

DŽON GRIŠAM

PROPUSTITI
BOŽIĆ

Džon Grišam

PROPUSTITI BOŽIĆ

Naslov originala: John Grisham Skipping Christmas

1.

Gejt je bio krcat umornim putnicima, od kojih je većina stajala i ćućurila se duž zidova zato što je oskudna količina plastičnih stolica odavno bila zauzeta. Svaki avion koji je dolazio i odlazio imao je barem osamdeset putnika, a ipak na je gejtu bilo tek nekoliko desetina stolica.

Činilo se da za večernji let za Majami u sedam sati čeka hiljadu njih. Bili su zamotani i teško natovareni, a nakon probijanja kroz saobraćaj, overavanje karata i gužve duž velikog hola, bili su tihi, u celini. Bila je nedelja posle Dana zahvalnosti, jednog od najprometnijih dana u godini što se tiče putovanja avionom. I dok su gurali jedni druge prema izlazu mnogi su se zapitali, ne po prvi put, zašto su, zapravo, odabrali da lete ovog dana.

Razlozi su bili raznoliki, sasvim nevažni u tom trenutku. Neki su pokušali da se osmehnu. Neki su pokušavali da čitaju, ali gužva i buka su to otežavali. Mnogi su jednostavno zurili u pod i čekali. U blizini jedan mršavi Deda Mraz crnac zveckao je nekim dosadnim zvoncetom i mrmorio praznične pozdrave.

Jedna mala porodica je pristigla, i kada su ugledali broj gejta i gužvu, zastali su duž ivice hola i otpočeli čekanje. Čerka je bila mlada i lepa. Zvala se Bler. Očigledno je ona putovala, ne njeni roditelji. Sve troje su zurili u goomilu, i oni su se, takođe, u tom trenutku, ćutke zapitali zašto je odabrala taj dan za putovanje.

Gotovo je s plakanjem, barem većim delom. Bler je imala dvadeset tri godine, tek je diplomirala s dobrim ocenama ali nije bila spremna za karijeru. Jedan prijatelj sa koledža bio je u Africi s Mirovnim snagama, i to je povuklo Bler da sledeće dve godine provede pomažući drugima. Ona je dobila zadatak u istočnom Peruu, gde će zaostalu dečicu učiti da čitaju. Ziveće u straćari bez vodovoda, bez struje, bez telefona, i žudela je da započne svoje putovanje.

Let će je odvesti do Majamija, zatim do Lime, potom tri dana autobusom u planine, u drugi vek. Po prvi put u svom

mladom i ugodnom životu, Bler će provesti Božić daleko od kuće. Majka je šćepala ćerki ruku i pokušala da bude jaka.

Već su izrekli oproštajne rcći. - Da li si sigurna da je ovo ono što želiš? - upitala je po stoti put.

Luter, njen otac, posmatrao je gužvu mrkog pogleda. Kakvo ludilo, rekao je u sebi. Ostavio ih je na ivičnjaku, zatim se odvezao kilometrima do udaljenog parkinga. Jedan aerodromski minibus dovezao ga je natrag do *Odlazaka*, i odatle se laktovima probio do ovog gejta sa ženom i ćerkom. Bio je tužan što Bler odlazi, i gnušao se vrveće horde ljudi. Bio je loše raspoložen. Stvari će postati gore za Lutera.

Uznemireni službenici na gejtu su živnuli i putnici su se polagano pomerali. Čuo se prvi poziv putnicima, da priđu oni kojima je potrebno više vremena i putnici prve klase. Guranje i komešanje se povećáše.

- Mislim da je bolje da odemo - rekao je Luter ćerki, svojoj jedinici.

Ponovo su se zagrlili suzdržavajući se da ne zaplaču. Bler se nasmešila i kazala: - Godina će proleteti. Doći ću kući za sledeći Božić.

Nora, njena majka, ugrizla se za usnu, klimnula glavom i još jednom je poljubila. - Molim te, pazi se - rekla je ne mogavši da se uzdrži da to ne kaže.

- Biću dobro.

Pustili su je posmatrajući je bespomoćno kada se pridružila dugačkom redu i polako se pomerala sve dalje, dalje od njih, dalje od doma i bezbednosti i svega što je ikada znala. Kada je predala bording kartu, Bler se okrenula i nasmešila im se poslednji put.

- Oh dobro - rekao je Luter. - Dosta ovoga. Biće ona dobro.

Nora nije mogla ništa da izusti dok je posmatrala kako njena ćerka nestaje s vidika. Okrenuli su se i pridružili se gužvi, jednom dugačkom stešnjenom maršu niz veliki hol, kraj Deda Mraza s dosadnim zvoncetom, pored majušnih radnji naćičkanih ljudima.

Padala je kiša kada su napustili pristanišnu zgradu i pronašli red za aerodromski minibus natrag do udaljenog parkinga, i lilo je kada je minibus došljapkao do parkinga i ostavio ih, dvesta metara dalje od njihovog automobila. Luter je morao da plati sedam dolara da bi sebe i kola oslobodio pohlepe aerodromskih vlasti.

Kada su se uputili ka gradu, Nora je napokon progovorila. - Da li će ona biti dobro? - upitala je. Toliko je često čuo to pitanje da je njegov odgovor bio nehотиčno gundanje.

- Svakako.

- Da li zaista misliš tako?

- Svakako. - Da li to misli ili ne, kakve to ima veze u ovom trenutku? Ona je otišla; nisu mogli da je zaustave.

Stegao je volan obema rukama i ćutke opsovao saobraćaj koji je mileo ispred njega. Nije mogao da kaže da li njegova žena plače ili ne. Luter je želeo samo da stigne kući, osuši se, sedne kraj vatre i čita neki časopis.

Bio je tri kilometra udaljen od kuće kada je izjavila: - Potrebno mi je nekoliko stvari iz prodavnice.

- Pada kiša - kazao je.

- Ipak su mi potrebne.

- Zar ne može da sačeka?

- Ti možeš da ostaneš u kolima. Potreban je samo minut za to. Idi kod 'Čipsa'. Otvoreno je danas.

Stoga se uputio ka „Čipsu“, mestu koje je mrzeo ne samo zbog njegovih nečuvenih cena i oholog osoblja već i zbog nemogućeg položaja. Još je padala kiša, naravno - ona nije mogla da odabere „Rrodžer“ gde ste mogli da parkirate kola i uletite unutra. Ne, želela je „Čips“, gde ostavite kola i pešačite.

Samo ponekad uopšte niste mogli da nađete slobodno mesto. Parkiralište je bilo puno. Trake za vatrogasce bile su zauzete. Uzalud je deset minuta tražio mesto za parkiranje pre nego što je Nora rekla: - Samo me ostavi na ivičnjaku. - Bila je ozlojeđena njegovom nesposobnošću da pronađe pogodno mesto.

Zaustavio se blizu hamburgernice i zatražio: - Daj mi spisak.

- Ja ću otići - kazala je, ali samo se pretvarajući da negoduje. Luter će pešačiti po kiši i oboje su to znali.

- Daj mi spisak.

- Samo belu čokoladu i pola kilograma pistaća - rekla je, laknuvši joj.

- To je sve?

- Da, i proveri da je čokolada marke 'Logan', tabla od pola kilograma, i pistaći marke 'Lens braders'.

I to nije moglo da sačeka?

- Ne, Luteru, nije moglo da sačeka. Pravim poslasticu sutra za ručak. Ako ne želiš da ideš, onda ućuti i ja ću otići.

Zalupio je vrata. Već s trećim korakom zagazio je u plitku rupu. Hladna voda namočila mu je desni gležanj i brzo natopila cipelu. Sledio se za trenutak i udahnuo, zatim je iskoračio na prstima, pokušavajući očajnički da otkrije druge lokve dok izbegava saobraćaj.

„Čips“ je verovao u visoke cene i umeren zakup. Nalazio se u sporednoj uličici, i zaista nije bio vidljiv odasvud. Pored njega nalazila se prodavnica vina koju je vodio jedan Evropljanin od neke loze koji je tvrdio da je Francuz, ali za kojeg se pričalo daje Mađar. Njegov engleski bio je grozan, ali je naučio jezik šišanja cenama. Verovatno ga je naučio od komšije „Čipsa“. U stvari, sve radnje u Okrugu, kao što je bilo poznato, nastojale su da se istaknu po nečemu.

I svaka radnja bila je puna. Još jedan Deda Mraz prošao je zvečeći zvončetom ispred radnje sa sirevima. Pesma *Rudolf, irvas crvenog nosa* odzvanjala je sa skrivenog zvučnika iznad trotoara ispred radnje „Majka Zemlja“, gde su, škripeći, ljudi bez sumnje i dalje nosili sandale. Luter je mrzeo tu radnju - odbio je da kroči unutra. Nora je tamo kupovala organsko bilje, iz kog razloga nikada nije bio siguran. Stari Meksikanac koji je bio vlasnik radnje sa cigarama srećno je kačio svećice u izlog, lule

zataknete u ugao usta, dim je išao polako za njim, lažni sneg je već bio poprskan po lažnoj jelci.

Izgledalo je da će pasti sneg kasnije u toku noći. Mušterije nisu gubile vreme žureći u radnju i izlazeći iz nje. Čarapa na Luterovom desnom stopalu bila je sleđena do gležnja.

Nije bilo korpi kraj kase kod „Čipsa“, i to je, naravno, bio loš znak. Luteru nije bio potreban, ali to je značilo da je mesto krcato. Prolazi su bili uzani, a namirnice izložene bez ikakvog reda. Bez obzira na to šta vam je na spisku, morali ste da idete uzduž i popreko po radnji šest puta da završite posao.

Magacioner je vredno izlagao božićne čokolade. Jedno upozorenje pored mesara pozivalo je sve dobre potrošače da odmah naruče božićne ćurke. Nova božićna vina su bila tu! I božićne šunke!

Kakvo rasipanje, pomislio je Luter u sebi. Zašto toliko jedemo i pijemo proslavljajući rođenje Hristovo? Pronašao je pistaće blizu hleba. Čudno kako je to kod „Čipsa“ imalo smisla. Bele čokolade nije bilo nigde u blizini dela s pecivom, tako da je Luter opsovao sebi u bradu i s mukom koračao duž prolaza, zagledajući sve. Jedna kolica su naletela na njega. Nije bilo izvinjenja, niko nije primetio. Odnekud se čula pesma *Bog vas blagoslovio vesela gospodo*, kao da je Lutera to tobože trebalo da uteši. Mogla je da bude i pesma *Sneško Belić*.

Dva prolaza dalje, pored dela s pirinčom iz svih krajeva sveta, nalazila se polica s čokoladom za kuvanje. Kada se primakao, prepoznao je tablu od pola kilograma „Logan“ čokolade. Još jedan korak bliže i ona je iznenada nestala. Ugrabila ju je žena grubog izgleda koja ga uopšte nije primetila. Mali prostor namenjen za „Logan“ čokolade bio je prazan, i u sledećem očajničkom trenutku Luter je video da nema više ni mrvice bele čokolade. Puno crne i sličnih vrsta, ali nikakve bele.

Red ispred „ekspresne“ kase (kasa za one koji u korpi imaju manje od deset artikala, prim. prev.), naravno, pomerao se sporije nego ispred ostalih dveju kasa. Nečuvene cene kod „Čipsa“ primoravale su potrošače da kupuju u malim količinama, ali to nije imalo nikakvog uticaja na brzinu kojom su

dolazili i odlazili. Neprijatna kasirka bi svaku stvar podigla, pregledala je i ručno ukucala u kasu. Osoblje zaduženo za stavljanje stvari u kese činilo je to nasumice, mada su oko Božića živnuli s osmesima i srdačnošću. Najednom su se dosetili imena kupaca. Bio je to period napojnica, još jedan neprikladan aspekt Božića kojeg se Luter gnušao.

Šest dolara i sitnina za pola kilograma pistaća. Odgurnuo je revnosnog mladića koji je pakovao kese, i za sekund je pomislio da bi možda morao da ga udari da sačuva dragocene pistaće od druge kese. Tutnuo ih je u džep zimskog kaputa i brzo napustio radnju.

Gomila je stala da posmatra starog Meksikanca kako ukrašava izlog gde su bile izložene cigare. Zabadao je male robote koji su gacali po lažnom snegu, i to je veoma ushićivalo gomilu. Luter je morao da se pomeri od ivičnjaka, i pri tome je zakoračio ulevo umesto udesno. Levo stopalo mu je propalo u hladnu bljuzgavicu duboku pet centimetara. Sledio se za trenutak, udišući punim plućima hladan vazduh, psujući starog Meksikanca, njegove robote, njegove obožavaoce i proklete pistaće. Trgnuo je nogu nagore i otresao prljavu vodu sa nogavice. Stojeći na ivičnjaku s dva smrznuta stopala i zvoncetom koje je zvečalo daleko, uz pesmu *Deda Mraz dolazi u grad* koja je treštala sa zvučnika i trotoarom zakrčenim galamdžijama, Luter je počeo da mrzi Božić.

Dok je stigao do kola voda mu je procurila do nožnih prstiju.
- Nema bele čokolade - prosiktao je Nori dok se zavlacio za volan.

Ona je brisala oči.

- Šta je sada? - upitao je.

- Upravo sam razgovarala s Bler.

- Šta? Sada? Da li je dobro?

- Pozvala je iz aviona. Ona je dobro. - Nora je grizla usne, pokušavajući da se pribere.

Koliko tačno košta da se telefonira kući sa devet hiljada metara? - zapitao se Luter. Video je telefone u avionima. Odgovaraće bilo koja kreditna kartica. Bler je imala jednu koju

joj je on poklonio, od one vrste koje račune šalju mami i tati. S mobilnog telefona gore do mobilnog telefona ovde dole, verovatno barem deset dolara.

I zbog čega? Dobro sam, mama. Nisam vas videla skoro sat vremena. Svi se mi volimo. Svi ćemo nedostajati jedni drugima. Moram da idem, mama.

Motor je radio, mada se Luter nije sećao da ga je upalio.

- Zaboravio si belu čokoladu? - upitala je Nora, potpuno se povrativši.

- Ne. Nisam je zaboravio. Nisu je imali.

- Da li si pitao Reksa?

- Ko je Reks?

- Mesar.

- Ne, Nora, iz nekog razloga nisam se dosetio da pitam mesara da li ima belu čokoladu skrivenu među odrescima i džigericama.

Povukla je ručicu na vratima sa svom ljutnjom koju je mogla da prikupi. - Moram da je nabavim. Hvala ni na čemu. - I otišla.

Nadam se da ćeš zakoračiti u ledenu vodu, progundao je Luter u sebi. Ljutio se i mrmljao druge neprijatnosti. Prebacio je grejanje na pod da raskravi stopala, zatim je posmatrao krupne ljude kako dolaze i odlaze iz hamburgernice. Saobraćaj se zaustavio na ulicama iza.

Kako bi lepo bilo izbeći Božić, počeo je da razmišlja. Pucneš prstima i eto ga drugi januar. Nema jelke, nema kupovine, nema nevažnih poklona, nema davanja napojnica, nema nereda i uvijanja poklona, nema saobraćaja i gužvi, nema voćnih torti, nema alkoholnog pića i šunki koji nikome nisu potrebni, nema pesama *Rudolf* i *Sneško*, nema proslave u kancelariji, nema suludog trošenja novca. Njegova lista je narasla. Šćućurio se nad volanom, smešeći se sada, čekajući da mu grejanje dopre do stopala, sanjajući prijatno o bekstvu.

Vratila se, s malom braon papirnatom kesom koju je bacila kraj njega pažljivo tek toliko da ne polomi čokoladu, ali dajući mu do znanja da je ona uspeła da je nabavi a on nije. - Svi

znaju da moraš da pitaš - kazala je oštro dok je vukla sigurnosni pojas.

- Čudan način prodaje - razmišljao je Luter, vozeći unazad.

- Sakriti je pored mesara, napraviti nestašicu, narod će vikati za njom. Siguran sam da naplaćuju više ako je skrivena.

- Oh, ćuti, Luteru.

- Da li su ti noge mokre?

- Ne. Tvoje?

- Ne.

- Zašto onda pitaš?

- Samo sam zabrinut.

- Misliš li da će joj biti dobro?

- Ona je u avionu. Upravo si razgovarala s njom.

- Mislim tamo dole, u džungli.

- Prestani da brineš, u redu? Mirovne snage ne bi je poslale na neko opasno mesto.

- Neće biti isto.

- Šta?

- Božić.

Svakako neće, zamalo je rekao Luter. Čudno, smešio se dok se probijao kroz saobraćaj.

2.

Nogu ugrejanim i umotanim u debele vunene čarape, Luter je brzo zaspao i probudio se još brže. Nora je tumarala po kući. U kupatilu je puštala vodu u toaletu i palila svetla, zatim se uputila u kuhinju, gde je pripremila biljni čaj. Potom ju je čuo niz hodnik u Blerinoj sobi. Bez sumnje je zurila u zidove i šmrktala nad godinama koje su prohujale. Zatim se vratila u krevet. Vrtela se i trzala pokrivače, trudeći se da ga probudi. Želela je razgovor, neki rezonator. Želela je da je Luter uveri da je Bler pošteđena užasa peruanske džungle.

Ali Luter je prozebao, ne mrdajući nijedan zglob. Disao je teško jer ako ponovo započne razgovor, trajaće satima. Pretvarao se da hrče i to ju je smirilo.

Prošlo je jedanaest sati kada se umirila. Luter je imao divlji pogled i noge su mu tinjale. Kada je bio potpuno siguran da ona spava, oprezno je ustao iz kreveta, skinuo teške čarape i bacio ih u ćošak. Na prstima otišao niz hodnik do kuhinje po čašu vode. Zatim lonac kafe bez kofeina.

Sat vremena kasnije bio je u kancelariji u podrumu, za pisaćim stolom s otvorenim fasciklama. Računar je zujao, računovodstveni izveštaji izlazili su iz štampača, jedan istraživač tražio je dokazni materijal. Luter je po struci bio poreski računovođa, stoga je njegova arhiva bila krajnje precizna. Dokazni materijal se gomilao i zaboravio je na spavanje.

Godinu dana ranije, porodica Lutera Kranka potrošila je 6.100 dolara za Božić - 6.100 dolara - 6.100 dolara na ukrase, svetla, cveće, novog Sneška, i kanadsku omoriku; 6.100 dolara na šunke, ćurke, orahe, koturove sira, i kolačiće koje niko nije jeo; 6.100 dolara na vina, alkoholna pića i cigare po kancelariji; 6.100 dolara na voćne torte vatrogasaca i spasilačke ekipe, i kalendare udruženja policajaca; 6.100 dolara na Lutera za kašmirski džemper kojeg se potajno gnušao, i sportsku jaknu koju je dvaput obukao, i novčanik od nojeve kože koji je bio prilično skup i prilično ružan i, iskreno, nije mu se dopadao osećaj pri dodiru. Na Noru, za haljinu koju je obukla za božićnu

večeru kompanije i njen kašmirski džemper, koji nije viđen otkako ga je odmotala, i šal jednog kreatora koji je volela, 6.100 dolara. Na Bler, 6.100 dolara za zimski kaput, rukavice i čizme, i vokmen za njeno trčanje, i, naravno, najnoviji, najtanji mobilni telefon na tržištu - 6.100 dolara na manje poklone za odabranu šaku dalekih rođaka, većinom s Norine strane - 6.100 dolara na božićne čestitke iz papirnice tri radnje dalje od „Čipsa“, u Okrugu, gde su sve cene bile dvaput veće; 6.100 dolara za godišnju zabavu na Badnje večer u domu Krankovih.

I šta je ostalo od toga? Možda jedan ili dva korisna predmeta, ali ništa više - 6.100 dolara!

S velikim zadovoljstvom Luter je izračunao štetu, kao da ju je naneo neko drugi. Sav dokazni materijal se uredno sklapao stvarajući jedan veoma jak slučaj.

Na kraju je pregledao šta je otišlo u dobrotvorne svrhe. Pokloni crkvi, grupi za prikupljanje igračaka, skloništu za beskućnike i banci hrane. Ali protrčao je kroz dobročinstva i vratio se pravo do strašnog zaključka: 6.100 dolara za Božić.

- Devet procenata mog umanjenog ukupnog dohotka - rekao je u neverici. - Šest hiljada, sto. Gotovine. A samo šest stotina od te svote može se odbiti od poreza.

U ogorčenju, uradio je nešto što je retko činio. Luter je uzeo bocu konjaka iz fioke svog stola, i potegao nekoliko gutljaja.

Spavao je od tri do šest, i živnuo je tokom tuširanja. Nora je želela da jadikuje uz kafu i ovsenu kašu, ali Luter to nije dopustio. Pročitao je novine, nasmejao se stripovima, dvaput je uverio da se Bler sjajno provodi, zatim ju je poljubio i odjurio u kancelariju. Čovek sa zadatkom.

Turistička agencija nalazila se u predvorju Luterove zgrade. Barem dvaput dnevno prošao bi pored nje, retko bacivši pogled u izlog sa slikama plaža, planina, jedrenjaka i piramida. Bilo je to za one koji su imali dovoljno sreće da putuju. Luter nikada nije kročio unutra, zapravo to mu nikada nije palo na pamet. Njihov odmor trajao je pet dana na plaži, u stanu nekog prijatelja, i s njegovim radnim obavezama bili su srećni da dobiju i to.

Iskrao se nešto posle deset sati. Išao je stepeništem kako ne bi morao bilo šta da objašnjava, i uleteo na vrata agencije „Ridžensi trevel“. Bif ga je čekala.

Bif je imala veliki cvet u kosi i voskasti bronzani ten, i izgledala je kao da je samo navratila do radnje na nekoliko sati između odlaska na plažu. Njeno lepo lice naglo ga je zaustavilo, a njene prve reči zapanjile su ga. - Potrebno vam je krstarenje - rekla je.

- Otkud znate? - uspeo je da promrmlja. Pružila je ruku, zgrabivši njegovu, rukovaše se i povede ga do svog dugačkog stola. Smestila ga je s jedne strane, dok je ona sela s druge strane. Duge bronzane noge, primetio je Luter. Noge sa plaže.

- Decembar je najbolje doba godine za krstarenje - započela je, i Luter je već bio opčinjen. Brošure su potekle u bujici. Širila ih je preko stola, pred njegovim sanjalačkim očima.

- Radite u zgradi? - upitala je, oprezno se približavajući temi novca.

- Firma 'Vajli i Bek', šesti sprat - kazao je Luter ne skidajući pogled sa plovećih palata, beskrajnih plaža.

- Garanti? - upitala je.

Luter se samo malo žacnuo. - Ne. Poreske računovođe.

- Izvinite - rekla je, ritnuvši se. Bleda koža, tamni kolutovi oko očiju, uobičajena plava, do grla zakopčana košulja s lošom imitacijom kravate privatne srednje škole. Trebalo je da zna. - Oh, dobro. Pružila je ruku ka još sjajnijim brošurama. - Ne verujem da dobijamo previše mušterija iz vaše firme.

- Odmori nam ne idu od ruke. Puno posla. Sviđa mi se baš ovo.

- Divan izbor.

Odlučili su se za *Ostrvsku princezu*, divan, novi ogromni brod sa sobama za tri hiljade ljudi, četiri bazena, tri kazina, hranom u izobilju, osam zaustavljanja na Karibima, i lista se nastavljala i nastavljala. Luter je otišao s gomilom brošura i pojurio natrag ka svojoj kancelariji šest spratova više.

Zaseda je bila pažljivo isplanirana. Najpre, radio je do kasno, što svakako nije bilo neuobičajeno, ali mu je u svakom slučaju pomoglo da postavi scenu za večer. Imao je sreću s vremenom zato što je još bilo turobno. Teško je prepustiti se prazničnom raspoloženju kada je nebo vlažno i sivo. I mnogo je lakše sanjati o deset raskošnih dana na suncu.

Da Nora nije brinula za Bler, onda bi je on svakakako pokrenuo. Jednostavno bi spomenuo neku užasnu vest o nekom novom virusu ili možda o masakru u nekom kolumbijskom selu, i to bi je prodrmalo. Držalo bi njene misli podalje od radosti Božića. Neće biti isto bez Bler, zar ne?

Zašto ne bismo uzeli odmor ove godine? Sakrili se. Pobjegli. Udovoljili sebi.

Svakako, Nora je bila duboko u džungli. Zagrlila ga je, nasmešila se i pokušala da prikrije činjenicu da je plakala. Njen dan je protekao umereno dobro. Preživela je ručak sa ženskim društvom i provela dva sata na dečjoj klinici, deo njenog napornog rasporeda dobrovoljnog rada.

Dok je podgrevala špagete, krišom je ubacio jedan kompakt disk s rege muzikom u stereo-uređaj, ali nije pritisnuo dugme za puštanje. Vreme je bilo presudno.

Pričali su o Bler, i ubrzo pošto su počeli da večeraju, Nora je nogom otvorila vrata. - Ovog Božića će biti drugačije, zar ne, Luteru?

- Da biće - kazao je tužno, teško gutajući. - Ništa neće biti isto.

- Po prvi put za dvadeset tri godine ona neće biti ovde.

- To bi moglo da bude čak i depresivno. Ima puno potištenosti za Božić, znaš. - Luter je brzo progutao i viljuška mu se umirila.

- Volela bih da jednostavno zaboravim na to - rekla je; njene reči su pri kraju bile tiše.

Luter se trgnuo i naćulio svoje dobro uvo u njenom pravcu.

- Šta je? - upitala je.

- Dobro!! - kazao je napeto, odgurnuvši tanjir od sebe. - Sada kada si to spomenula. Hteo bih nešto da porazgovaram s tobom.

- Završi svoje špagete.

- Završio sam - izjavio je, skočivši na noge. Aktovka mu se nalazila samo nekoliko koraka dalje, i uzeo ju je.

- Luteru, šta radiš?

- Pažljivo slušaj.

Stao je preko puta nje s druge strane stola, s papirima u obema rukama. - Evo moje ideje - rekao je ponosno. - I briljantna je.

- Zašto sam nervozna?

Raširio je kompjuterski računovodstveni izveštaj, i počeo da pokazuje prstom. - Ovde je, draga moja, ono što smo učinili prošlog Božića. Šest hiljada i sto dolara potrošili smo na Božić. Šest hiljada i sto dolara.

- Čula sam te prvi put.

- I veoma malo toga ima da to pokaže. Ogromna većina toga bio je samo trošak. Uzaludan. I to, naravno, ne uključuje moje vreme, tvoje vreme, saobraćaj, stres, brigu, prepiranje, zlobu, gubitak sna... sve divne stvari kojima zasipamo prazničnu sezonu.

- Kuda ovo vodi?

- Hvala što si pitala. - Luter je ispustio kompjuterske izveštaje i brzo, kao neki mađioničar, predstavio svojoj ženi *Ostrvsku princezu*. Brošure su pokrile sto. - Kuda ovo vodi, draga moja? Vodi na Karibe. Deset dana potpune raskoši na *Ostrvskoj princezi*, najluksuznijem brodu za krstarenje na svetu. Bahami, Jamajka, Veliki Kajman, uh, čekaj malo.

Luter je odjurio u radnu sobu, pritisnuo dugme za puštanje, sačekao prvih nekoliko nota, podesio jačinu zvuka, zatim pojurio natrag u kuhinju gde je Nora pregledala jednu brošuru.

- Šta je to? - upitala je.

- Rege, stvari koje slušaju tamo dole. U svakom slučaju, gde sam stao?

- Putovao si po ostrvima.
 - Tako je, ronićemo sa snorkelom na Velikom Kajmanu, jedriti na vetru na Jamajci, ležati na plažama. Deset dana, Noro, deset čarobnih dana.
 - Moraću malo da oslabim.
 - Oboje ćemo držati dijetu. Šta kažeš?
 - U čemu je stvar?
 - Stvar je jednostavna. Nećemo slaviti Božić. Uštedimo novac, i jednom ga potrošimo na sebe. Ni centa za hranu koju nećemo pojesti, ni za odeću koju nećemo nositi, ni za poklone koji nikome nisu potrebni. Nijedne jedine pare. To je bojkot, Noro, potpuni bojkot Božića.
 - Zvuči grozno.
 - Ne, to je divno. I samo jednu godinu. Hajde da predahnemo. Bler nije ovde. Vратиće se sledeće godine i možemo da uskočimo natrag u božićni metež, ako je to ono što želiš. Hajde, Noro, molim te. Propustimo Božić, uštedimo novac i, odemo da se brčkamo na Karibima deset dana.
 - Koliko će to da košta?
 - Tri hiljade dolara.
 - Dakle, uštedimo novac?
 - Apsolutno.
 - Kada polazimo?
 - U podne, na Božić.
- Zurili su jedno u drugo dugo.

* * *

Pogodba je sklopljena u krevetu, kraj uključenog televizora s prigušenim tonom, sa časopisima razbacanim preko čaršava, svi nepročitani, s brošurama na noćnom stočiću. Luter je letimice razgledao neke finansijske novine, ali je video malo od toga. Nora je držala knjigu, ali nije okretala strane.

Pogodbu je prelomilo davanje u dobrotvorne svrhe. Ona je jednostavno odbila da se odrekne toga, ili to preskoči, kao što je Luter uporno nagovarao. Nerado je pristala da ne kupuje poklone. Takođe je plakala na pomisao da neće biti jelke, mada je Luter nemilosrdno dokazivao da su svakog Božića vikali jedno na drugo dok su ukrašavali tu prokletu stvar. I bez Sneška na krovu? Kada će svaka kuća u ulici imati po jednog? Što je pokrenulo pitanje javnog podsmeha. Da li će biti prezreni zato što ne slave Božić?

Pa šta, Luter je iznova i iznova odgovarao. Njihovi prijatelji i komšije mogu u početku to da osude, ali potajno oni će izgarati od zavisti. Deset dana na Karibima, Noro, ponavljao joj je. Njihovi prijatelji i komšije neće se smejati kada budu čistili sneg, zar ne? Neće biti podsmeha posmatrača kada se budemo pekli na suncu, a oni se naduju od ćurke i preлива. Neće biti zlobnog smeškanja kada se vratimo mršavi i preplanuli i bez ikakve nelagodnosti prošetamo do poštanskog sandučeta.

Nora ga je retko videla tako odlučnog. Znalački je pobio sve njene argumente, jedan po jedan, da ništa nije ostalo osim njihovih dobrotvornih darova.

- Dozvoliceš da se ušljivih šeststo dolara ispreči između nas i krstarenja Karibima? - upitao je Luter veoma zajedljivo.

- Ne ti ćeš - odgovorila je hladno.

I s tim, otišli su u ćoškovе i pokušali da čitaju.

Ali posle jednog zategnutog, nemog sata, Luter je zbacio čaršave, svukao vunene čarape i kazao: - U redu. Hajde da idemo s prošlogodišnjim dobrotvornim darovima, ali ni paru više.

Odbacila je knjigu i obisnula mu se oko vrata. Zagrlili su se, poljubili, zatim je pružila ruke ka brošurama.

3.

Iako je to bila Luterova zamisao, Nora je prva stavljena na probu. Poziv je stigao u utorak ujutru, od peckavog čoveka za kojeg nije mnogo marila. Zvao se Obi, i posedovao je „Bundevino seme“, jednu nakićenu malu papirnicu s glupim imenom i neumerenim cenama.

Posle obaveznog pozdrava, Obi je odmah prešao na stvar. - Malo me brinu vaše božične čestitke, gospođo Krank - kazao je, pokušavajući da zvuči duboko zabrinut.

- Zašto ste zabrinuti? - upitala je Nora. Nije volela da je uznemirava neki mrzovoljni vlasnik radnje koji jedva da bi joj se obratio ostatak godine.

- Oh pa, vi uvek odaberete najlepše čestitke, gospođo Krank, i moramo sada da ih naručimo. - Bio je loš u ulagivanju. Svakoju mušteriji upućivao je iste reči.

Po Luterovom pregledu računa, radnja „Bundevino seme“ naplatila je 318 dolara od Krankovih prošlog Božića za čestitke. U tom trenutku to se činilo pomalo preteranim. To nije bio najveći trošak, ali šta su time dobili? Luter je bezuslovno odbio da pomogne oko adresiranja i lepljenja marki, i naljutio bi se svaki put kada bi ga upitali da li bi neko trebalo da bude dodat na njihovu listu ili skinut sa nje. Takođe je odbio da ponudi makar pogled na bilo koju čestitku koju su dobili, i Nora je morala da prizna sebi da je u njihovom dobijanju bilo sve manje radosti.

Stoga se uspravila i rekla: - Ove godine ne naručujemo čestitke. - Mogla je gotovo da čuje Lutera kako tapše.

- Šta radite?

- Čuli ste me.

- Mogu li da pitam zašto ne naručujete?

- Svakako ne možete.

Na šta Obi nije imao odgovor. Promucao je nešto, zatim je spustio slušalicu, i za trenutak Nora je bila ispunjena ponosom. Mada se pokolebala kada je pomislila na pitanja koja će joj

postavljati. Njena sestra, žena njihovog sveštenika, prijateljice u odboru za pismenost, njena tetka u selu za penzionere - svi će se zapitati, u nekom trenutku, šta se dogodilo s njihovim božićnim čestitkama.

Izgubljene u pošti? Isteklo vreme?

Ne. Reći će im istinu. Nema Božića za nas ove godine; Bler je otišla, a mi idemo na krstarenje. I ako su vam čestitke toliko nedostajale, onda ću vam sledeće godine poslati dve.

Okrepivši se šoljom sveže kafe, Nora se zapitala koliko će njih sa njene liste uopšte to i primetiti. Svake godine dobijala je po nekoliko desetina čestitki, doduše, sve manje, priznala je, i nije vodila nikakav dnevnik ko se potrudio a ko nije. U metežu oko Božića, ko je zaista imao vremena da se sekira oko neke čestitke koja nije došla?

Što je iznelo na dnevni red još jednu od Luterovih omiljenih prazničnih pritužbi - rezervno tajno skladište. Nora je čuvala zasebne zalihe kako bi mogla odmah da odgovori na neku iznenadnu čestitku. Svake godine dobili bi dve ili tri čestitke od potpunih stranaca i nekolicine koji im ranije nisu slali čestitke, i u roku od dvadeset četiri sata ona bi odgovorila prazničnom čestitkom Krankovih, uvek uobičajenom, rukom pisanom beleškom o dobrom raspoloženju i mir neka je s vama.

Naravno to je bilo glupo.

Zaključila je da joj neće nedostajati čitav ritual oko božićnih čestitki. Neće joj nedostajati jednoličnost ispisivanja svih tih malih poruka, i ručno adresovanje oko stotinak koverata, i lepljenja maraka na njih, i slanja poštom, i briga o tome koga je zaboravila. Neće joj nedostajati gomila koju su dodavali dnevnoj pošti, i brzo otvaranje koverata, i uobičajeni pozdravi ljudi užurbanih kao što je i ona sama.

Oslobođena božićnih čestitki, Nora je pozvala Lutera da joj da malo potpore. Bio je za radnim stolom. Prepričala mu je razgovor s Obijem. - Taj mali crv - promrmljao je Luter.

- Čestitam - kazao je kada je završila.

- Uopšte nije bilo teško - rekla je ushićeno.

- Samo misli na sve te plaže, draga, kako samo čekaju tamo dole.

- Šta si jeo? - upitala je.

- Ništa. Još sam na trista kalorija.

- I ja takođe.

Kada je spustila slušalicu, Luter se vratio započetom zadatku. On nije sravnjivao brojke ili se rvaao s propisima Savezne poreske uprave, kao obično, već je umesto toga sastavljao pismo svojim kolegama. Njegovo prvo božićno pismo. U njemu, on je pažljivo i vešto objašnjavao zašto neće učestvovati u prazničnim proslavama na poslu, i, za uzvrat, biće im zahvalan ako ga svi jednostavno ostave na miru. Neće kupiti nikakve poklone, niti će ih prihvatati. Hvala vam u svakom slučaju. Neće prisustvovati svečanoj božićnoj večeri firme, niti će se pridružiti pripitoj gunguli koju su nazivali kancelarijskom zabavom. Nije želeo konjak i šunku koje su neke stranke poklanjale svim važnim glavešinama svake godine. Nije bio ljut i neće vikatu „Koješta!“ bilo kome ko mu poželi „Srećan Božić“.

On jednostavno propušta Božić. I umesto toga odlazi na krstarenje.

Utrošio je veći deo mirnog jutra na pismo, i lično ga je otkucao. Staviće po jedan primerak na svaki radni sto u firmi „Vajli i Bek“.

* * *

Ozbiljnost njihove zamisli pogodila ih je teško sledećeg dana, odmah nakon večere. Bilo je sasvim moguće uživati u Božiću bez čestitki, bez zabava i večera, bez nepotrebnih poklona, bez puno stvari koje su iz nekog razloga bile pridodate na rođenje Hristovo. Ali kako je bilo ko mogao da provede praznike bez božićne jelke?

Izostavićemo jelku, i Luter je znao da bi im to uspelo.

Raščišćavali su sto, mada je bilo veoma malo toga za raspremanje. Nije bilo teško raskloniti pečenu piletinu i švapski

sir, i Luter je još osećao glad kada je zazvonilo zvono na vratima.

- Ja ću da otvorim - kazao je. Kroz prednji prozor dnevne sobe ugledao je prikolicu napolju na ulici, i odmah je znao da sledećih petnaest minuta neće biti prijatni. Otvorio je vrata i susreo se s tri nasmešena lica - dvojice dečaćića odevenih u lepu uniformu izviđača, a iza njih gospodina Skanlona, komšiju, stalnog načelnika izviđačkog odreda. I on je takođe bio u uniformi.

- Dobro večer - rekao je Luter deci.

- Zdravo, gospodine Krank. Ja sam Rendi Bogan - kazao je viši od dečaka. - Prodajemo božićne jelke ponovo ove godine.

- Spremili smo vašu napolju na prikolici - rekao je niži dečak.

- Prošle godine ste imali kanadsku plavu omoriku - kazao je gospodin Skanlon.

Luter je bacio pogled iza njih, ka dugačkoj ravnoj prikolici pokrivenoj s dva reda brižljivo poređanih jelki. Jedna mala armija izviđača bila je zauzeta istovarivanjem i tegljenjem do Luterovih komšija.

- Koliko? - upitao je Luter.

- Devedeset dolara - odgovorio je Rendi. - Morali smo da malo dignemo cene jer je i naš snabdevač to učinio.

Osamdeset dolara prošle godine, Luter je zamalo izustio, ali se suzdržao.

Nora se stvorila najednom i iznenada je njena brada bila na njegovom ramenu. - Tako su ljupki - prošaputala je.

Dečaci ili jelke? - skoro je upitao Luter. Zašto nije mogla da ostane u kuhinji i dopusti mu da on sam ovo razreši?

S velikim izveštačenim osmehom, Luter je rekao: - Izvinite, ali ove godine nećemo kupiti jelku.

Bezizrazna lica. Zbunjena lica. Neko stenjanje odmah iznad njegovog ramena kada je bol pogodio Noru. Gledajući u dečake, dok mu je žena doslovno disala za vratom, Luter Krank je znao da je ovo prelomni trenutak. Popusti ovde, i brane će se otvoriti.

Kupi jelku, zatim je ukrasi, potom shvati da nijedna jelka ne izgleda potpuno bez gomile poklona natrpanih ispod nje.

Drži se odlučno, stari momče, uporno se molio Luter, baš kada je njegova žena prošaputala: - Oh, Bože.

- Ćuti - zašištao je krajičkom usana.

Dččaci su piljili u gospodina Kranka, kao da je on upravo uzeo poslednje novčiće iz njihovih džepova.

- Izvinite što smo morali da podignemo cenu - rekao je Rendi tužno.

- Zarađujemo manje po jelci nego prošle godine - dodao je gospodin Skanlon da pomogne.

- Nije u pitanju cena, momci - kazao je Luter s još jednim lažnim osmehom. - Ove godine nećemo upriličiti Božić. Bićemo izvan grada. Nije nam potrebna jelka. Hvala vam u svakom slučaju.

Dečaci su počeli da zagledaju svoja stopala, kao što to čine povređena deca, a činilo se da je gospodin Skanlon skrhana srca. Nora je još jednom zastenjala žalostivo, i Luter, na ivici izbezumljenosti, dobio je briljantnu zamisao. - Zar vi momci ne idete svake godine tamo na Zapad, na veliko izviđačko kampovanje? Novi Meksiko, u avgustu, čini mi se da se sećam iz nekog letka.

Bili su iznenađeni, ali su sva trojica klimnuli glavom lagano.

- Dobro, evo pogodbe. Neću uzeti jelku, ali se vi, momci, vratite naleto i daću vam sto dolara za put.

Rendi Bogan je uspeo da kaže „Hvala“, ali samo zato što se osećao obaveznim. Iznenada su poželeli da odu.

Luter je polako zatvorio vrata za njima, zatim je sačekao. Stajali su tamo na ulaznim stepenicama trenutak ili dva, zatim su se povukli niz kolski prilaz, obzirući se preko ramena.

Kada su stigli do prikolice jednoj odrasloj osobi, u uniformi, preneli su neobične vesti. Drugi su to čuli, i ubrzo vrzmanje oko prikolice bi zaustavljeno dok su se izviđači i njihove vođe okupili na kraju kolskog prilaza zureći u kuću Krankovih kao da se vanzemaljci nalaze na krovu.

Luter je čučnuo nisko i provirio oko razvučenih zavesa u dnevnoj sobi. - Šta rade? - prošaputala je Nora iza njega, čučnivši takođe.

- Samo zure, mislim.
- Možda je trebalo da kupimo jednu.
- Ne.
- Ne moramo da je stavimo, znaš.
- Smiri se.
- Samo bismo je držali u dvorištu.
- Prestani, Noro. Zašto šapućeš? Ovo je naša kuća.
- Iz istog razloga iz kojeg se ti kriješ iza zavesa.

Pridigao se i namakao zavese. Izviđači su otišli dalje, njihova prikolica se polako pomerala dok su isporučivali jelke po Hemlok ulici.

Luter je zapalio vatru i seo u naslonjaču da malo čita, poreske stvari. Bio je sam zato što se Nora durila, prolazni napad koji će se završiti do jutra.

Ako je pogledom zbunio izviđače, koga onda treba da se plaši? Biće još susreta, bez sumnje, i to je i bio jedan od razloga što Luter nije voleo Božić. Svi su nešto prodavali, skupljali novac, očekivali napojnice, neki popust, nešto, nešto, nešto. Ponovo je postao ogorčen i osećao se dobro.

Sat vremena kasnije lagano je izašao iz kuće. Na trotoaru kojim je bio popločan Hemlok, vukao je noge, bez posebnog cilja. Vazduh je bio hladan i blag. Nakon nekoliko koraka zaustavio se kraj poštanskog sandučeta Bekerovih i pogledao kroz prednji prozor na dnevnoj sobi, nedaleko odatle. Ukrašavali su jelku, i skoro je mogao da čuje prepiranje. Ned Beker je stajao na najgornjoj prečki malih merdevina i postavljao svećice, dok je Džud Beker stajala korak iza i izdavala uputstva. Džudina majka, večito čudo još strašnije prirode od same Džud, takođe je učestvovala u okršaju. Rukom je davala naredbe jednom Nedu, a njene naredbe bile su u oštroj suprotnosti s Džudinim. Postavi ih tu, postavi ih tamo. Ta grana, ne, ona druga grana. Zar ne vidiš tu prazninu tamo? U šta, pobogu, gledaš? U

međuvremenu, Roki Beker, njihov dvadesetogodišnji sin koji je napustio školu, sedeo je na sofi s konzervom nekog pića, smejući im se i nudeći savet o koji su se, očigledno, svi oglušili. Mada je on bio jedini koji se smejao.

Prizor je naterao Lutera da se osmehne. To je podstaklo njegovu mudrost, čineći ga ponosnim što je odlučio da jednostavno izbegne čitavu tu gužvu.

Vukao se dalje, puneći nadmena pluća hladnim vazduhom, srećan što se po prvi put u životu oslobodio užasavajućeg rituala potkresivanja jelke. Dve kuće dalje zaustavio se posmatrajući Frohmajerove kako jurišaju na jednu omoriku od dva i po metra. Gospodin Frohmajer doveo je dvoje dece u brak. Gospođa Frohmajer stigla je s troje svoje dece, nakon čega su izradili još jedno, zaokruživši broj na šestoro dece, od koje najstarije nije imalo više od dvanaest godina. Svi mladunci su kačili ukrase i šljokice. Svakog decembra, u nekom trenutku Luter bi slučajno čuo neku od žena iz susedstva kako izjavljuje da jelka Frohmajerovih izgleda baš grozno. Kao da on mari za to.

Grozna ili ne, oni su se svakako divno provodili kačeći na nju upadljive ukrase. Frohmajer je bio istraživač na univerzitetu, zarađivao je 110.000 dolara godišnje, kružile su glasine, ali sa šestoro dece nije ni mogao to da pokaže. Posle Nove godine, oni će poslednji ukloniti jelku.

Luter se okrenuo i uputio kući. Kod Bekerovih, Ned je ležao na sofi s vrećicom leđa na ramenu, Džud je bila nagnuta nad njim, pridikujući i preteći mu prstom. Merdevine su ležale postrance, tašta ih je zagledala. Šta god da je bio uzrok pada, nije postojala nikakva sumnja da će sva krivica biti svaljena na jadnog Neda.

Divno, pomislio je Luter. Sada ću morati da slušam pojedinosti o još jednom oboljenju sledeća četiri meseca. Kada razmisli o tome, Net Beker je već ranije pao sa tih merdevina, pre možda pet ili šest godina. Srušio se na jelku i oborio je. Polomio je Džudine ukrase-uspomene. Durila se godinu dana.

Kakvo ludilo, pomislio je Luter.

4.

Nora i dve prijateljice upravo su zauzele sto u omiljenom bistrou, uređenoj servisnoj stanici koja je i dalje prodavala gorivo, ali je takođe uvela pomodne sendviče i belu kafu za tri dolara po šolji. Kao i uvek, bilo je puno u podne, i dugački redovi privlačili su još više ljudi.

Bio je to radni ručak. Kendi i Meri bile su takođe članice koje će nadgledati aukciju za muzej umetnosti. Oko većine drugih stolova, slične osobe koje skupljaju novčane priloge s velikim naporom pravile su planove.

Norin mobilni telefon je zazvonio. Izvinila se zato što je zaboravila da ga isključi, ali Meri je zahtevala da ipak prihvati poziv. Mobilni telefoni zvonili su po celom bistrou.

To je ponovo bio Obi, i najpre je bila zbunjena kako je dobio njen broj telefona. Ali onda, ona ga je nehotično delila.

- To je Obi iz 'Bundevinog semena' - objasnila je prijateljicama, time ih upućujući u razgovor. Klimnule su glavom nezainteresovano. Verovatno, svi su znali Obija iz „Bundevinog semena". On je imao najviše cene na svetu tako da ako ste kupovali tamo, mogli ste da imate preimućstvo kada je u pitanju papirnata roba.

- Zaboravili smo da se dogovorimo za vaše pozivnice za zabavu - rekao je Obi, i Norino srce se sledilo. I ona je, takođe, zaboravila na pozivnice, i svakako nije želela da priča o njima pred Meri i Kendi.

- Oh, da - rekla je. Meri je zapodenula razgovor s jednim dobrovoljcem za susednim stolom. Kendi je osmatrala bistro da vidi ko odsustvuje.

- Neće nam biti potrebne - kazala je Nora.

- Nema zabave? - upitao je Obi, ne prikrivajući znatiželju.

- Da, nema zabave ove godine.

- Pa, ja...

- Hvala vam što ste nazvali, Obi - rekla je blago i brzo prekinula vezu.

- Šta neće biti potrebno? - upitala je Meri, iznenada prekidajući razgovor i okomivši se na Noru.

- Nema zabave ove godine? - zapitala je Kendi, očiju prikovanih za Noru kao radar. - Šta se dešava?

Stisni zube, terala je Nora sebe. Misli na plaže, toplu slanu vodu, deset dana u raju. - Oh, to - kazala je. - Ove godine idemo na krstarenje umesto da proslavljamo Božić. Bler je otišla, znate, potreban nam je odmor.

Bistro je najednom bio tih, ili se barem Nori tako činilo. Kendi i Meri su se namrštile dok su ponavljale ove vesti. Nora, s Luterovim rečima koje su joj odzvanjale u ušima, gurala je u napad. - Deset dana na *Ostrvskoj princezi*, na luksuznom brodu. Bahami, Jamajka, Veliki Kajman. Već sam oslabila kilogram - rekla je veselo samozadovoljna.

- Ne proslavljate Božić? - kazala je Meri u neverici.

- To sam rekla - odgovorila je Nora. Meri je bila brza u zaključcima, i Nora je tokom proteklih godina naučila da uzvрати. Ukrutila se, spremna za neku oštru reč.

- Kako jednostavno ne slaviš Božić? - upitala je Meri.

- Propustiš ga - odgovorila je Nora, kao da će to objasniti sve.

- Zvuči divno - kazala je Kendi.

- Šta onda da radimo za Badnje večer? - upitala je Meri.

- Smislićete nešto - odgovorila je Nora. - Ima drugih zabava.

- Ali nijedna nije kao vaša.

- Baš si ljubazna.

- Kada krećete? - upitala je Kendi, sanjajući sada o plažama, bez jednonedeljnog gošćenja muževljevih rođaka.

- Za Božić. Oko podneva. - Bilo je to čudno vreme za polazak, pomislila je nakon što je Luter obezbedio krstarenje. Ako ne slavimo Božić, dragi, rekla je, zašto ne krenemo nekoliko dana ranije? Izbegnemo Badnje večer i čitavu ludnicu oko toga. - Šta ako Bler pozove na Badnje večer? - odgovorio je. A osim toga, Bif je odbila 399 dolara od cene aranžmana zato što je

malo ljudi putovalo dvadeset petog. U svakom slučaju, bilo je ugovoreno i plaćeno i ništa se neće promeniti.

- Zašto onda ipak ne priredite zabavu na Badnje večer? - upitala je Meri, postajući neprijatna, bojeći se da bi morala da preuzme dužnost domaćice zabave koja bi zamenila onu Krankovih.

- Zato što ne želimo, Meri. Pravimo predah, u redu. Slobodnih godinu dana. Nikakav Božić. Ništa. Nema jelke, nema čurke, nema poklona. Uzimamo novac i trošimo ga na krstarenje. Shvatate?

- Ja shvatam - kazala je Kendi. - Volela bih da Norman učini tako nešto. Mada on to ne bi ni u snu uradio, bojeći se da ne propusti dvadesetak šampionskih takmičenja. Toliko vam zavidim, Noro.

I rekavši to, Meri je zagrizla sendvič s avokadom. Žvakala je lutajući pogledom po bistrou. Nora je znala tačno o čemu ona razmišlja. Kome prvom mogu da kažem? Krankovi propuštaju Božić! Nema zabave! Nema jelke! Ništa osim novca u njihovim džepovima kako bi mogli da ga utroše na krstarenje.

I Nora je jela, znajući da čim izađe na ona tamo vrata glasine će se prolomiti bistroom i do večere svi u njenom svetu znaće vesti. Pa šta? - rekla je sebi. To je bilo neizbežno, i zašto je to bila tako krupna stvar? Polovina će se svrstati u Kendin tabor, goreći od zavisti i sanjajući zajedno s Norom. Polovina njih će podržati Meri, naizgled užasnuti činjenicom da jednostavno ne slaviš Božić, ali čak i unutar te grupe gundala Nora je pretpostavljala da će mnogi potajno žuđeti za njihovim krstarenjem.

A za tri meseca ko će uopšte mariti za to?

Nakon nekoliko zalogaja odgurnule su u stranu sendviče i izvadile papire. Nijednu reč više nisu izgovorile u vezi s Božićem, barem ne u Norinom prisustvu. Odvozeći se, telefonirala je Luteru s vestima o njihovoj najnovijoj pobedi.

Luter je imao uspone i padove. Njegova sekretarica, pedesetogodišnja, trostruka raspuštenica po imenu Doks, našalila se da će morati sama da kupi svoj jeftini parfem, jer,

pretpostavila je, Deda Mraz ove godine neće doći. Dva puta su ga nazvali cicijom, i svaki put je tu reč pratio napad smeha. Kako originalno, pomislio je Luter.

Kasnije tog jutra, Jenk Slejder uleteo je u Luterovu kancelariju kao da ga jure besne stranke. Najpre krišom provirivši napolje, zatvorio je vrata, zatim je seo.

- Ti si genije, stari momče - kazao je gotovo šapatom. Jenk je bio stručnjak za amortizaciju, bojao se sopstvene senke, voleo je osamnaestočasovni radni dan zato što mu je žena bila svađalica.

- Naravno da jesam - rekao je Luter.

- Otišao sam kući sinoć, kasno, smestio ženu u krevet, a zatim uradio istu stvar kao i ti. Skrčkao sam brojeve, pregledao bankovne izveštaje, troškove, došao sam do brojke od gotovo sedam hiljada. Kolika je bila tvoja šteta?

- Nešto malo više od šest hiljada.

- Neverovatno, a nijedna prokleta stvar da se to pokaže. Gadi mi se od toga.

- Idi na krstarenje - kazao je Luter, znajući veoma dobro da Jenkova žena nikada ne bi pristala na takvu budalaštinu. Za nju, praznici su počinjali krajem oktobra i postojano pojačavali zamah do velikog praska, desetočasovnog maratona na dan Božića sa četiri obroka i punom kućom.

- Da odem na krstarenje - promrmljao je Jenk. - Ne mogu da zamislim ništa gore. Zatvoren na brodu s Abigejl na deset dana. Bacio bih je u more.

I niko te ne bi krivio, pomislio je Luter.

- Sedam hiljada dolara - ponovio je Jenk sebi.

- Smešno, zar ne? - rekao je Luter, i za trenutak obojica računovođa ćutke su oplakivali rasipanje teško zarađenog novca.

- Tvoje prvo krstarenje? - upitao je Jenk.

- Da.

- Nikada nisam bio ni na jednom. Pitam se da li imaju samce na brodu?

- Siguran sam da imaju. Ne postoji nikakav uslov da moraš da vodiš saputnika. Razmišljaš da odeš sam, Jenk?

- Ne razmišljam, Luteru, sanjam. - Zanosio se, njegove ispijene oči pokazivale su nagoveštaj nade, rasonode, nečeg što Luter nikada ranije nije video kod Jenka. Napustio je prostoriju za trenutak, njegove misli preletale su divlje preko Kariba, tako divno sam bez Abigejl.

Luter je ćutao dok je njegov kolega sanjao, ali snovi su uskoro postali blago zbunjujući. Srećom, telefon je zazvonio i Jenk se povratio u surovi svet tabela amortizacije i svadljive žene. Ustao je i činilo se da odlazi bez reči. Na vratima, međutim, rekao je: - Ti si moj heroj, Luteru.

* * *

Vik Frohmajer čuo je glasinu od gospodina Skanlona, načelnika izviđačkog odreda, i od nećake svoje žene, koja je delila sobu s jednom devojkom koja je povremeno radila za Obija u „Bundevinom semenu“, i od jednog kolege sa univerziteta čijem je bratu poreze vodio neko iz firme „Vajli i Bek“. Tri različita izvora, i glasina je morala da bude tačna. Krank je mogao da čini šta god ga je prokleta volja, ali Vik i ostatak Hemloka neće mirno gledati na to.

Frohmajer je bio neizabrani kućepazitelj Hemloka. Njegov lagodan posao na univerzitetu dopuštao mu je vreme da se time bavi, a njegova bezgranična energija držala ga je na ulici preduzimajući svakakve poduhvate. Sa šestoro dece, njegova kuća bila je neizbežno svratište. Vrata su uvek bila otvorena, igra večito u toku. Za posledicu, imao je uništen travnjak, mada se on naporno trudio oko zarada.

Frohmajer je bio taj koji je dovodio kandidate u Hemlok na roštilj u njegovom dvorištu, i zdravice kampanje. Frohmajer je bio taj koji je vodio peticije, kucajući od vrata do vrata, hvatajući zalet protiv prisajedinjenja ili u prilog školskim obavezama ili protiv novog autoputa s četiri trake kilometrima udaljenog ili u korist nove kanalizacije. Frohmajer je bio taj koji je pozvao

sanitarnu inspekciju kada komšijino đubre nije odneto, i zahvaljujući Frohmajeru, stvar je brzo rešena. Neki zalutao pas, neki iz druge ulice, jedan poziv Vika Frohmajera, i šinteri su na licu mesta. Neko zalutalo dete, dugokoso s tetovažama, sumnjičavog izgleda prestupnika, i Frohmajer bi doveo policiju da ga gurkaju po prsima i postavljaju pitanja.

Tokom boravka u bolnici nekog iz Hemloka, i Frohmajerovi bi se pobrinuli za posete i hranu, čak i brigu o travnjaku. Smrt u Hemloku, i oni bi pripremili cveće za sahranu i posete groblju. Bilo koji komšija u nuždi može da pozove Frohmajerove za bilo šta.

Sneško Belić je bio Vikova zamisao, mada je to video u predgrađu Evanstona i, prema tome, nije mogao da preuzme punu zaslugu za to. Isti Sneško na svakom krovu u Hemloku, Sneško od dva i po metra s vragolastim osmehom oko lule od klipa kukuruza i crnim cilindrom i debelim kolotovima oko sredine, sve napravljeno da blešti sjajnobelo zbog sijalice od dvesta sveća postavljene u jednu šupljinu negde blizu Sneškovog tura. U Hemloku Sneško Belić pojavio se šest godina ranije i postigao izvanredan uspeh - dvadeset jedna kuća s jedne strane, dvadeset jedna s druge, ulica je bila oivičena s dva savršena niza Sneška Belića, dvanaest metara uvis. Jedna fotografija u boji s ljupkom pričom pojavila se na naslovnoj strani novina. Dve televizije napravile su izveštaje o tome sa lica mesta.

Sledeće godine, Stanton ulica prema jugu i Akerman ulica prema severu uskočile su s Rudolfom i srebrnim zvoncima, svaka posebno, i jedan odbor iz Parkova i rekreacije, na Frohmajerovo tiho saletanje, počeo je da deli nagrade za božićna ukrašavanja u susedstvu.

Dve godine ranije, u vremenskoj nepogodi koja je zadesila grad oluja je većinu figura Sneška Belića odnela u naredni policijski okrug. Frohmajer je ipak okupio komšije, i prošle godine je nova, neznatno kraća verzija Sneška ukrašavala Hemlok. Samo dve kuće nisu učestvovala.

Svake godine, Frohmajer je određivao datum kada će figure Sneška Belića da uskrsnu, i nakon što je čuo glasine o Krankovima i njihovom krstarenju, odlučio je da to odmah uradi. Posle večere, otkucao je kratku belešku svojim komšijama, nešto što je činio barem dvaput mesečno, odštampao u četrdeset jednom primerku, i poslao svoje šestoro dece da ih uruče svakoj kući u Hemlok ulici. Pisalo je: „Komšija, vreme će sutra biti vedro, odlično vreme da se postavi Sneško. Pozovite Martija, Džada ili mene ako vam je potrebna pomoć - Vik Frohmajer.“

Luter je uzeo belešku od ozarenog deteta.

- Ko je to? - povikala je Nora iz kuhinje.

- Frohmajer.

- O čemu se radi?

- O Snešku.

Polako je ušla u dnevnu sobu, gde je Luter držao papir kao da je to sudski poziv za porotničku dužnost. Razmenili su strašljive poglede, i veoma lagano Luter je počeo da odmahuje glavom.

- Moraš to da uradiš - rekla je.

- Ne, ne moram - kazao je, odrešito, sa svakom rečju rasla mu je čvrstina. - Nipošto ne moram. Neće Vik Frohmajer da mi govori da moram da ukrasim moju kuću za Božić.

- To je samo Sneško.

- Ne, to je mnogo više.

- Šta?

- To je načelo toga, Noro. Zar ne razumeš? Možemo da zaboravimo na Božić ako tako, do đavola, odlučimo, i...

- Ne psuj, Luteru.

- I niko, čak ni Vik Frohmajer, ne može da nas spreči. - Glasnije. - Neće me prisiliti da to uradim! - Pokazivao je jednom rukom ka tavanici, a drugom je mahao beleškom. Nora se povukla u kuhinju.

5.

Hemlokovski Sneško sastojao se iz četiri dela - jedne široke okrugle osnove, jedne malo manje grudve snega koja se zabijala u osnovu, zatim trupa, potom glave s licem i šeširom. Svaki deo mogao se smestiti u sledeći veći, tako da skladištenje za drugih jedanaest meseci godine nije bilo previše zahtevno. Po ceni od 82,99 dolara, uz poštarinu, svi su pažljivo pakovali svog Sneška Belića.

I otpakivali su ih s velikim uživanjem. Tokom čitavog popodneva delovi Sneška mogli su se videti unutar većine garaža duž Hemlok ulice dok su ljudi sa Sneška Belića skidali prašinu i proveravali delove. Zatim su ih sastavljali, kao pravog Sneška Belića, deo na vrh dela, dok nisu, visoki dva metra i deset centimetara, bili spremni za krov.

Postavka nije bila jednostavna. Bile su im potrebne merdevine i konopac, i pomoć nekog komšije. Prvo, krov ste mogli da savladate privezani konopcem oko struka, zatim Sneška, koji je bio napravljen od tvrde plastike i težio otprilike dvadeset kilograma, podignete gore, veoma pažljivo da ga ne ogrebete preko betonske šindre. Kada Sneško stigne na vrh, privežete ga za dimnjak platnenim kaišem koji je lično Vik Frohmajer izumeo. Jednu lampu od dvesta sveća pričvrstite u Sneškovu iznutricu, i jedan produžni gajtan spustite sa zadnjeg dela krova.

Ves Trogdon bio je zastupnik osiguranja, javio je u preduzeće da je bolestan kako bi mogao da iznenadi decu tako što će prvi postaviti Sneška na krov. On i njegova žena Triš oprali su Sneška Belića odmah posle ručka, zatim, pod njenim neposrednim nadzorom, Ves se popeo na krov i rvaio se i podešavao dok nije obavio zadatak. Na visini od dvanaest metara visoko, s divnim pogledom, osvrnuo se širom Hemloka i bio je prilično zadovoljan što je preduhitrio sve, uključujući i Frohmajera.

Dok je Triš kuvala kakao, Ves je počeo da tegli kutije sa svećicama iz podruma ka kolskom prilazu, gde ih je izložio i

proverio strujna kola. Niko u ulici Hemlok nije postavljao više božičnih svetiljki od Trogdonovih. Oivičili su dvorište, okitili žbunje, ogrnuli drveće, ocrtali kuću, ukrasili prozore - četrnaest hiljada svetiljki prethodne godine.

Frohmajer je rano otišao s posla kako bi mogao da nadgleda događanja u ulici Hemlok, i bio je prilično zadovoljan što teku pripreme. Bio je trenutno ljubomoran što ga je Trogdon preduhitrio smelim poduhvatom, ali kakve to zaista veze ima? Uskoro su udružili snage na kolskom prilazu gospođe Elen Malholand, ljubazne udovice koja je već pekla čokoladne kocke. Njenog Sneška popeli su za tren oka, njene čokoladne kocke progutali, i otišli da pruže pomoć drugde. Deca su im se pridružila, uključujući i Spajka Frohmajera, dvanaestogodišnjeg dečaka s očevim darom za organizaciju i poduhvate zajednice, i išli su od vrata do vrata do kasno popodne, žureći pre nego što ih mrak uspori.

Kod Krankovih, Spajk je pozvonio na vrata, ali nije dobio nikakav odgovor. „Leksus“ gospodina Kranka nije bio tu, što svakako nije bilo neobično u pet sati popodne. Ali „audi“ gospođe Krank bio je u garaži, siguran znak da je ona kod kuće. Zavese i zastori bili su navučeni. Pošto niko nije otvorio vrata, družina je prešla kod Bekerovih, gde je Ned u prednjem dvorištu prao Sneška, dok je njegova tašta izvikivala naredbe sa stepenica.

- Odlaze sada - prošaputala je Nora u telefon u njihovoj spavaćoj sobi.

- Zašto šapućeš? - upitao je Luter uzrujano.

- Zato što ne želim da me oni čuju.

- Ko je to?

- Vik Frohmajer, Ves Trogdon, izgleda onaj Briksli s druge strane ulice, neka deca.

- Stalna družina siledžija, hm?

- Više liče na uličnu bandu. Sada su kod Bekerovih.

- Nek' im je Bog u pomoći.

- Gde je Sneško? - upitala je.

- Na istom mestu gde stoji od januara. Zašto?

- Oh, ne znam.

- Ovo je smešno, Noro. Šapućeš u telefon, u zaključanoj kući, zato što naše komšije idu od vrata do vrata pomažući našim komšijama da podignu nekog smešnog plastičnog Sneška Belića od dva metra i deset centimetara, što, uzgred budi rečeno, nema baš nikakve veze s Božićem. Da li si ikada razmišljala o tome, Noro?

- Nisam.

- Mi smo glasali za Rudolfa, sećaš se?

- Ne.

- To je smešno.

- Ja se ne smejem.

- Sneško uzima godinu dana odmora, u redu? Odgovor je ne.

Luter je pažljivo spustio slušalicu i pokušao da se usredsredi na posao. Kad je pao mrak, odvezao se kući, lagano, celim putem govoreći sebi da je glupo da se brine zbog tako običnih stvari kao što je stavljanje jednog Sneška Belića na krov. I celim putem je stalno razmišljao o Voltu Šilu.

- Hajde, Šile - mrmlijaio je u sebi. - Nemoj da me izneveriš.

Volt Šil je bio njegov takmac u ulici Hemlok, namćorast čova koji je živeo preko puta ulice. Dvoje dece koja su završila koledž, žena koja se borila s rakom dojke, tajanstveni posao u jednom belgijskom konglomeratu, prihod koji je izgleda bio u gornjem opsegu u ulici Hemlok - ali bez obzira na to koliko je zarađivao, Šil i njegova supruga očekivali su da njihove komšije misle da imaju mnogo više. Luter je kupio „leksus“, Šil je morao da ima jednog. Belington je ubacio bazen, Šil je iznenada imao potrebu da pliva u sopstvenom dvorištu, doktorova preporuka. Sju Krop na zapadnom kraju ulice opremila je svoju kuhinju modernim uređajima - osam hiljada dolara, kako kažu glasine - i Bev Šil je potrošila devet hiljada šest meseci kasnije.

Beznadežna kuvarica, Bevina hrana imala je gori ukus u novouređenoj kuhinji, prema rečima svedoka.

Nadmenost je, međutim, naglo splasnula s rakom dojke pre osamnaest meseci. Šilovi su bili blago neprijatni. Kočoperiti se ispred komšija više nije bilo važno. Stvari su bile beskorisne. Izdržali su bolest s tihim dostojanstvom, i, kao i obično, Hemlok ih je podržao kao da su porodica. Godinu dana posle prve hemoterapije, u belgijski konglomeratu nastadoše izmene. Kakav god Voltov posao bio, sada je pao nešto niže.

Prethodnog Božića Šilovi su bili previše rastrojeni da bi se bavili ukrašavanjem. Nije bilo Sneška za njih, niti naočita jelka, samo nekoliko svetiljki postavljenih oko prednjeg prozora, gotovo naknadno.

Godinu dana ranije, dve kuće u ulici Hemlok nisu imale Sneška - Šilovih i jedna na zapadnom kraju čiji su vlasnici bili par Pakistanaca koji su tu živeli tri meseca, zatim se odselili. Kuća je izložena na prodaju, i Frohmajer je ozbiljno razmišljao da naruči još jednog Sneška i pod velom noći upadne u kuću i podigne ga.

- Hajde, Šile - promrmljao je Luter iz kola. - Zadrži svog Sneška u podrumu.

Zamisao o Snešku bila je ljupka šest godina ranije kada ju je Frohmajer smislio. Sada je bila dosadna. Ali, priznao je Luter, svakako ne dosadna za decu u Hemlok ulici. Bio je potajno ushićen dve godine ranije kada su naleti oluje počistili krovove i poslali sve figure Sneška Belića da lete preko pola grada.

Skrenuo je na Hemlok, i koliko je on mogao da vidi, ulica je bila oivičena istovetnim figurama Sneška Belića koji su pozirali kao bleskajući stražari povrh kuća. Samo dve praznine u njihovim redovima - Šilovih i Krankovih. - Hvala ti, Šile - prošaputao je Luter. Deca su vozila bicikle. Komšije su bile napolju, postavljajući svetiljke, čavrljajući preko živica.

Ulična družina sastala se u Šilovoj garaži, primetio je Luter kada se parkirao i žurno ušao u kuću. Svakako, u roku od nekoliko minuta jedne merdevine su se uzdigle i Frohmajer je pojurio gore kao iskusan krovopokrivač. Luter je provirio kroz žaluzine na ulaznim vratima. Volt Šil je stajao u prednjem dvorištu s desetinom ljudi, Bev, zamotana u topli kaput, bila je

na ulaznim stepenicama. Spajk Frohmajer se rvao s produžnim gajtanom. Bilo je uzvika i smeha, činilo se da svi dobacuju uputstva Frohmajeru dok je podizan pretposlednji Sneško u ulici Hemlok.

Malo toga je rečeno tokom večere koja se sastojala od špageta bez sosa i švapskog sira. Nora je oslabila kilogram i po, Luter dva kilograma. Posle jela, otišao je do tredmila - pokretne trake u podrumu, gde je hodao pedeset minuta, sagorevši 340 kalorija, više nego što je upravo pojeo. Istuširao se i pokušao da čita.

Kada je ulica bila slobodna, izašao je da prošeta. Neće biti zatvorenik u sopstvenom domu. Neće se skrivati od komšija. Nije imao razloga da se plaši tih ljudi.

Osetio je grižu savesti dok se divio dvoma urednim redovima Sneška Belića kako čuvaju njihovu mirnu ulicu. Trogdonovi su trpali još ukrasa na svoju jelku, i to ga je podsetilo na daleke uspomene na Blerino detinjstvo i ta davna vremena. On nije bio čovek koji se prepuštao čežnji. Živiš život danas, ne sutra, svakako ne juče, uvek je govorio. Tople uspomene brzo je izbrisao mislima o kupovini, saobraćaju i uludom trošenju novca. Luter je bio prilično ponosan na odluku da uzme godinu dana slobodno.

Kaiš mu je bio malo labaviji. Plaže su čekale.

Jedan bicikl dojurio je iznenada i zaustavio se. - Zdravo, gospodine Krank.

Bio je to Spajk Frohmajer, bez sumnje krenuvši kući posle nekog tajnog dečjeg sastanka. Klinac je spavao još manje od svog oca, i ceo komšiluk je brujao o Spajkovim noćnim skitnjama. On je bio simpatičan dobar dečak, ali obično nemaran.

- Zdravo, Spajk - rekao je Luter, odahnuvši. - Šta te izvuklo napolje?

- Samo proveravam stvari - kazao je, kao da je on zvanični noćni stražar.

- Kakve stvari, Spajk?

- Otac me je poslao preko do ulice Stanton da vidim koliko Rudolfa je podignuto.

- Koliko? - upitao je Luter, predusretljivo.

- Nijedan. Ponovo smo ih ismejali.

Kakvu pobjedničku noć će Frohmajerovi imati, pomislio je Luter. Glupost.

- Podići ćete svog, gospodine Krank?

- Ne, neću, Spajk. Ove godine idemo iz grada, nećemo slaviti Božić.

- Nisam znao da možete to da uradite.

- Ovo je slobodna zemlja, Spajk, možeš da uradiš skoro sve što želiš.

- Ne idete do Božića - kazao je Spajk.

- Šta?

- U podne kako sam čuo. Imate dovoljno vremena da postavite Sneška. Tako bismo ponovo mogli da osvojimo nagradu.

Luter je zastao za sekund i još jednom se začudio brzini kojom nečija lična stvar može temeljno da se raspreda po komšiluku.

- Pobjeđivanju se daje velika važnost, Spajk - kazao je mudro. - Dozvolimo nekoj drugoj ulici da dobije nagradu ove godine.

- Mislim da je tako.

- Sada idi.

Otkotrljao se i rekao: - Vidimo se kasnije.

Detetov otac stajao je u zasedi kada je Luter prošao kraj njegove kuće. - Dobro veče, Luteru - kazao je Vik, kao da je do susreta došlo pukim slučajem. Naslonio se na poštansko sanduče na kraju svog kolskog prilaza.

- Dobro veče, Vik - rekao je Luter, gotovo zastavši. Ali u poslednjem trenutku odlučio je da nastavi da šeta. Zaobišao je Frohmajera, koji ga je pratio.

- Kako je Bler?

- Dobro, Vik, hvala. Kako su tvoja deca?

- Sjajno raspoložena. Ovo je najbolje doba godine, Luteru. Zar ne misliš tako? - Frohmajer je ubrzao korak i sada su bili jedan pored drugog.

- Tačno. Ne bih mogao da budem srećniji. Mada mi zaista nedostaje Bler. Neće biti isto bez nje.

- Naravno da neće.

Stali su ispred kuće Bekerovih, vrata do Luterovih, i posmatrali kako se jadni Ned klacka na najvišem stepeniku merdevina u uzaludnom pokušaju da postavi ogromnu zvezdu na najvišu granu jelke. Njegova žena je stajala iza njega, pomažući mnogo uputstvima, ali nijednom ne pridržavši merdevine, a njegova tašta stajala je nekoliko koraka pozadi radi šireg pogleda. Svakog trenutka moglo je da dođe do pesničenja.

- Neke stvari u vezi s Božićem neće mi nedostajati.

- Dakle, vi ga zaista propuštate?

- Shvatio si, Vik. Cenio bih tvoju saradnju.

- Samo, to se ne čini ispravnim iz nekog razloga.

- To nije na tebi da odlučiš, zar ne?

- Ne, nije.

- Laku noć, Vik. - Luter ga je ostavio tamo, zabavljenog Bekerovima.

6.

Norina kasna jutarnja rasprava za okruglim stolom u sedištu za zlostavljane žene završila se loše kada je Klaudija, u najboljem slučaju jedna slučajna poznanica, slučajno izvalila: - Dakle, Noro, nema zabave za Badnje večer ove godine?

Od osam prisutnih žena, uključujući i Noru, tačno njih pet pozivane su na njene božićne zabave u prošlosti. Tri nisu, i u tom trenutku te tri su tražile rupu u koju da se zavuku, kao i Nora.

Ti nevaspitana mala balavice, pomislila je Nora, ali uspela je da kaže brzo: - Bojim se da nema. Uzimamo godinu dana slobodno. - Na šta je poželela da doda: „I ako ikada budemo priređivali zabavu, draga Klaudija, ne nadaj se pozivnici.“

- Čula sam da idete na krstarenje - kazala je Džejn, jedna od tri isključene, pokušavajući da skrene razgovor.

- Idemo, polazimo na sam Božić, zapravo.

- Dakle, vi jednostavno propuštate Božić? - upitala je Bet, još jedna slučajna poznanica koju je pozivala svake godine samo zato što je preduzeće njenog muža poslovalo s firmom „Vajli i Bek“.

- Sve - kazala je Nora nabusito dok joj se stomak stegao.

- To je dobar način da se uštedi novac - kazala je Lila, najveća zajedljivica iz cele grupe. Njeno naglašavanje reči „novac“ impliciralo je da su stvari možda malo oskudne u domaćinstvu Krankovih. Norini obrazi počеше da gore. Lilin muž bio je pedijatar. Luter je znao da su oni jako zaduženi - velika kuća, veliki automobili, privatni klubovi. Zarađivali su mnogo, trošili još više.

Kad smo već kod Lutera, gde je on u ovim neprijatnim trenucima? Zašto je ona primala najveći teret njegove ćaknute zamisli? Zašto je ona bila u prvim redovima dok je on samozadovoljno sedeo u mirnoj kancelariji baveći se ljudima koji su ili radili za njega ili ga se plašili? Bio je to nehajan, lagodan i društven klub, firma „Vajli i Bek“, družina uštogljenih škrtih računovođa koji su verovatno nazdravljali Luteru na hrabrosti da

propusti Božić i uštedi nekoliko dolara. Ako njegov prkos može igde da se ukoreni, to je svakako u računovodstvenoj profesiji.

Nju ovde stavljaju na lomaču dok je Luter bezbedno na poslu, verovatno izigravajući heroja.

Žene su pripremale Božić, ne muškarci. One su kupovale, ukrašavale i kuvale, planirale zabave i slale čestitke i sekirale se oko stvari o kojima muškarci nikada nisu ni razmišljali. Zašto, zapravo, Luter toliko želi da izbegne Božić kad on ulaže tako malo napora u to?

Nora se ljutila, ali je suzbijala vatru. Nije imalo smisla započeti sveopštu žensku tuču u sedištu za zlostavljane žene.

Neko je spomenuo prekid i Nora je prva izašla iz prostorije. Naljutila se još više dok se vozila kući - neprijatne misli o Lili i njen prigovor o novcu. Još ružnije misli o mužu i njegovoj sebičnosti. Bila je na ivici iskušenja da poklekne odmah, da ode da pokupuje stvari i ukrasi kuću dok on ne stigne. Mogla bi da ukrasi jelku za dva sata. Nije bilo prekasno da priredi zabavu. Frohmajer bi likovao od sreće da se pobrine za njihovog Sneška. Smanjili bi troškove za poklone i neke druge stvari, i ipak bi uštedeli dovoljno novca da plate krstarenje.

Skrenula je u Hemlok ulicu i naravno prva stvar koju je primetila bila je da samo jedna kuća nema Sneška Belića na krovu. Ostavi to Luteru. Njihova lepa dvospratna kuća od opeke stajala je usamljena, kao da su Krankovi Hindusi ili budisti, vrsta koja ne veruje u Božić.

Stajala je u dnevnoj sobi i gledala napolje kroz prednji prozor, neposredno sa mesta gde je njihova lepa jelka uvek stajala, i po prvi put Noru je pogodilo koliko joj je kuća hladna i neukrašena. Ugrizla se za usnu i krenula ka telefonu, ali Luter je izašao da kupi sendvič. U gomili pošte koju je izvadila iz sandučeta, između dve koverta sa prazničnim čestitkama, ugledala je nešto što je naglo zaustavilo. Avionska pošta, iz Perua. Reči otisnute na španskom jeziku.

Nora je sela i otvorila pismo. Bile su to dve strane Blerinog krasnopisa, i reči su bile dragocene.

Divno se provodila u divljinama Perua. Nije moglo da bude bolje, živeti s jednim indijanskim plemenom koje je postojalo nekoliko hiljada godina. Bili su veoma siromašni, prema američkim nazorima, ali zdravi i srećni. Deca su najpre bila veoma hladna, ali su se pridružili, želeći da uče. Bler je raspredala o deci.

Živela je u jednoj kolibi od pruća sa Stejsi, novom prijateljicom iz Jute. Druga dva dobrovoljca Mirovnih snaga živela su u blizini. Jedinica je osnovala malu školu pre četiri godine. U svakom slučaju, bila je zdrava, dobro se hrani, nema strašnih bolesti, ni smrtonosnih životinja, i posao je izazovan.

Poslednji pasus bio je udarac čvrstine koja je Nori bila tako očajnički potrebna. Pisalo je:

Znam da će vama teško pasti što neću biti tu za Božić, ali, molim vas, ne budite tužni. Moja deca ne znaju ništa o Božiću. Oni imaju tako malo, i žele toliko malo da me to tera da se osećam krivom zbog našeg nepromišljenog potrošačkog mentaliteta. Ovde nema kalendara, i nema satova, stoga sumnjam da ću uopšte znati kada dolazi i kada odlazi.

(Osim toga, možemo to da nadoknadimo sledeće godine, zar ne?)

Tako pametna devojka. Nora je ponovo pročitala pismo i odjednom je bila ispunjena ponosom ne samo zato što je odgajila tako mudru i zrelu ćerku već i zbog sopstvene odluke da se odrekne, barem na godinu dana, nepromišljenog potrošačkog mentaliteta.

Ponovo je pozvala Lutera i pročitala mu pismo.

* * *

Ponedeljak uveče u tržnom centru! To nije Luterovo omiljeno mesto, ali osetio je da je Nori potreban večernji izlazak. Večerali su u jednom lažnom pabu na jednom kraju, zatim su se probijali kroz gužvu da stignu do drugog kraja, gde se

prikazivala romantična komedija puna zvezda. Osam dolara karta, za ono za šta je Luter znao da će biti još dva nezanimljiva sata skupo plaćenih klovnova koji se kikoću kroz krajnje jednostavnu radnju. Ali u svakom slučaju, Nora je volela filmove i on ju je pratio da bi sačuvao mir. Uprkos gužvama, bioskop je bio pust, i to je ushitilo Lutera kada je shvatio da su svi drugi tamo napolju u kupovini. Utonuo je u sedište s kolicama, i zaspao.

Probudio se s laktom u rebrima. - Hrčeš - zašiškala je Nora na njega.

- Koga briga? Mesto je prazno.

- Ćuti, Luteru.

Gledao je film, ali mu je dosadilo posle pet minuta.

- Vратиću se - prošaputao je, i otišao. Radije bi se probijao kroz gužvu i da ga gaze nego da gleda takvu glupost. Popeo se pokretnim stepenicama na gornji nivo, gde se naslonio na ogradu i posmatrao metež ispod. Neki Deda Mraz je predsedavao na prestolu i red se pomerao polako. Preko kod klizališta muzika je treštala iz škripavih zvučnika, dok su se deca u kostimima patuljaka klizala oko nekog punjenog stvorenja nalik na irvasa. Svi roditelji posmatrali su kroz objektivne videokamera. Umorni kupci s mukom su hodali dalje, tegleći velike kese za kupovinu, udarajući jedni u druge, pokušavajući da umire decu.

Luter nikada nije bio ponosniji.

Preko puta, ugledao je novu radnju sa sportskom robom. Odšetao je do tamo, primetivši kroz izlog da je unutra gužva i da svakako nema dovoljno kasirki. Mada je on samo razgledao. Pronašao je pozadi opremu za snorkel, prilično mršav izbor, ali bio je decembar. Kupaći kostimi bili su „spido“, uzbudljivo uski oko pojasa, namenjeni jedino olimpijskim plivačima ispod dvadeset godina. Više ambalaže nego tekstila. Bojao se da ih dodirne. Uzeće katalog i kupovati iz sigurnosti svoga doma.

Dok je napuštao radnju jedna rasprava besnela je na kasi, nešto o nekoj plaćenju porudžbini koja se izgubila. Kakve budale.

Kupio je sebi jogurt bez masti i skraćivao vreme šetajući se duž gornjeg hola, smešeći se samozadovoljno uznemirenim dušama koje su sagorevale svoje plate. Zastao je zureći u jedan poster u prirodnoj veličini neke divne devojke u tanga bikiniju, kože savršeno preplanule. Pozivala ga je da uđe u mali salon zvan „Preplanulost zauvek“. Luter se osvrnuo okolo kao da je to knjižara za odrasle, zatim je ušao unutra gde je čekala Dejzi iza jednog časopisa. Njeno tamnoputo lice silom se osmehnulo i činilo se da je napuklo duž čela i oko očiju. Zubi su joj bili izbeljeni, kosa posvetljena, koža potamnela, i za sekund Luter se zapitao kako je ona izgledala pre tog poduhvata.

Sasvim očekivano, Dejzi je rekla da to najbolje doba godine da se kupi paket. Njihov božićni specijalni paket sastojao se od dvanaest tretmana za šezdeset dolara. Po jedan tretman svaki drugi dan, najpre petnaest minuta, ali doguraće do dvadeset pet minuta. Kada sve bude gotovo, Luter će biti divno preplanuo i svakako pripremljen za bilo šta što karipsko sunce može da baci na njega.

Uputio se za njom nekoliko koraka dalje do niza kabina - klimavih prostorijica sa solarijumom u svakoj i ne mnogo čim drugim. Kao prvo, isticali su, kao najsavremeniji model, „FX-2000 bronzemat“, pravo iz Švedske, kao da Šveđani znaju sve o sunčanju. Na prvi pogled, uređaj „bronzemat“ užasnua je Lutera. Dejzi je objasnila da se jednostavno skinete, da, sve, prela je, uđete u spravu, i povučete nadole poklopac na način koji je podsetio Lutera na spravicu za pečenje galeta. Kuvate se petnaest ili dvadeset minuta, brojač zazvoni, ustanete, obučete se. Ništa strašno.

- Koliko se znojite? - upitao je Luter, pokušavajući da odagna sliku kako leži potpuno nag dok osamdeset lampi peku sve delove njegovog tela.

Objasnila je da uređaji postanu topli. Po završetku, jednostavno obrišete vaš „bronzemat“ sprejom i papirnatim ubrusima, i uređaji su spremni za sledećeg čoveka.

- Rak kože? - upitao je. Ponudila je lažni smeh. Nikako. Možda sa starijim modelima pre nego što su usavršili postupak

da doslovno otklonite ultraljubičaste zrake i slično. Novi uređaji „bronzemat“ zapravo su bezbedniji od samog sunca. Ona koristi solarijum već jedanaest godina.

I tvoja koža izgleda kao pregorela kravlja koža, razmišljao je Luter u sebi.

Prijavio se za dva paketa za sto dvadeset dolara. Napustio je salon s odlučnošću da preplane, ma koliko neudobno to bilo. I zakikota se pri pomisli na Noru kako se svlači iza papirno tankih zidova i umeće se u „bronzemat“.

7.

Policajac se zvao Salino, i navraćao je svake godine. Bio je krupan, nije nosio nikakav pištolj ili štitnik, suzavac ili palicu, nikakvu baterijsku lampu ili srebrne metke, nikakve lisice ili radio, ništa od obaveznih naprava koje su njegova sabraća volela da pričvrste za pojaseve i tela. Salino je izgledao loše u uniformi, ali toliko dugo je već izgledao loše da niko nije mario. Krstario je jugoistokom, susedstvima oko Hemloka, imućnim predgrađima gde su jedini zločini bili povremena krađa bicikla ili prebrza vožnja.

Salinov pratilac to veče bio je jedan debeli mladić, zgrčene vilice sa smotuljkom mišića koji su se izbočili iz okovratnika njegove plave košulje. Zvao se Trin. I Trin je nosio sve naprave i spravice koje Salino nije.

Kad ih je Luter ugledao kroz žaluzine na ulaznim vratima, kako stoje tamo pritiskajući zvono na vratima, odmah je pomislio na Frohmajera. Frohmajer je mogao da pozove policiju u ulicu Hemlok brže nego sam načelnik.

Otvorio je vrata, izgovorio obavezne pozdrave zdravo i dobro veče, zatim ih pozvao da uđu unutra. Nije želeo da uđu unutra, ali je znao da oni neće otići dok ne završe ritual. Trin je stiskao običnu belu tubu u kojoj se nalazio kalendar.

Nora, koja je samo do pre nekoliko sekundi gledala televiziju s mužem, odjednom je nestala, mada je Luter znao da je ona odmah iza francuskih vrata, skrivajući se u kuhinji, ne propuštajući ni reč.

Salino je jedini pričao. Luter je mislio da je to zato što njegov nezgrapni druškan verovatno ima ograničen rečnik. Policijsko dobrotvorno udruženje (PDU) još jednom je radilo punom parom da pričini svakakve divote za zajednicu. Igračke za decu. Božićne korpe za manje srećne. Posete Deda-Mraza. Pustolovine klizanja na ledu. Putovanja do zoološkog vrta. I raznosili su poklone starim ljudima u staračkim domovima i veteranima smeštenim u bolnicama. Salino je usavršio svoj nastup. Luter ga je već ranije čuo.

Da bi se pomoglo da se plate troškovi njihovih uzvišenih poduhvata ove godine, Policijsko dobrotvorno udruženje još jednom je sastavilo lep kalendar za sledeću godinu, jedan koji je ponovo prikazivao neke od njegovih članova na delu dok su služili narodu. Trin je na mig hitro izvukao kalendar, odvio ga, i brzo okretao prilično velike listove dok je Salino objašnjavao deo po deo. Za januar bio je to saobraćajac srdačnog osmeha kako mašući rukom prevodi dečicu preko ulice. Za februar, policajac još deblji od Trina koji je pomagao nekom automobilisti u neprilici da promeni gumu. Negde usred tog napora policajac je uspeo da se osmehne. Za mart je bio jedan prilično napet prizor tokom noćne nezgode sa svetlima koja trepte na sve strane i trojicom ljudi u plavom kako većaju mršteći se.

Luter se divio fotografijama i ilustracijama bez reči dok su meseci prolazili.

A gaćice s leopard šarom? - poželeo je da zapita. Ili soba s parom? Ili spasilac samo s peškirom oko struka? Tri godine ranije PDU je podleglo pomodnim ukusima i štampali su kalendar pun fotografija mršavijih i mlađih članova, svih gotovo golišavih, pola se kezilo šašavo u kameru, druga polovina se napinjala s izmučenim mrzim-manekenisanje savremenim pozira- njem. Praktično zabranjen za omladinu, velika priča o tome dospela je na naslovnu stranu novina.

Prilična galama digla se preko noći. Gradonačelnik je bio razjaren dok su žalbe poplavile gradsku većnicu. Direktor Policijskog dobrotvornog udruženja dobio je otkaz. Nepodeljeni kalendari povučeni su i spaljeni, dok je lokalna TV stanica to snimala uživo.

Nora je kalendare držala u podrumu, gde je tajno uživala u njima čitave godine.

Kalendar sa slikama polugolih mladića bio je finansijska propast za sve koji su bili uključeni u to, ali je pobudio više interesovanja sledećeg Božića. Prodaja se gotovo udvostručila.

Luter je kupovao jedan kalendar svake godine, ali samo zato što se to podrazumevalo. Čudno, nije bilo cene prikazane na kalendarima, barem ne na onima koje su lično isporučivali

takvi kao što su Salino i Trin. Njihov lični trud koštao je nešto više, dodatni sloj dobre volje za koji se očekivalo da ljudi poput Lutera isplate jednostavno zato jer se to tako radilo. Luter je mrzeo to iznuđeno, javno podmićivanje. Prošle godine napisao je ček na sto dolara za PDU, ali ne i ove godine.

Kada je predstavljanje završeno, Luter se uspravio i rekao: - Nije mi potreban. - Salino je nakrivio glavu na jednu stranu kao da nije dobro razumeo. Trinov vrat se izbočio za još jedan centimetar.

Salinovo lice pretvorilo se u zlobni smešak. Možda ti nije potreban, govorio je smešak, ali ćeš ga svakako kupiti. - Zašto? - pitao je.

- Već imam kalendare za sledeću godinu. - To su bile novosti za Noru, koja je grizla nokat i zadržavala dah.

- Ali ne ovakav - Trin zagrokta. Salino mu je dobacio pogled koji je govorio: „Ćuti!“

- Imam dva kalendara u kancelariji i dva na pisaćem stolu - rekao je Luter. - Imamo jedan kraj telefona u kuhinji. Džepni sat mi pokazuje precizno koji je dan, kao i računar. Nije godinama propustio nijedan dan.

- Skupljamo novac za obogaljenu decu, gospodine Krank - kazao je Salino, iznenada mekog i škripavog glasa. Nora je osetila kako joj naviru suze.

- Mi dajemo obogaljenoj deci, policajče - ispalio je natrag Luter. - Preko ustanova društvenog staranja, crkve i poreza dajemo svim siromašnim grupama koje možete da navedete.

- Niste ponosni na vaše policajce? - kazao je Trin grubo, bez sumnje ponavljajući reči koje je čuo da Salino koristi pred drugima.

Luter se suzdržao za sekund dozvolivši svom gnevu da se smiri. Za mesne policijske snage izgleda da je kupovina kalendara bila jedina mera njegovog ponosa. Kao da je isplaćivanje mita usred njegove dnevne sobe dokaz da on, Luter Krank, stoji pouzdano iza momaka u plavom.

- Platilo sam hiljadu trista dolara kroz gradske takse prošle godine - kazao je Luter, oči su mu sevnule ljutito ustremivši se na mladog Trina. - Od toga je deo otišao na vaše plate. Drugi deo otišao je da se isplate vatrogasci, vozači hitne pomoći, učitelji, sanitarni radnici, čistači ulica, gradonačelnik i njegovo prilično obimno osoblje, sudije, službenici u sudstvu, zatvorski čuvari, svi činovnici u gradskoj većnici, svi ti ljudi dole u Milosrdnoj bolnici. Oni obavljaju izuzetno važan posao. Vi, gospodine, obavljate veoma važan posao. Ponosan sam na sve gradske nameštenike. Ali kakve veze ima kalendar s bilo čim?

Naravno Trinu to nikada nije izloženo na tako razložen način, i nije imao odgovor. Ni Salino, što se toga tiče. Usledila je neprijatna ćutnja.

Pošto Trin nije mogao da smisli nikakav pametan odgovor, i on se takođe naljutio i odlučio da nabavi broj Krankovih registarskih tablica i da leži negde u zasedi, možda ga uhvati kako vozi prebrzo ili prolazi kroz crveno svetlo. Zaustavi ga, sačeka neku zajedljivu primedbu, prući ga preko haube dok automobili promiču kraj njih, stavi mu lisice na ruke, odvuče ga u zatvor.

Takve prijatne misli navele su Trina da se osmehne. Salino se, međutim, nije smeškao. Čuo je glasine o Luteru Kranku i njegovim šašavim planovima za Božić. Frohmajer mu je ispričao. Prethodne noći se provezao pored i video lepu neukrašenu kuću bez Sneška, kako samo stoji usamljena, mirno, a ipak čudno drugačija.

- Žao mi što se tako osećate - kazao je Salino, tužno. - Mi samo pokušavamo da prikupimo malo novca da pomognemo siromašnoj deci.

Nora je želela da grune na vrata i kaže: „Evo ček! Dajte mi kalendar!“ Ali nije, zato što posledice ne bi bile prijatne.

Luter je klimnuo glavom stegnutih vilica, nekolebljivih očiju, i Trin je započeo prilično neugodno uvijanje kalendara koji će sada biti ponuđen nekom drugom. Pod težinom njegovih velikih šapa kalendar je šuškao i uvijao se postajući sve manji i manji. Konačno, bio je uzak kao drška metle i Trin ga je gurnuo natrag

u tubu i metnuo poklopac na kraj. Kada je ceremonija završena, bilo je vreme da odu.

- Srećan Božić - rekao je Salino.

- Da li policija još pomaže onaj bejzbol tim za siročad? - upitao je Luter.

- Svakako - odgovorio je Trin.

- Onda dođite na proleće i daću vam sto dolara za uniforme.

Ovo nije ništa doprinelo da smiri policajce. Nisu mogli da se nateraju da kažu: „Hvala“. Umesto toga, klimnuli su glavom i pogledali se.

Raspoloženje je bilo usiljeno dok ih je Luter pratio do vrata, bez reči, samo se čuo iritirajući zvuk tube kojom je Trin lupkao o nogu, kao policajac koji se dosađuje tražeći neku glavu o koju će tresnuti palicu.

- To je bilo samo sto dolara - rekla je Nora oštro kada je ponovo ušla u sobu. Luter je virio iza zavese, uveravajući se da oni zaista odlaze.

- Ne, draga, to je mnogo više - kazao je samozadovoljno, kao da je situacija toliko teška, a samo on ima potpuni uvid u to.
- Želiš li malo jogurta?

Umirućem od gladi, izgled hrane izbrisao je sve druge misli. Svake noći nagradili bi sebe malom posudom blage, bezmasne imitacije voćnog jogurta, kojim bi se naslađivali kao poslednjim obrokom. Luter je oslabio tri i po kilograma, a Nora tri.

* * *

Vozili su se po susedstvu u jednom kamionetu, tražeći mete. Njih desetero je bilo pozadi, odmarajući se na balama sena, pevajući dok su se kretali tandrčući. Pod jorganima su se držali za ruke i pipajući tražili butine, ali neškodljiva zabava, barem za momenat. Oni su, ipak, bili iz luteranske crkve. Njihov vođa je bio žena za volanom, a pored nje sveštenikova žena, koja je svirala orgulje nedeljom ujutru u crkvi.

Kamion je skrenuo u ulicu Hemlok, i meta je brzo postala očigledna. Usporili su dok su se približavali neukrašenom domu Krankovih. Srećom, Volt Šil bio je napolju mučeći se s produžnim gajtanom kojem je nedostajalo otprilike dva i po metra da poveže struju iz garaže do njegovih šimšira, oko kojih je pažljivo opleo četiristo novih zelenih svetiljki. Pošto Krank nije ukrašavao, on, Šil, odlučio je da to uradi s dodatnim uživanjem.

- Da li su ovi ljudi kod kuće? - upitala je žena za volanom Volta dok se kamion zaustavljao. Pokazivala je glavom ka kući Krankovih.

- Da. Zašto?

- Oh, napolju smo da pevamo božićne pesme. Imamo ovde jednu omladinsku grupu iz luteranske crkve Svetog Marka.

Volt se iznenada nasmešio i ispustio produžni gajtan. Kako je to divno, pomislio je. Krank baš misli da može da pobegne od Božića.

- Da li su oni Jevreji? - upitala je.

- Nisu.

- Budisti ili bilo šta slično?

- Ne, nikako. Zapravo metodisti. Pokušavaju da izbegnu Božić ove godine?

- Da urade šta?

- Čuli ste me. - Volt je stajao pored vozačevih vrata, sav u osmesima. - On je pomalo čudan. Propušta Božić kako bi mogao da uštedi novac za krstarenje.

Vozač i sveštenikova žena gledaše dugo i ljutito u dom Krankovih preko puta ulice. Deca pozadi prestala su da pevaju slušajući svaku reč. Točkovi su se okretali.

- Mislim da će ih božićni pevači malo razgaliti - dodao je Šil značajno. - Nastavite.

Kamion se ispraznio kada se hor žurno uputio ka trotoaru. Stali su blizu Krankovog poštanskog sandučeta. - Bliže - povikao je Šil. - Neće im smetati.

Postrojili su se blizu kuće, pored Luterove omiljene leje. Šil je otrčao do svojih ulaznih vrata i rekao Bev da pozove

Frohmajera.

Luter je oblizivao zidove posude s jogurtom kada je u njegovoj blizini započela galama. Božićni pevači udarili su odsečno i glasno s početnom strofom pesme *Bog vas blagoslovio, vesela gospodo*, i Krankovi su se pognuli tražeći zaklon. Zatim su poleteli iz kuhinje, pognuti, Luter napred, Nora za njim, u dnevnu sobu, do prednjeg prozora, gde su, hvala bogu, zavese bile navučene.

Horisti su uzbuđeno mahali rukama kada su opazili Lutera kako proviruje.

- Božićni pevači - zašištao je, koraknuvši unazad. - Tamo pravo pored naših smreka.

- Kako je to lepo - kazala je Nora tiho.

- Lepo? Oni neovlašćeno stupaju na naše zemljište. To je neka prevara.

- Oni ne stupaju neovlašćeno.

- Naravno da stupaju. Oni su nepozvani na našem zemljištu. Neko im je rekao da dođu, verovatno Frohmajer ili Šil.

- Božićni pevači nisu ti koji upadaju na tuđe zemljište - Nora je bila uporna, gotovo šapućući.

- Znam o čemu pričam.

- Onda pozovi svoje prijatelje u policiji.

- Mogao bih da učinim to - rekao je Luter, ponovo provirivši napolje.

- Nije prekasno da kupiš neki kalendar.

Čitav klan Frohmajerovih je dotrčao, Spajk je predvodio čopor na skejtbordu, i dok su se postrojili iza pevača božićnih pesama Trogdonovi su čuli buku i pridružili se gunguli. Zatim su stigli Bekerovi s taštom i Rokijem, maloletnim propalicom koji je kaskao za bakom.

Usledila je pesma *Zvončići zvone*, živahno i glasno izvođenje, bez sumnje nadahnuto uzbuđenjem koje je stvoreno. Dirigent hora dao je znak komšijama da se pridruže, što su oni rado učinili, i dok su pevušili *Tihu noć* njihov broj narastao je barem na tridesetak. Božićni pevači su pogađali većinu nota;

komšije uopšte nije bilo briga za to. Pevali su glasno kako bi se stari Luter tamo unutra koprcalo.

Nakon dvadeset minuta, Norini živci su popustili, i otišla je da se istušira. Luter se pretvarao da čita časopis u svojoj fotelji, ali svaka božićna pesma bila je glasnija od prethodne. Ljutio se i gundao sebi u bradu. Poslednji put kada je provirio napolje, bilo je ljudi po celom njegovom travnjaku ispred kuće, svi su se smejali i dobacivali ka njegovoj kući.

Kada su počeli pesmu *Sneško Belić*, otišao je u kancelariju u podrumu i pronašao konjak.

8.

Luterov jutarnji raspored nije se menjao za osamnaest godina koliko je živeo u ulici Hemlok. Ustajao je u šest sati, papuče i ogrtač, spremanje kafe, napolje kroz garažu, niz kolski prilaz do mesta gde je Milton, raznoslač novina, sat vremena ranije ostavio *Gazetu*. Luter je mogao da izbroji korake koje načini od posude za kvanje kafe do novina, znajući da će se oni neće razlikovati tek za dva ili tri. Natrag unutra, šolja sa samo tragom šlaga, sportski odeljak, zatim gradske vesti, poslovni deo, i uvek poslednje, domaće i međunarodne vesti. Napola pogledavši čitulje, odneo bi šolju kafe, svaki put istu šolju boje lavande, s dve kocke šećera, svojoj dragoj ženi.

Jutro nakon božićne predstave na travnjaku ispred njegove kuće, Luter je vukao noge napola u snu niz kolski prilaz i taman je hteo da podigne *Gazetu* kada je krajičkom levog oka ugledao žarku skupinu boja. Na sredini njegovog travnjaka nalazio se neki znak. Štampanim, masnim crnim slovima, prokleta stvar je proglašavala: SLOBODNI SNEŠKO. To je bilo napisano na beloju oglasnoj tabli oivičenoju, crvenom i zelenom bojom, s crtežom Sneška vezanog lancima i okovanog negde u nekom podrumu, bez sumnje podrumu Krankovih. To je bio ili loš crtež odrasle osobe s previše slobodnog vremena, ili prilično dobar crtež deteta koje majka nadgleda preko ramena.

Luter je iznenada osetio kako ga neke oči posmatraju, puno očiju, stoga je nehajno metnuo *Gazetu* pod ruku i odšetao natrag u kuću kao da ništa nije primetio. Gundao je dok je sipao kafu, opsovao blago kada je seo. Nije mogao da uživa u sportskim niti gradskim vestima - čak i čitulje nisu mogle da mu zadrže pažnju. Tada je shvatio da Nora ne bi trebalo da vidi natpis. Biće joj žao zbog toga mnogo više nego njemu.

Sa svakim novim napadom na njegovo pravo da radi kako mu volja, Luter je bio sve odlučniji da zanemari Božić. Mada se zabrinuo zbog Nore. On nikad neće pokleknuti, ali se bojao za nju. Ako bi se uverila da deca iz komšiluka sada protestuju, jednostavno bi mogla da klone.

Hitro se pokrenuo - išunjao se kroz garažu, zašao za ćošak, visoko koračajući preko travnjaka zato što je trava bila vlažna i skoro smrznuta, povukao tablu sa tla i bacio je u spremište, gde će se kasnije pobrinuti za nju.

Odneo je Nori kafu, zatim se ponovo smestio za kuhinjski sto, gde je uzaludno pokušavao da se usredsredi na *Gazetu*. Bio je ljut i noge su mu prozeble.

Luter se odvezao na posao.

Jednom se zalagao za to da se kancelarija zatvori od sredine decembra do početka januara. Ionako niko nije radio, dokazivao je prilično briljantno na jednom sastanku firme. Sekretarice su morale da idu u kupovinu, stoga su rano odlazile na pauzu za ručak, vraćale se kasno, zatim bi izlazile sat vremena ranije da bi završile poslove. Jednostavno naterajmo sve da uzimaju odmor u decembru, rekao je odrešito. Neka vrsta dvonedelnog zastoja, plaćenog naravno. Naplaćivanja su ionako opala, objasnio je potkrepljujući reči dijagramima i grafikonima. Njihove stranke ionako nisu bile u kancelarijama, stoga nikakvi poslovi nisu mogli da se završe pre prve nedelje januara. Firma „Vajli i Bek“ mogla je da uštedi novac ukoliko izbegne božićnu večeru i zabavu u kancelariji. Čak je razdelio članak iz *Volstrit žurnala* o jednoj velikoj firmi u Sijetlu koja je usvojila takvu politiku, s izvanrednim rezultatima, ili je barem tako pisalo u *Žurnalu*.

Bio je to sjajan Luterov nastup. Kolektiv je glasao protiv njegovog predloga, jedanaest naspram dva, i Luter se mesec dana sekirao. Podržao ga je samo Jenk Slejder.

Luter je površno obavio poslove tog jutra, misli su mu bile na sinoćnjem koncertu kraj njegovih smreka i na protestnom znaku u njegovom prednjem dvorištu. Uživao je u životu u Hemlok ulici, dobro se slagao s komšijama, i bilo mu je nelagodno što je on sada meta njihovog nezadovoljstva.

Bif, službenica turističke agencije, promenila mu je raspoloženje kada je doplesala u njegovu kancelariju jedva pokucavši na vrata - Doks, njegova sekretarica, bila je zadubljena u kataloge - i predala mu karte za avion i krstarenje,

zajedno s lepim programom putovanja i sređenom brošurom o *Ostrvskoj princezi*. Otišla je u trenu, prekratko se zadržala po Luteru, koji je, kada se divio njenoj figuri i tenu, sanjao o bezbrojnim bikinijima koje će uskoro susresti. Zaključao je vrata i uskoro se izgubio u toplim plavim vodama Kariba.

Po treći put te nedelje Luter se iskrao nešto pre ručka i pohitao u tržni centar. Parkirao je što je moguće dalje zato što mu je bilo potrebno pešačenje. Sada je imao četiri kilograma manje i osećao se veoma zdravo, i prošao je radnju „Sirs“ s gomilom drugih podnevnih kupaca. Osim što je Luter bio tu radi dremanja.

Skriven debelim suncobranima, šmugnuo je u „Preplanulost zauvek“ u gornjem holu. Dejzi s bakarnom kožom zamenila je Danijela, bleđa crvenokosa devojka čije je stalno sunčanje samo učinilo da se njene pege povećaju i rašire. Probušila je njegovu karticu, dodeli mu salon br. 2, i, sa svom mudročću veoma stručnog dermatologa, rekla: - Mislim da bi za danas bilo dosta dvadeset dva minuta, Luteru. - Bila je barem trideset godina mlađa od njega, ali se uopšte nije ustručavala da mu se obraća sa ti. Klinka koja je radila privremeno za malu platu, a uopšte joj nije palo na pamet da bi možda trebalo da ga oslovi s gospodine Krank.

Zašto ne dvadeset jedan minut? - poželeo je da joj odbrusi. Ili dvadeset tri?

Progundao je preko ramena i otišao u salon br. 2.

Uređaj „FX-2000 bronzemat“ bio je hladan na dodir, veoma dobar znak jer Luter nije mogao da podnese pomisao da se zavuče u spravu nakon što ju je neko upravo napustio. Brzo je poprskao uređaj sredstvom za čišćenje, mahnito ga obrisao, onda ponovo proverio da li su vrata zaključana, skinuo se kao da bi neko mogao da ga vidi, i oprezno se zavukao u solarijum.

Protezao se i nameštao dok nije našao najudobniji položaj, zatim je povukao poklopac nadole, uključio uređaj i počeo da se peče. Nora je bila dva puta i nije bila sigurna da će se ponovo sunčati zato što je na pola njenog poslednjeg tretmana neko zazveckao kvakom na vratima i uplašio je. Izvalila je nešto, nije

mogla da se seti tačno šta u tom neprijatnom trenutku, i kada se instinktivno trгла nagore, udarila je glavom u poklopac uređaja.

I za to je okrivila Lutera. To što se nasmejao zbog toga, nije mu pomoglo.

Ubrzo je odlutao u mislima, ka *Ostrvskoj princezi* sa četiri bazena i tamnim, zgodnim telima, koja tumaraju okolo, odlutao ka belim peščanim plažama Jamajke i Velikog Kajmana, ka toplim, mirnim vodama Kariba.

Prenuo ga je zvučni signal. Njegova dvadeset dva minuta su istekla. Tri tretmana i Luter je napokon mogao da vidi poboljšanje u klimavom ogledalu na zidu. Samo je pitanje vremena kada će neko u kancelariji prigovoriti nešto na račun njegovog tena. Svi su oni bili tako zavidni.

Dok je žurio natrag na posao, kože još tople, stomaka još pljosnatijeg nakon još jednog preskočenog obroka, počela je da pada susnežica.

* * *

Luter je shvatio kako se pribojava da se odveze kući. Stvari su tekle dobro dok nije skrenuo u Hemlok ulicu. U kući pored, Beker je dodavao još svetiljki na žbunje i, iz inata, posebno kindurio ivicu travnjaka pored Luterove garaže. Trogdon je imao toliko svetiljki da niste mogli da procenite da li ih neprestano pridodaje, ali je Luter podozrevao da to čini. Preko puta ulice, u kući pored Trogdona, Volt Šil je svakoga dana ukrašavao sve više. I to čovek koji je godinu dana ranije jedva mogao da obesi prvi struk.

A sada, prvog komšiju - istočno od Krankovih - Svoda Kera, iznenada je spopao božićni duh i obavijao je svoje mršave male šimširove potpuno novim crvenim i zelenim trepćućim svetlima. Kerovi su školovali kod kuće svoj podmladak i u načelu su ih držali zaključane u podrumu. Odbili su da glasaju, bavili su se jogom, jeli samo povrće, zimi nosili sandale s debelim čarapama, izbegavali zaposlenje, i tvrdili da su ateisti. Veoma

neugodni, ali nisu bili loše komšije. Svodova žena, Širli, Amerikanka stranog porekla, imala je ostavštinu.

- Opkolili su me - promrmljao je Luter u sebi dok je parkirao kola u garažu, zatim je otrčao u kuću i zaključao vrata za sobom.

- Pogledaj ovo - rekla je Nora namrštivši se, i nakon poljupca u obraz, obavezno: - Kakav ti je bio dan?

Dve koverte pastelnih boja, očigledno čestitke. - Šta je ovo? - obrecnuo se. Poslednja stvar koju je Luter želeo da vidi bile su božićne čestitke s pretvornim porukicama. Luter je želeo hranu, večeras će to biti pržena riba s barenim povrćem.

Izvukao je obe čestitke, na svakoj je na koranicama bio Sneško. Nijedna nije bila potpisana. Nije bilo povratne adrese na kovertama.

Anonimne božićne čestitke.

- Veoma smešno - rekao je, bacivši ih na sto.

- Mislila sam da će ti se dopasti. Poslate su iz pošte u gradu.

- To je Frohmajer - kazao je Luter, povukavši kravatu. - On voli podesnu šalu.

Na pola večere, oglasilo se zvono na vratima. Nekoliko velikih zalogaja i Luter je mogao da očisti tanjir, ali Nora je zagovarala vrline polaganog jedenja.

Još je bio gladan kada je ustao i promrmljao nešto o tome ko bi to sada mogao biti?

Vatrogasac se zvao Kistler, a bolničar Kendal, obojica mladi i vitki, u odličnoj snazi zbog bezbrojnih sati čeličnog vežbanja u vatrogasnoj stanici, bez sumnje o trošku poreskih obveznika, pomislio je Luter dok ih je pozivao unutra, kroz jedva odškrinuta ulazna vrata. Bio je to još jedan godišnji ritual, još jedan savršen primer da nešto nije u redu s Božićem.

Kistlerova uniforma bila je mornarskoplava, a Kendalova maslinasta. Nijedna nije odgovarala crveno-belim šeširima u stilu Deda-Mraza koje su obojica nosila, ali ko je zaista mario za

to? Šeširi su bili ljupki i neobični, ali Luter se nije smešio. Bolničar je držao papirnatu kesu kraj noge.

- Prodajemo ponovo voćne torte ove godine, gospodine Krank - rekao je Kistler. - Radimo to svake godine.

- Novac odlazi grupi za prikupljanje igračaka - rekao je Kendal u pravom trenutku.

- Naš cilj je devet hiljada dolara.

- Prošle godine prikupili smo nešto više od osam hiljada.

- Ove godine nameravamo da sakupimo veća sredstva.

- Na Badnje večer, uručićemo igračke grupi od šest stotina dece.

- To je zavidljivo poduhvat.

Tamo-amo, tamo-amo. Dobro uvežban dvojac.

- Treba da vidite njihova lica.

- Ne bih to propustio nizašta na svetu.

- U svakom slučaju, moramo da prikupimo novac, i to brzo.

- Imamo stare verne voćne torte 'Mejbels'. - Kendal je mahnuo kesom ka Luteru kao da bi ovaj mogao da poželi da je zgrabi i proviri unutra.

- Svetski poznate.

- Prave ih u Hermansburgu, u Indijani, sedištu pekare 'Mejbels'.

- Pola grada radi tamo. Prave samo voćne torte.

Ti jadni ljudi, pomislio je Luter.

- Imaju tajni recept, koriste samo najsvežije sastojke.

- I prave najbolju voćnu tortu na svetu.

Luter je mrzeo voćne torte. Urme, smokve, suve šljive, orahe, male komadiće sušenog, obojenog voća.

- Prave ih već osamdeset godina.

- Najbolje prodavana torta u zemlji. Prošle godine je prodato šest tona.

Luter je stajao savršeno mirno, kao ukopan, a oči su mu letele tamo-amo, tamo-amo.

- Nema hemikalija, nema aditiva.
- Ne znam kako ih održavaju tako svežim.

Hemikalijama i aditivima, poželio je da kaže Luter.

Oštro žiganje gladi spopalo je Lutera. Kolena su mu popuštala, njegovo bezizražajno lice gotovo se pretvorilo u grimasu. Već dve nedelje njegovo čulo mirisa bilo je mnogo oštrije, nesumnjivo prateća pojava stroge dijete. Možda je osetio prijatan miris najbolje „Mejbels“ torte, nije bio siguran, ali ga je obuzela žudnja. Najednom, morao je nešto da pojede. Odjednom, poželio je da zgrabi kesu od Kendala, pokida omot, i zagriže voćnu tortu.

A onda je to prošlo. Stegnute vilice, Luter je odoleo dok to nije prošlo, zatim se opustio. Kistler i Kendal bili su toliko zauzeti svojom okretnošću u prodaji da nisu primetili.

- Imamo ih samo toliko.
- Toliko su omiljene da mora da se ograniči isporuka.
- Imamo sreću što smo dobili devetsto torti.
- Deset dolara za svaku, i skupili smo devet hiljada za igračke.
- Prošle godine ste kupili pet, gospodine Krank.
- Možete li to ponovo da uradite?

Da, kupio sam pet prošle godine, Luter se sada prisećao. Odneo je tri u kancelariju i krišom ih smestio na pisaće stolove trojice kolega. Do kraja nedeljc, toliko su ih gurkali okolo da su se pakovanja poderala. Doks ih je bacila u korpu za otpatke kada su zatvorili kancelariju za Božić.

Nora je preostale dve poklonila frizerki, ženi od sto pedeset kilograma koja ih skupila na desetinu i imala je voćne torte do jula.

- Ne - kazao je napokon Luter. - Ove godine ću to propustiti.

Dvojac je začutao. Kistler je pogledao u Kendala, a Kendal je pogledao u Kistlera.

- Ponovite?
- Ne želim nikakve voćne torte ove godine.

- Da li je pet previše? - upitao je Kistler.
- Jedna je previše - odgovorio je Luter, zatim je polako prekrstio ruke na grudima.
- Nijednu? - upitao je Kendal, u neverici.
- Nula - rekao je Luter.
- Žalosnije nisu mogli da izgledaju.
- I dalje priređujete Četvrtog jula onaj pecaroški rodeo za hendikepiranu decu? - upitao je Luter.
- Svake godine - kazao je Kistler.
- Divno. Vratite se naleto i pokloniću vam sto dolara za pecaroški rodeo.

Kistler je uspeo da promrmlja jedno veoma slabo: - Hvala vam.

Bilo je potrebno nekoliko nelagodnih pokreta da se oni isprate. Luter se vratio za kuhinjski sto, gde je sve nestalo - Nora, njegov tanjir s dva poslednja zalogaja pržene ribe, njegova čaša vode, salveta. Sve. Besan, jurnuo je u ostavu, gde je pronašao teglu kikiriki putera i neki ustajali slani keks.

9.

Otac Stenlija Vajlija osnovao je firmu „Vajli i Bek“ 1949. godine. Bek je već odavno umro tako da niko nije tačno znao zašto njegovo ime još piše na vratima. Lepo je zvučalo - „Vajli i Bek“ - i, takođe, bilo bi skupo promeniti kancelarijski materijal s tim imenom i slično. Za jednu računovodstvenu firmu koja je postojala pola veka, začuđujuća stvar bilo je to koliko malo je narasla. Postojalo je dvanaest partnera u poreskom odeljenju, uključujući i Lutera, i oko dvadesetak u revizorskom. Njihove stranke bile su kompanije srednje veličine koje nisu mogle da plaćaju usluge nacionalnih računovodstvenih firmi.

Da je Stenli Vajli bio ambiciozniji, nekih tridesetak godina ranije, stara firma je možda mogla da uhvati zalet i postane sila. Ali nije bio ambiciozan, i firma nije postala moćna, i sada su se pretvarali da su zadovoljni time što se nazivaju „butikaškom firmom“.

Baš kada je Luter nameravao da još jednom skokne do tržnog centra, Stenli se najednom pojavio s dugačkim sendvičem, iz kojeg je virila salata. - Imaš li minut? - rekao je punih usta. Seo je pre nego što je Luter mogao da kaže da ili ne ili može li to da bude brzo? Nosio je šašave kravate i obično je imao bezbroj mrlja na plavim košuljama s kragom na kopčanje - mastilo, majonez, kafu. Stenli je bio aljkav, njegova kancelarija poznato đubrište gde su dokumenta i dosjei zatureni mesecima. „Pokušaj u Stenlijevoj kancelariji“ bio je slogan firme za dokumentaciju koja nikada neće biti pronađena.

- Čujem da sutra uveče nećeš prisustvovati božićnoj večeri - kazao je, i dalje žvaćući. Stenli je voleo da tumara po hodnicima u vreme ručka sa sendvičem u jednoj ruci, bezalkoholnim pićem u drugoj, kao da je previše zauzet da bi otišao na pravi ručak.

- Odbacujem puno stvari ove godine, Stenli, neka mi niko ne zameri - rekao je Luter.

- Dakle, tačno je.

- Tačno je. Nećemo biti tamo.

Stenli je progutao zalogaj namrštivši se, zatim je zagledao sendvič u potrazi za sledećim zalogajem. On je bio rukovodeći partner, ne šef. Luter je već šest godina bio partner. Niko u firmi „Vajli i Bek“ nije mogao da ga prisili da uradi bilo šta.

- Žao mi je što to čujem. Džejn će biti razočarana.

- Napisaću joj pisamce - kazao je Luter. To nije bilo neugodno večer - prijatna večera u starom restoranu u centru grada, u izdvojenoj prostoriji na spratu, dobra hrana, ukusna vina, i nekoliko govora, zatim orkestar i ples do kasnih sati. Smoking obavezno, a dame su se utrkivale da nadmaše jedna drugu s haljinama i nakitom. Džejn Vajli bila je divna žena koja je zasluživala mnogo više od onoga što joj je pružao Stenli.

- Neki poseban razlog? - upitao je Stenli, čeprkajući malkice.

- Preskačemo sve stavke ove godine, Stenli, nema jelke, nema poklona, nema zbrke. Štedimo novac i odlazimo na desetodnevno krstarenje. Bler je otišla, potreban nam je odmor. Smatram da ćemo prilično lepo nadoknaditi to sledeće godine, ili ako ne, onda godinu iza nje.

- Božić stiže svake godine, zar ne?

- Zaista je tako.

- Vidim da mršaviš.

- Pet kilograma. Plaže čekaju.

- Izgledaš divno, Luteru. Čujem da se kvarcuješ.

- Isprobavam tamniji ten, da. Ne mogu da dopustim da me sunce prevari.

Jedan ogroman zagrižaj vekne sa šunkom i strukom salate koji je virio iz njega i visio između usana. Zatim pokret: - To nije loša zamisao, zaista. - Ili tako nekako.

Stenlijeva ideja o odmoru bilo je nedelju dana u njegovom letnjikovcu, oronulom u koji nije uložio ništa trideset godina. Luter i Nora su proveli jednu užasnu nedelju tamo, kao gosti Vajlijevih, koji su zauzeli glavnu spavaću sobu, a Krankove smestili u „gostinsku sobu“, jednu uzanu sobu s uzanim krevetima i bez klima-uređaja. Stenli se nalivao džinom i

tonicima od sredine jutra do kasnog popodneva i sunce ga uopšte nije videlo.

Otišao je, punih usta, ali pre nego što je Luter mogao da pobegne, uleteo je Jenk Slejder. - Stigao sam do 5.200 dolara, stari momče - izjavio je. - Bez kraja na vidiku. Abigejl je upravo potrošila šeststo dolara na haljinu za božićnu večeru, ne znam zašto ne bi mogla da obuče haljinu od prošle ili pretprošle godine, ali zašto se raspravljati? Cipele su koštale četrdeset dolara. Tašna još devedeset. Ormani su puni tašni i cipela, ali da ne počinjem. Ovim tempom doguraćemo do 7.000 dolara.. Molim te, dozvoli mi da pođem na to krstarenje.

Poučen Luterovim iskustvom, Jenk je vodio preciznu računicu božićnih troškova. Dvapat nedeljno uleteo bi da iznese nove podatke. Ali šta će da uradi s rezultatima bilo je neizvesno. Najverovatnije ništa, i on je toga bio svestan. - Ti si moj heroj - ponovio je, i otišao podjednako brzo kao što je i došao.

Svi mi oni zavide, pomislio je Luter. U ovom trenutku, sa samo još nedelju dana do tesnaca, i prazničnim ludilom koje je raslo iz dana u dan, svi su oni vraški ljubomorni. Neki, kao Stenli, nisu to rado priznavali. Drugi, kao Jenk, bili su veoma ponosni na Lutera.

Prekasno za solarijum. Luter je odšetao do prozora i uživao u pogledu na hladnu kišu koja je padala na grad. Sivo nebo, golo drveće, nekoliko listova koje vetar raznosi, usporen saobraćaj na ulicama u daljini. Kako je to lepo, pomislio je samozadovoljno. Potapšao je svoj ravan stomak, zatim je sišao dole i popio dijetetsko bezalkoholno piće s Bif, turističkim agentom.

* * *

Na zvuk merača vremena, Nora je napustila uređaj „bronzemat“ i zgrabila peškir. Znojenje nije bilo nešto u čemu je naročito uživala, i obrisala se potpuno.

Imala je na sebi veoma mali crveni bikini, koji je izgledao divno na mladoj vitkoj manekenki u katalogu. Znala je da ga

nikada ne bi nosila u javnosti, ali Luter je ipak zahtevao da ga uzme. Zablenuo se u model preteći da će on lično da naruči taj bikini. Bio je previše skup, stoga ga je Nora sada posedovala.

Bacila je pogled ka ogledalu i ponovo pocrvenela ugledavši sebe u tako oskudnoj odeći. Svakako je smršala. Svakako je njen ten bio tamniji. Ali biće potrebno pet godina gladovanja i napornog vežbanja u teretani da bi se ono što je imala na sebi u tom trenutku prikazalo u povoljnom svetlu.

Brzo se obukla, navlačeći pantalone i džemper preko bikinija. Luter se kleo da se on sunčao nag, ali ona se nije svlačila ni za koga.

Čak i obučena, i dalje se osećala kao devojčura. Kostim je bio tesan na svim pogrešnim mestima, i kada je hodala, pa, to baš nije bilo udobno. Nije mogla da dočeka da stigne kući, da ga skine, baci, i uživa u dugoj toploj kupki.

Bezbedno je izašla iz solarijuma i zamakla za ugao kada se sreća licem u lice sa časnim Dagom Zabriskim, njihovim sveštenikom. Bio je natovaren kesama, dok je ona držala u ruci samo kaput. Bio je bleđ, ona je bila crvena u licu i još se preznojavala. Bilo mu je udobno u njegovom starom sakou od tvida, kaputu, okovratniku, crnoj košulji. Nori je bikini prekidao protok krvi i skupljao se iz minuta u minut.

Zagrlili su se učtivo. - Nedostajali ste nam prošle nedelje - rekao je, ista izluđujuća navika koju je stekao godinama ranije.

- Tako smo zauzeti - kazala je, proveravajući da li joj je čelo oznojeno.

- Da li si dobro, Noro?

- Odlično - uzvratila je.

- Izgledaš malo zadihana.

- Puno hodanja - rekla je, lažući sveštenika.

Iz nekog razloga bacio je pogled nadole ka njenim cipelama. Svakako nije bila u patikama.

- Da li bismo mogli da porazgovaramo za trenutak? - upitao je.

- Pa, svakako - kazala je. Blizu ograde velikog hola nalazila se prazna klupa. Časni je odvukao svoje kese tamo i nagomilao ih pokraj klupe. Kada je Nora sela, Luterov mali crveni bikini se ponovo pomerio i nešto se pomerilo, možda uzica, odmah iznad kuka, i nešto je klizilo tamo dole. Pantalone su joj bile široke, uopšte nisu bile tesne, i bilo je dosta prostora za kretanje.

- Čuo sam puno glasina - započeo je blago. Imao je dosadnu naviku da vam se unese u lice kad govori. Nora je prekrštala i raskrštala noge, i svakim pokretom pogoršavala stvari.

- Kakve glasine? - upitala je usiljeno.

- Pa, biću veoma iskren, Noro - rekao je, naginjući se još niže i bliže. - Čujem iz dobrog izvora da ste ti i Luter odlučili da ne slavite Božić ove godine.

- Na neki način, da.

- Nikada nisam čuo za to - kazao je ozbiljno, kao da su Krankovi otkrili neku novu vrstu greha.

Odjednom se plašila da se pomeri, pa čak i tada imala je utisak da i dalje ispada iz odeće. Na čelu su joj se pojavile sveže graške znoja. - Da li si dobro, Noro? - upitao je.

- Dobro sam i dobro smo. Mi i dalje verujemo u Božić, u proslavljanje Hristovog rođenja, mi jednostavno propuštamo sve te gluposti ove godine. Bler je otputovala i uzimamo odmor.

Dugo i naporno je razmišljao o tome, dok se ona blago pomakla. - To je pomalo ludo, zar ne? - kazao je, gledajući u gomilu kesa koje je spustio pored klupe.

- Da, jeste. Vidi, dobro smo, Dag, obećavam. Srećni smo i zdravi i samo se malo opuštamo. To je sve.

- Čujem da odlazite.

- Da, na desetodnevno krstarenje.

Pogladio je bradu kao da nije bio siguran da li to odobrava ili ne.

- Nećete propustiti ponoćnu službu, zar ne? - upitao je s osmehom.

- Ne obećavamo, Dag.

Potapšao joj je koleno i oprostio se. Sačekala je dok nije nestao sa vidika, a onda je napokon prikupila hrabrost da ustane. Odvukla se iz tržnog centra, psujući Lutera i njegov bikini.

* * *

Najmlađa ćerka rođake žene Vika Frohmajera bila je aktivna u katoličkoj crkvi, koja je imala veliki hor mladih. Hor je rado pevao božićne pesme okolo po gradu. Nekoliko telefonskih poziva, i trupa je obezbeđena.

Sneg je lagano padao kada je započeo koncert. Hor je obrazovao polumesec na kolskom prilazu, blizu plinske svetiljke, i na znak počeo da zavija pesmu *O gradiću Vitlejemu*. Mahnuli su Lutera kada je provirio kroz roletne.

Uskoro se iza pevača skupilo dosta sveta, deca iz susedstva, prve komšije, Bekerovi, klan Trogdonovih. Tamo je, na osnovu anonimne dostave, jedan izveštač *Gazete* posmatrao nekoliko minuta, zatim se odvažio i pozvonio na vrata Krankovih.

Luter je trzajem otvorio vrata, spreman da udari pesnicom. - Šta je? - U pozadini je odjekivala pesma *Beli Božić*.

- Da li ste vi gospodin Krank? - upitao je izveštač.

- Da, a ko ste vi?

- Brajan Braun iz *Gazete*. Mogu li da vam postavim nekoliko pitanja?

- O čemu?

- O propuštanju Božića.

Luter se zapiljio u gomilu na kolskom prilazu. Jedna od tih mračnih prilika tamo ga je prijavila. Jedan od njegovih komšija pozvao je novine. Ili Frohmajer ili Volt Šil.

- Neću da razgovaram - rekao je i zalupio vrata. Nora je opet bila pod tušem i Luter je otišao u podrum.

10.

Luter je predložio večeru kod „Anđela“, njihovom omiljenom italijanskom restoranu. Nalazio se u prizemlju jedne stare zgrade u centru grada, daleko od hordi u tržnim centrima, pet ulica dalje od staze kojom je marširala parada. Te noći bilo je ugodno naći se daleko od Hemloka.

Naručili su salatu s blagim prelivom i špagete s paradajz-sosom, bez mesa, bez vina, bez hleba. Nora se sunčala po sedmi put, Luter deseti, i dok su pijuckali iskričavu vodu divili su se svom preplanulom izgledu i prigušeno se smeđuljili svim bledim licima oko sebe. Jedna od Luterovih baka bila je polu-Italijanka, i njegovi mediteranski geni pokazali su se pogodnim za preplanulost. Preplanuo je za nekoliko nijansi više od Nore, i njegovi prijatelji su to primećivali. On nije mario za to. Do sada, svi su znali da oni idu na ostrva.

- Sada počinje - rekla je Nora, pogledavši na sat.

Luter je pogledao na svoj. Sedam sati uveče.

Božićna parada je svake godine polazila iz Parka veterana, u središnjem delu grada. Sa splavovima na točkovima i vatrogasnim vozilima i marširajućim orkestrima, to se nikada nije menjalo. Deda Mraz je uvek sedeo pozadi u sankama koje su sagradili članovi Rotari kluba i pratilo ga je osam debelih članova bratstva Šrajn na motociklima. Parada je zaokrenula zapadnom stranom i približila se Hemloku. Za proteklih osamnaest godina, Krankovi i njihove komšije logorovali su duž puta kojim se kretala parada i pravili događaj od toga. Bilo je to jedno veselo veče, ono koje su Luter i Nora želeli da izbegnu ove godine.

Hemlok će podivljati od dece i pevača božićnih pesama i ko zna čega još. Verovatno biciklističkih družina koje uzvikuju „Oslobodite Sneška“ i malih napasnika koji postavljaju znakove u njihovo dvorište ispred kuće.

- Kakva je bila firmina božićna večera? - upitala je Nora.

- Izgleda kao i obično. Ista prostorija, isti konobari, ista goveđa pečenica, isti sufle. Slejder kaže da se Stenli napio kao

čep za vreme koktela.

- Nikad ga nisam videla treznog za vreme koktela.

- Održao je isti govor... veliki napor, naplaćivanja rastu, samlećemo ih dogodine, 'Vajli i Bek' su porodica, zahvaljujući svima. Takve stvari. Drago mi je što smo to propustili.

- Da li je još neko izostao?

- Slejder je rekao da se Mopin iz odeljenja za finansijske revizije nije pojavio.

- Pitam se šta je Džejn obukla?

- Pitaću Slejdera. Siguran sam da je on hvatao beleške.

Salate su stigle i zagledali su se u mladi spanać kao ljudi izmoreni gladu. Ali su lagano, i kako dolikuje stavili preliv, malo soli i bibera, zatim su počeli da jedu kao da su potpuno nezainteresovani za hranu.

Na brodu *Ostrvska princeza* služili su hranu dvadeset četiri sata dnevno. Luter je rešio da jede dok ne pukne.

Za stolom nedaleko od njihovog, zgodna tamnokosa mlada dama obedovala je s momkom. Nora ju je ugledala i spustila viljušku.

- Misliš li da je ona dobro, Luteru? - Luter se osvrnuo po prostoriji i rekao: - Ko?

- Bler.

Prestao je da žvaće i razmislio o pitanju koje mu je sada postavljala samo tri puta dnevno. - Ona je dobro, Noro. Divno se provodi.

- Da li je bezbedna? - Još jedno uobičajeno pitanje, postavljeno kao da bi Luter morao da zna zasigurno da li je njihova ćerka bezbedna baš u tom trenutku.

- Mirovne snage nisu izgubile nijednog dobrovoljca za trideset godina. Da, veruj mi, oni su veoma obazrivi, Noro. Sada jedi.

Prebiralala je zeleniš po tanjiru, uzela jedan zalogaj, izgubila interesovanje. Luter je smazao sve sa svog tanjira i obrušio se na njen. - Hoćeš li da pojedeš to? - upitao je.

Zamenila je tanjire, i u tren oka Luter je očistio i drugi tanjir. Špageti su stigli i branila je svoju činiju. Nakon nekoliko odmerenih zalogaja, iznenada je stala, s viljuškom na pola puta do usta. Zatim ju je spustila i rekla: - Zaboravila sam.

Luter je žvakao žustro. - Šta je? - Lice joj je bilo zastrašeno.

- Šta je, Noro? - ponovio je, progutavši teško.

- Zar one sudije ne svraćaju posle parade?

Tada je Luter shvatio. Odložio je viljušku za trenutak, otpio gutljaj vode, zapiljio se bolno u prazno u daljini. Da, zaista, to je tačno.

Posle parade, odbor iz Udruženja parkova i rekreacionih centara obilazio je susedstva na jednom splavu koji je vukao traktor što ga je izumeo Džon Dir i ispitivao nivo božičnog raspoloženja. Dodeljivali su pojedinačne nagrade u raznim kategorijama - Originalna oprema, Veselo osvetljenje itd. I dodeljivali su jednu nagradu najbolje ukrašenoj ulici. Ulica Hemlok je dva puta osvojila plavu traku.

Prethodne godine, Hemlok je zauzeo drugo mesto, prvenstveno zato što, prema uličnom govorkanju, dva od četrdeset dva domaćinstva nisu postavila Sneška. Uličica Boksvud lejn, tri ulice severnije, osvanula je najednom sa zasenjjućim nizom zašećerenih palica - opisivali su sebe kao Uličicu zašećerenih palica - i preoteli Hemloku nagradu. Frohmajer je mesec dana delio okolo belešku o tome.

Večera, sada upropašćena, prekinuta je dok su prebirali po špagetima, tek da prođe vreme. Dve velike šolje kafe bez kofeina. Kada se restoran ispraznio, Luter je platio račun i odvezli su se kući, polako.

* * *

Svakako, Hemlok je ponovo izgubio. Luter je uneo *Gazetu* u polumraku, i bio je užasnut naslovnom stranom gradskih vesti. Bili su nabrojani pobednici - na prvom mestu Čeri avenija, na drugom Boksvud lejn, na trećem Stenton ulica. Trogdonovi s

druge strane ulice s više od četrnaest hiljada sveća završili su na četvrtom mestu u kategoriji Veselog osvetljenja.

Na sredini stranice nalazila se velika fotografija u boji kuće Krankovih, snimljena iz daljine. Luter ju je netremice proučavao i pokušao da odredi ugao. Fotograf je napravio snimak sa visine, iz širokog ugla, neka vrsta avionskog pogleda.

Susedna vrata, kuća Bekerovih sigurno je bleskala zaslepljujućom izložbom svetiljki. Na drugoj strani, kuća Kerovih i travnjak bili su savršeno oivičeni naizmeničnim crvenim i zelenim svetiljkama, do sada ih je bilo već na hiljade.

Dom Krankovih bio je mračan.

Istočno, mogle su se videti kuće Frohmajerovih, Njudžentovih i Galdijevih, sve su se prijatno bleskale, sve sa figurama Sneška Belića toplo i udobno smeštenim na krovovima. Zapadno, kuće Dentovih, Slounovih i Belingtonovih zračile su božičnim sjajem.

Dom Krankovih bio je veoma mračan.

- Šil - progundao je Luter u sebi. Fotografija je snimljena sa kuće preko puta ulice. Volt Šil je dozvolio fotografu da se popne na krov njegove dvospratne kuće i snima dole širokougaonim objektivom. Verovatno ga je cela ulica podbadala.

Ispod fotografije sledila je kratka priča. Ispod naslova „PROPUSTITI BOŽIĆ“ pisalo je:

Kuća gospodina i gospođe Lutera Kranka prilično je mračna ovog Božića. Dok ostale njihove komšije u Hemlok ulici ukrašavaju i užurbano se pripremaju za Deda-Mraza, Krankovi ne slave Božić i spremaju se za krstarenje, prema neimenovanim izvorima. Nema božićne jelke, nema svetiljki, i nema Sneška gore na krovu, jedina kuća u Hemloku koja je ostavila Sneška skrivenog u podrumu. (Ulica Hemlok, često pobednik *Gazetinog* takmičenja u ukrašavanju ulica, završila je na razočaravajućem šestom mestu ove godine.) „Nadam se da su sada zadovoljni“, požalio se jedan njihov komšija. „Pokvareno ispoljavanje sebičnosti“, rekao je drugi.

Da je Luter imao mitraljez, izleteo bi napolje i počeo da zaprašuje kuće.

Umesto toga, dugo je sedeo sa čvorom u stomaku pokušavajući da ubedi sebe da će i to proći. Još samo četiri dana do odlaska, a kada se vrate, sve te proklete figure Sneška Belića biće odložene, nestaće svetiljke i jelke. Računi će početi da nadolaze, i možda će onda sve njegove divne komšije biti saosećajnije.

Prelistavao je novine, ali pažnja mu je bila razbijena. Konačno, Luter je postao odlučan, stisnuo zube i odneo loše vesti svojoj ženi.

- Kakav užasan način buđenja - rekla je Nora dok je pokušavala da se usredsredi na fotografiju u novinama. Protrljala je oči i začkiljila.

- Taj glupan Šil dozvolio je fotografu da se popne na njegov krov - rekao je Luter.

- Da li si siguran?

- Naravno da sam siguran. Pogledaj sliku.

Pokušavala je. Zatim je pronašla svoju žižu i pročitala priču. Zadahtala je na „... pokvareno ispoljavanje sebičnosti“.

- Ko je to rekao? - upitala je.

- Ili Šil ili Frohmajer. Ko zna. Idem pod tuš.

- Kako se usuđuju! - rekla je Nora, i dalje zureći u fotografiju.

Tako devojko, pomislio je Luter. Pobesni. Ukruti leđa. Samo četiri dana do odlaska - nećemo sada da pokleknemo.

Te noći, posle večere i pokušaja da gleda televiziju, Luter je odlučio da se prošeta. Umotao se i obavio vuneni šal oko vrata; napolju je bilo ispod nule s izgledima da padne sneg. On i Nora kupili su jednu od prvih kuća u Hemloku; neka je proklet ako mora da se skriva unutra. To je bila njegova ulica, njegove komšije, njegovi prijatelji. Jednog dana ova mala neugodnost biće zaboravljena.

Luter je išao lagano, ruku zavučeni duboko u džepove, hladan vazduh krepio je njegova pluća.

Stigao je na udaljeni kraj ulice, do raskrsnice s Mos pointom, pre nego što je Spajk Frohmajer nanjušio njegov trag i stigao ga na skejtbordu. - Zdravo, gospodine Krank - rekao je zaustavljajući se.

- Hej zdravo, Spajk.

- Šta vas je isteralo napolje?

- Samo malo šetam.

- Uživate u božičnim ukrasima?

- Naravno. Šta je tebe isteralo napolje?

- Samo posmatram ulicu - rekao je Spajk, zatim se osvrnuo okolo kao da predstoji najezda.

- Šta će Deda Mraz da ti donese?

Spajk se nasmešio i razmišljao za sekund. - Nisam siguran, ali verovatno jedan *gameboy*, hokejašku palicu i komplet bubnjeva.

- Priličan ulov.

- Naravno, ja ne verujem više stvarno u sve to, znate. Ali Majk ima samo pet godina stoga se i dalje pretvaramo.

- Svakako.

- Moram da idem. Srećan Božić.

- Srećan Božić i tebi, Spajk - rekao je Luter, izustivši taj zabranjeni pozdrav nadao se prvi i poslednji put te sezone. Spajk je otišao niz Hemlok ulicu, bez sumnje punim gasom hitajući kući da javi ocu da je gospodin Krank izvan kuće i da slobodno šeta trotoarom.

Luter se zaustavio ispred čudesnog prizora Trogdonovih - više od četrnaest hiljada svetiljki obešenih oko drveća i žbunja, i prozora i stubova na tremu. Gore na krovu sa Sneškom nalazio se Deda Mraz s irvasom - Rudolfom, naravno, sa žarkim, treptećim nosom - sve savršeno ocrtano belim svetiljkama. Sam krov bio je oivičen s dva reda crvenih i zelenih svetiljki, koje su naizmenično svetlucale. I dimnjak je bleskao - stotine plavih svetiljki treptale su odjednom i bacale sablasan odsjaj preko starog Sneška. Duž žbunja zelenike pokraj kuće odred limenih vojnika čuvao je stražu, svi u ljudskoj veličini i obavijeni

mnogobrojnim svetiljkama. Na sredini travnjaka bio je postavljen divan prizor Hristovog rođanja, zajedno s pravim balama sena i kozom čiji se rep dizao i spuštao.

Velelepna predstava.

Luter je začuo nešto, merdevine koje se ruše u garaži pored Trogdonovih. Vrata garaže bila su podignuta i kroz senke ugledao je Voltera Šila kako se rve s još jednom niskom svetiljki. Prišao je i iznenadio Volta.

- Dobro večer, Volte - rekao je prijazno.

- Opa, da to nije stari Baja glavom i bradom - kazao je Volt s usiljenim osmehom. Rukovaše se dok su obojica smišljala nešto zajedljivo i duhovito. Luter je koraknuo unazad, pogledao uvis, i rekao: - Kako se taj fotograf popeo tamo gore?

- Koji fotograf?

- Onaj iz *Gazete*.

- Oh, taj.

- Da, taj.

- Popeo se.

- Stvarno? Zašto si mu dozvolio?

- Ne znam. Kazao je da želi da uhvati celu ulicu.

Luter je huknuo i odmahnuo nikom. - Malo si me iznenadio, Volte - rekao je, mada uopšte nije bio iznenađen. Jedanaest godina su bili srdačni naizgled, nijedan od njih nije želeo otvorenu zavadu. Ali Luteru se nije dopadao Volt zbog svoje pokondirenosti i lukavosti. A Volt nije mario za Lutera zato što je godinama pretpostavljao da su njihove plate gotovo jednake.

- I ti si mene malo iznenadio - kazao je Volt, ali nijedan od suseda nije uopšte bio iznenađen.

- Mislim da ti se tamo ugasila jedna svetiljka - rekao je Luter, pokazujući prstom ka jednom žbunu obavijenom stotinom svećica.

- Odmah ću to da sredim.

- Videćemo se - kazao je Luter odlazeći.

- Srećan Božić - povikao je Volt za njim.

- Aha, aha.

11.

Kancelarijska božićna proslava u firmi „Vajli i Bek“ počinjala bi ručkom, koji su obezbeđivala smrtno zavađena braća Grci, koji su pravili najbolju baklavu u gradu. Bar je otvaran tačno u jedanaest i četrdeset pet - u stvari, tri bara - i ubrzo bi nastao metež. Stenli Vajli bi se prvi napio - on bi to pripisao prejakom egnogu - pa bi stao na kutiju pored konferencijskog stola deklamujući isti govor koji je održao nedelju dana ranije na svečanoj božićnoj večeri. (Egnog: piće od viskija, brendija ili ruma, sa šlagom, koje se pije tokom božićnih praznika, prim. prev.) Onda bi mu zaposleni uručili poklon, pušku ili novi štap za golf, ili neku drugu beskorisnu uspomenu koja mu se neće svideti, a onda će ga bez reči sledećeg meseca pokloniti nekoj stranci. Bilo je i drugih poklona, malo govora i šala, pa čak i neka pesma, dok se alkohol obilno točio. Jedne godine pojavili su se i striptizani, i uz treštave zvuke iz kasetofona, skinuli se do tangi s leopardovom šarom, dok su muškarci trčali u zaklon, a sekretarice vrištale od zadovoljstva. Doks, Luterova sekretarica, cičala je najglasnije i još je čuvala fotografije tih momaka. Stenli je dopisom zabranio striptiz ubuduće.

Do pet sati, neki od najuštirkanijih računovođa firme „Vajli i Bek“ već bi pipkali ili pokušavali da pipkaju neke od najprostijih sekretarica. Bilo je prihvatljivo napiti se. Odvukli bi Stenlija u njegovu kancelariju i nalili ga kafom pre nego što krene kući. Firma je iznajmljivala automobile, tako da niko nije vozio.

Sve u svemu, bilo je to rasulo. Ali, partneri su to voleli, zato što je to bila dobra pijanka daleko od njihovih žena, koje su se dobro provele na otmenoj božićnoj večeri koju firma priređuje i nikada nisu pozivane na kancelarijsku zabavu. Sekretarice su je volele zato što bi tu videle i čule stvari koje su mogle da iskoriste kao ucenu kasnije u toku godine.

Luter je mrzeo proslavu Božića čak i kad je godina bila uspešna. Pio je malo, nikad se nije napio, i svake godine mu je bilo neprijatno kad su njegove kolege pravile budale od sebe.

Zato je ostajao zaključan u kancelariji i završavao poslove. Onda je, odmah posle jedanaest sati pre podne, počela muzika. Luter je pronašao pravi trenutak i nestao. Bio je dvadeset treći decembar. Neće se vratiti do šestog januara, a tada će u kancelariji već biti ponovo uobičajena atmosfera.

Dobar beg.

Ušao je u putničku agenciju da se pozdravi s Bif, ali ona je već otišla, u bajno novo letovalište u Meksiku koje je nudilo paket aranžman za odmor. Brzo je došao do kola, prilično ponosan što izbegava gužvu na šestom spratu. Vozio je prema tržnom centru, na još jednu seansu u solarijumu, i da još jednom osmotri gomilu idiota koji su čekali gotovo poslednji minut da kupe ono što je još preostalo u prodavnicama. Saobraćaj je bio gust i spor, i kad je konačno stigao do tržnog centra, jedan saobraćajac je stajao na ulaznim vratima. Parkinzi su bili zauzeti. Nema više mesta. Odlazi.

Rado, pomislio je Luter.

Sastao se s Norom na ručku u prepunoj pekari u Okrugu. U stvari, imali su rezervaciju, što je bilo nezamislivo u drugom delu godine. Kasnio je. Ona je plakala.

- U pitanju je Bev Šil - rekla je. - Juče je išla na pregled. Rak se povratio, po treći put.

Iako Luter i Volt nikada nisu bili bliski, njihove žene su uspele da zadrže dobre odnose u proteklih nekoliko godina. Istina, dugo godina niko iz Hemloka nije se mnogo družio sa Šilovima. Vredno su radili da zarade što više, i njihovi veći prihodi uvek su bili na meti.

- Proširio joj se na pluća - kazala je Nora, brišući oči. Naručili su mineralnu vodu. - A sumnjaju da joj je i na bubrezima i jetri.

Luter se trgnuo na vest o tolikom širenju bolesti. - To je strašno - rekao je tiho.

- Ovo joj je možda poslednji Božić.

- Da li su tako rekli doktori? - upitao je, umoran od laičkih prognoza.

- Ne, ja to kažem.

Predugo su razgovarali o Šilovima, i kad je Luteru bilo dosta, rekao je: - Polazimo za četrdeset osam sati. Živeli. - Kucnuli su se plastičnim čašama, a Nora je čak uspela i da se nasmeje.

Na pola salate, Luter je upitao: - Žališ li pomalo?

Odmahnula je glavom, progutala i kazala: - Oh, pretpostavljam da mi povremeno nedostaju božićna jelka, ukrasi, muzika, uspomene. Ali, ne i saobraćaj, kupovina i stres. Dobra ideja, Luteru.

- Ja sam genije.

- Ne zanosi se. Misliš da će Bler i pomisliti na Božić?

- Ne ako bude imala sreće. Sumnjam - rekao je punih usta.

- Radi s gomilom paganskih divljaka koji obožavaju reke i te stvari. Zašto bi pravili predah za Božić?

- To je pomalo grubo, Luteru. Divljaci?

- Šalim se, draga. Sigurno su fini ljudi. Ne brini.

- Kaže da nikad ne gleda u kalendar.

- E, to je zadivljujuće. Ja u kancelariji imam dva kalendara i opet zaboravljam koji je dan.

Mili iz Ženske klinike je uletela, grleći Noru i poželevši srećan Božić Luteru, kojeg bi inače to iznerviralo, međutim, Mili je bila visoka, vitka i vrlo zgodna za svoje godine. Rane pedesete.

- Čula si za Bev Šil - šapnula je Mili kao da je Luter iznenada nestao. E, sad se iznervirao. Molio se da ga nikad ne zadesi neka opaka bolest, barem ne u ovom gradu. Žene dobrovoljci znale bi to pre njega.

Daj mi srčani udar ili saobraćajnu nesreću, samo nešto što je brzo. Nešto o čemu ne može da se šapuće okolo dok se borim za život.

Mili je konačno otišla i njih dvoje su završili salate. Luter je bio gladan kad je plaćao račun i uhvatio je sebe kako ponovo sanja o obilnoj hrani iz brošura *Ostrvske princeze*.

Nora je imala neka posla. Luter nije. Odvezao se u Hemlok i parkirao na prilazu, pomalo srećan što se komšije ne vrzmaju pored njegove kuće. U dnevnoj pošti bile su četiri anonimne božićne čestitke sa Sneškom Belićem, poslate iz Ročestera, Fort Vorta, Grin Beja i Sent Luisa. Frohmajerova družina s univerziteta dosta putuje, pa je Luter pomislio de je ovo njihovo maslo. Frohmajer je bio dovoljno netrpeljiv i domišljat da izvede ovakvu vragoliju. Do sada je primio trideset jednu čestitku sa Sneškom Belićem, dve čak iz Vankuvera. Luter ih je čuvao, i kad se vrati sa Kariba, planirao je da ih strpa u veliki koverat i pošalje ih, anonimno, naravno, Viku Frohmajeru, koji živi dve kuće od njega.

- Vратиće se s računima za sve moguće kreditne kartice - rekao je Luter za sebe dok je stavljao čestitke sa Sneškom Belićem u fioku s ostalima. Naložio je vatru, smestio se ispod ćebeta u fotelju, i zaspao.

* * *

Bila je to burna noć u Hemloku. Pustošeći sastavi bučnih pevača smenjivali su se pred kućom Krankovih. Često su im pomagale i komšije, obuzete duhom ovog trenutka. U jednom momentu, melodija „Želimo Sneška!“ odjeknula je iza hora Kluba lavova.

Pojavili su se rukom pravljeni znakovi na kojima je pisalo „Oslobodite Sneška“; te znakove u zemlju je nabio niko drugi nego Spajk Frohmajer. On i njegova mala banda jurili su gore-dole po Hemloku, na skejt-bordovima i biciklima, vikali i uživali u predbožićnom raspoloženju.

Nastala je spontana zabava u kraju. Triš Trogdon spremila je topli kakao za decu, dok je njen muž Ves postavio zvučnike na trotoar. Uskoro su kroz noć odzvanjale pesme „Sneško Belić“ i „Zvone zvona“, prekidane samo kad bi naišao neki pravi hor da bi pevao Krankovima. Ves je puštao najomiljenije pesme, ali njemu je te noći najomiljeniji bio „Sneško“.

Dom Krankovih je ostao u mraku i tih, zaključan i bezbedan. Nora je u spavaćoj sobi spremala šta će da ponese. Luter je bio u podrumu i pokušavao da čita.

12.

Badnji dan. Luter i Nora spavali su skoro do sedam ujutro kad ih je probudio telefon. - Mogu li da razgovaram sa Sneškom? - dopro je glas mladića, i pre nego što je Luter mogao da uzvрати, veza se prekinula. Ipak je uspeo da se nasmeje, i dok je iskakao iz kreveta, lupio se po prilično čvrstom stomaku i rekao: - Ostrva nas zovu, draga. Hajde da se pakujemo.

- Donesi mi kafu - rekla je ona, i zavukla se dublje ispod pokrivača.

Jutro je bilo oblačno i hladno, a izgledi za snežni Božić pola-pola. Luter ga svakako nije ni želeo. Nora bi se sasvim raznežila kad bi na Badnje večе pao sneg. Odrasla je u Konektikatu, gde je, kako ona kaže, svaki Božić bio sa snegom.

Luter nije želeo da vreme utiče na njihov sutrašnji let.

Stajao je kod prozora, tačno na mestu gde bi stajala jelka, srkao kafu, posmatrao travnjak da proveri da ga nisu uništili Spajk Frohmajer i njegova banda napasnika, i gledao Šilovu kuću preko puta. Uprkos svom osvetljenju i ukrasima, bilo je to mračno mesto. Volt i Bev bili su unutra, pili kafu, krećući se kao mesečari, dok su oboje znali, ali nisu govorili, da je ovo možda njihov poslednji zajednički Božić. Luter je za trenutak osetio tračak žaljenja što je propustio da proslavi Božić, ali to nije trajalo dugo.

Pored njih, stvari su sigurno tekle drugačije kod Trogdonovih. Oni su imali čudan običaj da se igraju Deda Mraza na Badnji dan, dvadeset četiri sata pre ostalog sveta, a onda bi napunili kombi i jurili u kućicu na nedelju dana skijanja. Ista koliba svake godine, a Trogdon je objašnjavao da su oni večerali u toj kamenoj kućici uz plamteći kamin sa još tridesetoro drugih Trogdona. Veoma udobno, dobro skijanje, deci se sviđa, a i porodica se dobro slaže.

Različita gledišta.

Tako su Trogdonovi već ustali i otvaraju gomile poklona. Luter je mogao da vidi kretanje oko jelke, i znao je da će uskoro

krenuti da dovlače kutije i torbe u kombi, a onda će početi vika. Trogdonovi će odvesti decu pre nego što budu morali da objašnjavaju kako su napravili tako dobar posao s Deda-Mrazom.

Međutim, ostatak Hemloka bio je miran i tih, dok se pripremao za proslavu.

Luter je otpio još jedan gutljaj i zadovoljno se nasmešio svetu. U uobičajeno jutro Badnjeg dana, Nora bi iskočila iz kreveta u svitanje sa dva dugačka spiska; jedan za nju; još duži za njega. Do sedam, ćurka bi već bila u rerni, kuća besprekorna, sto postavljen za proslavu, a njen potpuno premoreni muž napolju, u džungli, pokušavajući da se izbori sa užasnim saobraćajem, sa spiskom u rukama. Režali bi jedno na drugo, uživo i preko mobilnog. On bi zaboravio nešto i ona bi ga poslala ponovo u grad. Polomio bi nešto, i nastao bi smak sveta.

Potpuna pometnja. A onda, oko šest, kad su oboje već bili iscrpljeni i kad im je bilo dosta praznika, došli bi im gosti. I njihovi gosti takođe bi bili veoma umorni od unezverenog iskušenja zvanog Božić, ali oni bi nastavili da se trude.

Krankovih su počeli da priređuju božićnu zabavu dosta godina unazad, s desetak prijatelja, koji su došli na meze i piće. Prošle godine, poslužili su njih pedesetero.

Osmeh zadovoljstva mu se još više raširio na licu. Obožavao je privatnost svoje kuće i izgleda da tog dana neće raditi ništa drugo, osim što će ubaciti nekoliko stvari u kofer i pripremati se za plažu.

Uživali su u kasnom doručku, koji se sastojao od bezukusnih mekinja i jogurta. Vodili su tih i prijatan razgovor dok je on čitao *Gazetu*. Nora je živahno pokušavala da potisne uspomene na protekle Božiće. Veoma se trudila da pobudi ushićenost povodom puta.

- Misliš da je bezbedna? - konačno je upitala.

- Dobro joj je - rekao je Luter, ne podižući pogled.

Stajali su pored prozora i razgovarali o Šilovima posmatrajući Trogdonove kako se vrzmaju. Saobraćaj u Hemloku je postajao gušći, jer su ljudi kretali u poslednji prepad

na ludnicu. Dostavni kamion zaustavio se ispred njihove kuće. Buč, dostavljač, izašao je iz njega, noseći kutiju. Dotrčao je do ulaznih vrata baš kad ih je Luter otvorao.

- Srećan Božić - rekao je kratko i skoro bacio paket na Lutera. Nedelju dana ranije, prilikom manje stresne isporuke, Buč se zadržao na trenutak, očekujući godišnju napojnicu. Luter mu je objasnio da ove godine ne slave Božić. Vidiš, nemamo jelku, Buč. Nema ukrasa. Nema poklona. Nema svetiljki na žbunju, nema Sneška na krovu. Eto, preskačemo ove godine, Buč.

Nema kalendara policije, nema voćnih torti vatrogasaca. Nema ničega, Buč.

Buč je otišao praznih ruku.

Paket je isporučila „Boka Bič“, firma za katalošku prodaju. Luter ih je pronašao na Internetu. Odneo je paket u spavaću sobu, zaključao vrata i obukao komplet, koji se sastojao od košulje i kratkih pantalona, koji se u katalogu činio prilično neupadljivo, ali sad kad je bio na Luteru, izgledao je sasvim drečavo.

- Šta je to, Luteru? - upitala je Nora, lupajući na vrata.

Bio je to žuto, akvamarin odštampani podvodni svet - velike debele ribe, kojima mehurići lebde iznad usta. Čudno, da. Smešno, da.

Luter je odmah zaključio da će ga tamo obožavati i da će ga ponosno nositi oko jednog od bazena na *Ostrvskoj princezi*. Širom je otvorio vrata. Nora je pokrila usta i istog trenutka se napadno nasmejala. On je prošetao hodnikom, dok ga je žena pratila smejući se grohotom, dok su njegove crne noge i nožni prsti bili u velikom neskladu s oker tepihom, pa je ušetao u dnevnu sobu, gde je ponosno stao pored prozora da ga vidi ceo Hemlok.

- To nećeš da nosiš! - urlala je Nora iza njega.

- Sigurno hoću!

- Onda ja ne idem!

- Bogami, ideš.

- Odvratno je.
- Samo si ljubomorna zato što nemaš ovakvu odeću.
- Oduševljena sam što je nemam.

Zgrabio je pa su plesali po sobi, smejući se. Nora je bila na ivici suza.

Njen suprug, uštogljeni poreski računovođa, s ukočenom odećom za posao u firmi „Vajli i Bek“, trudio se da se obuče kao skitnica sa plaže. I u tome je strahovito omanuo.

Zazvonio je telefon.

Kako se Luter kasnije prisećao, on i Nora prestali su da igraju i smeju se na zvuk drugog zvona, možda trećeg, i iz nekog razloga zastali zureći u telefon. Zazvonio je ponovo, i on je pošao nekoliko koraka da podigne slušalicu. Sve je bilo potpuno tiho i mirno; kao što se kasnije sećao, sve je izgledalo kao usporeni film.

- Halo - rekao je. Iz nekog razloga, slušalica mu se činila teža.

- Tata, ja sam.

Bio je iznenađen, ali i nije. Iznenađen što čuje Bler, ali i ne toliko iznenađen što je uspela da pronađe telefon da pozove roditelje i poželi im srećan Božić. U Peruu ipak imaju telefone.

Ali njen glas je bio sasvim razgovetan i jasan. Luter je teško mogao da zamisli ćerku kako stoji na deblu u džungli i viče u satelitski telefon.

- Bler - rekao je. Nora se zalepila za njega.

Sledeća reč koju je Luter zapamtio bila je „Majami“. Bilo je nekih reči i pre i posle te, ali ta se urezala. Posle samo nekoliko sekundi razgovora, Luter je počeo da propušta vodu i da tone. Stvari su se zapetljale.

- Kako si, dušo? - upitao je.

Nekoliko reči, pa onda opet „Majami“.

- Ti si u Majamiju? - rekao je Luter, glasno i suvo. Nora mu je brzo prišla, tako da su njene oči, razrogačene i ozbiljne, bile samo nekoliko centimetara od njegovih .

Onda je ponovo slušao. Onda je ponovio. - U Majamiju si i dolaziš kući za Božić. Baš divno, Bler! - Nora je otvorila usta zblanuto kako je Luter nikada u životu nije video.

Još slušanja, a onda: - Ko? Enrike? - A onda punim glasom, Luter je rekao: - Tvoj verenik? Ali, koji verenik?

Nora je nekako uspela da razmisli i pritisnula je dugme za spikerfon na telefonu. Blerine reči izlazile su i odzvanjale po dnevnoj sobi. - On je doktor iz Perua, upoznala sam ga odmah po dolasku, i jednostavno je divan. Zaljubili smo se na prvi pogled i posle nedelju dana odlučili da se venčamo. On nikada nije bio u Americi i veoma je uzbuđen. Ispričala sam mu sve o Božiću tamo... o jelki, ukrasima, o Snešku na krovu, božičnoj zabavi i svemu ostalom. Da li pada sneg, tata? Enrike nikad nije video snežni Božić.

- Ne, dušo, još ne. Evo ti majka. - Luter je dao slušalicu Nori, koja ju je uzela, iako joj pored spikerfona nije ni bila potrebna.

- Bler, gde si, dušo? - upitala je Nora, uspevajući da zvuči oduševljeno.

- Na aerodromu Majami, mama, stižemo u šest i tri minuta. Mama, svideće ti se Enrike, on je tako sladak, i izuzetno zgodan, takođe. Ludo smo zaljubljeni. Razgovaraćemo o venčanju, da to obavimo sledećeg leta, šta misliš?

- Uh, videćemo.

Luter se stropoštao na trosed, kao da ga je zadesila bolest opasna po život.

Bler je i dalje brbljala: - Ispričala sam mu sve o Božiću u Hemloku, o klincima, o Snešku Beliću i o velikoj zabavi kod nas. Priređujete zabavu, zar ne, mama?

Luter je, kao na samrti, zastenjao, i Nora je napravila prvu grešku. U trenutku pometenosti, čovek nije mogao da je krivi za zbrkano razmišljanje. Ono što je trebalo da kaže, ono što je želela da kaže, ono što je Luter posle, odveć kasno, tvrdio da je trebalo da kaže, bilo je: „Pa, ne, dušo, ove godine ne pravimo zabavu“.

Ali, tada ništa nije bilo tako jasno, pa je Nora rekla: - Naravno, dušo, da priređujemo.

Luter je ponovo zastenjao. Nora ga je pogledala, propala skitnica sa plaže, u smešnom kostimu, leži tamo kao da ga je neko ustrelio. Ona bi ga svakako ustrelila da je mogla.

- Oh, divno! Enrike je oduvek želeo da vidi kako izgleda Božić u Americi. Sve sam u ispričala o tome. Zar nije ovo divno iznenađenje, mama?

- Oh, dušo, oduševljena sam - uspela je Nora da zvuči dovoljno uverljivo. - Sjajno ćemo se provesti.

- Mama, bez poklona, molim te. Molim te da mi obećaš da neće biti poklona. Htela sam da vas iznenadim dolaskom kući, ali ne želim da ti i tata sad jurite okolo i kupujete gomilu poklona. Obećavaš?

- Obećavam.

- Divno. Jedva čekam da dođem kući.

Odsutna si tek mesec dana, poželeo je Luter da kaže.

- Sigurna si da je u redu, mama? - Kao da su Luter i Nora imali izbora. Kao da su mogli da kažu „Ne, Bler, ne možeš da dođeš kući za Božić. Okreni se, dušo, i vrati se u peruanske džungle.”

- Moram da idem. Odavde letimo za Atlantu, pa onda kući. Možete li da nas dočekate?

- Naravno, draga - rekla je Nora. - Ne brini. A kažeš da je doktor?

- Da, majko, i tako je divan.

* * *

Luter je sedeo na ivici troseda, s licem među dlanovima i činilo se da plače. Nora je stajala, stežući slušalicu, ruku na bokovima, zureći u čoveka na sofi i razmišljajući da li da je baci na njega ili ne.

Protivno svom ubedeđu, ipak je odustala.

Otvorio je dlanove taman toliko da može da kaže: - Koliko je sati?

- Jedanaest i petnaest, dvadeset četvrti decembar.

U sobi je dugo lebdela ledena tišina, pre nego što je Luter rekao: - Zašto si joj rekla da pravimo zabavu?

- Zato što pravimo zabavu.

- Oh.

- Ne znam ko dolazi, ni šta će da jedu kad dođu, ali pravimo zabavu.

- Nisam siguran...

- Ne počinji, Luteru. Ovo je bila tvoja glupa ideja.

- Juče nisi mislila da je glupa.

- E, pa, danas si idiot. Pravimo zabavu, gospodine Skitnice sa plaže, i postavljamo jelku, sa sijalicama i ukrasima, a ti ćeš da odvučeš svoju malu crnu zadnjicu na krov i postaviš Sneška.

- Ne!

- Da!

Usledilo je još jedno dugo zatišje i Luter je mogao da čuje kako sat glasno kuca, negde u kuhinji. Ili je to možda bilo ravnomerno kucanje njegovog srca. Pažnju su mu privukle kratke pantalone. Samo pre nekoliko minuta on ih je obukao u iščekivanju čarobnog puta u raj.

Nora je spustila slušalicu i otišla u kuhinju, odakle se ubrzo čulo lupanje fioka.

Luter je nastavio da gleda u živopisne kratke pantalone. Sada se zbog njih osećao loše. Odoše krstarenje, plaže, ostrva, topla mora i svakodnevno izobilje u hrani.

Kako je jedan telefonski poziv mogao sve to da promeni?

13.

Luter je polako došao do kuhinje, gde je njegova žena sedela za stolom, sa skoro gotovim spiskovima. - Možemo li da porazgovaramo o ovome? - zamolio ju je. - O čemu da razgovaramo, Luteru? - odbrusila je.

- Hajde da joj kažemo istinu.

- Još jedna glupa zamisao.

- Uvek je bolje reći istinu.

Prestala je da piše i pogledala ga. - Evo šta je istina, Luteru. Imamo još manje od sedam sati da spremimo ovu kuću za Božić.

- Trebalo je da se javi ranije.

- Ne, pretpostavljala je da ćemo biti ovde s jelkom, poklonima i zabavom, kao i uvek. Ko bi mogao i da sanja da će dvoje, inače razumnih odraslih ljudi propustiti Božić i poći na krstarenje?

- Možda ipak možemo da pođemo.

- Još jedna glupa zamisao, Luteru. Dolazi kući s verenikom. Da li shvataš? Sigurna sam da će ostati barem nedelju dana. Tako se makar nadam. Zaboravi krstarenje. Trenutno imaš većih briga.

- Neću da pravim Sneška.

- Da, hoćeš. A reći ću ti još nešto. Bler neće saznati za krstarenje, razumeš? Bila bi skrhana kad bi saznala da smo ga planirali, a da nas je ona poremetila. Da li me razumeš, Luteru?

- Da, gospođo.

Bacila je list papira prema njemu. - Evo plana, tupadžijo. Ti idi da kupiš jelku. Ja ću doneti svetiljke i ukrase. Dok je ti ukrašavaš, ja ću da skočim do prodavnica da vidim da li je ostalo nešto hrane za zabavu.

- Ko dolazi na zabavu?

- Dotle još nisam stigla. A sad, kreči. I presvuci se, izgledaš blesavo.

- Zar Peruanci nemaju tamnu kožu? - pitao je.

Nora se za trenutak ukočila. Zurili su jedno u drugo, a onda oboje skrenuli pogled. - Pretpostavljam da to sad nije važno - rekla je.

- Neće valjda stvarno da se udaje? - upitao je Luter, ne shvatajući.

- Brinućemo o venčanju kad preživimo Božić.

* * *

Luter je požurio do kola, upalio ih, brzo sišao sa prilaza i otišao. Odlazak je bio lagan. Povratak će biti bolan.

Saobraćaj je brzo postao gust i dok je mirno sedeo za volanom, kuvalo mu se, ljutio se i gundao. Hiljade misli jurile su mu kroz prenapregnuti mozak. Pre sat vremena uživao je u mirnom jutru, pijuckao svoju treću kafu, itd. itd. A sad, pogledaj ga - samo još jedan gubitnik, izgubljen u saobraćaju, dok sat otkucava.

Izviđači su prodavali jelke na Krogerovom parkingu. Luter se zaustavio i izašao iz kola. Tu je bio jedan izviđač, jedan instruktor i jedna jelka. Završavali su posao za ovaj praznik.

- Srećan Božić, gospodine Krank - rekao je instruktor, koji mu se učinio nekako poznat. - Ja sam Džo Skanlon, isti koji vam je doneo jelku u kuću pre nekoliko nedelja.

Luter je slušao, ali je takođe posmatrao i poslednju jelku, iskrivljenog i tankog patuljka žbuna bora, kojeg su svi zaobišli, iz razumljivih razloga. - Uzimam je - rekao je, pokazujući prstom.

- Stvarno?

- Naravno, koliko?

Na rukom pisanom znaku pored kamioneta bilo je različitih cena, počevši od 75 dolara, koje su padale do 15, kako je vreme prolazilo. Sve cene, uključujući i onu od 15 dolara, bile su precrtane.

Skanlon je oklevao, a onda je rekao: - Sedamdeset pet dolara.

- A zašto ne petnaest?
- Ponuda i potražnja.
- To je pljačka.
- To je za izviđače.
- Daću ti pedeset.
- Sedamdeset pet, uzmi ili ostavi.

Luter je dao novac i izviđač je postavio presavijenu kartonsku kutiju na krov Luterovog „leksusa“. Podigli su jelku na auto, a zatim je povezali kanapom. Luter ih je pažljivo posmatrao, gledajući na sat svaka dva minuta.

Kad je jelka bila smeštena, hauba i prtljažnik su bili već puni borovih iglica. - Potrebna joj je voda - rekao je izviđač.

- Mislio sam da ne slavite Božić - rekao je Skanlon.
- Srećan Božić - rekao je Luter grubo, ulazeći u kola.
- Ne bi trebalo da vozite brzo.
- Zašto?
- Te borove iglice su strašno krte.

Kad se ponovo uključio u saobraćaj, Luter je sedeo nisko za volanom i gledao pravo ispred sebe dok je polako napredovao. Na semaforu, kamion za prevoz sokova zaustavio se pored njega. Čuo je da neko viče, pogledao na levu stranu i otvorio prozor. Dvojica belaca su ga posmatrala, zlurado se smeškajući.

- Hej, druškane, to je najružnija jelka koju sam video! - povikao je jedan od njih.

- Božić je, hajde, potroši koju kintu! - povikao je drugi, pa su se grohotom nasmejali.

- Ta jelka se linja brže od šugavog psa - viknuo je jedan od njih, a Luter je zatvorio prozor. Međutim, ipak je mogao da čuje kako se smeju.

Kako se približavao Hemloku, puls mu se ubrzao. Uz malo sreće, možda će uspeti da stigne kući a da ga niko ne vidi. Sreća? Kako može da se nada sreći?

Ali, ipak je dobro prošao. Protutnjao je pored komšijskih kuća, na dva točka uleteo na svoj prilaz i uz škripu se zaustavio u garaži. Nije video nikog. Iskočio je iz kola, i dok je vukao kanap, zastao je zureći u neverici. Jelka je bila potpuno gola - na njoj nije bilo ničeg osim krivih grana, i ništa od zelenila. Krhke borove iglice na koje ga je Skanlon upozorio letele su na vetru između Krogerovog parkinga i Hemlok ulice.

Jelka je ostavljala tužan prizor, dok je ležala tamo na presavijenoj kartonskoj kutiji, mrtva kao drvo koje je izbacila reka.

Luter je pogledao okolo, posmatrajući ulicu, a zatim svukao jelku sa kola i izvukao je kroz garažna vrata u dvorište, gde niko ne može da je vidi. Palo mu je na pamet da upali šibicu i da se resi bede, ali nije bilo vreme za svetkovinu.

Srećom, Nora je već otišla. Luter je uleteo u kuću i skoro udario u zid od kutija koje je ona spustila sa tavana - kutije su bile pažljivo obeležene: novi ukrasi, stari ukrasi, venac, svetiljke za jelku, spoljne svetiljke. Sve u svemu, devet kutija, a njemu je ostavljen zadatak da ih isprazni i ukrasi jelku. To će trajati danima.

Koja jelka!

Na zidu pored telefona, bila je zakačena poruka s imenima četiri para koje je trebalo da pozove. To su im bili bliski prijatelji, oni kojima čovek može da se ispovedi i kaže: „Slušajte, prevarili smo se. Bler dolazi kući. Molimo vas, oprostite nam i dođite na zabavu.“

Pozvaće ih kasnije. Ali, na poruci je pisalo odmah. Tako je pozvao Džina i Eni Lerd, njihovih možda najstarijih prijatelja u gradu. Džin se javio na telefon i morao je da viče, zato što je u kući bila gužva. - Unuci! - rekao je. - Sve četvoro. Imaš li mesto viška na krstarenju, staro momče?

Luter je zaškrgutao zubima i brzo mu sve ispričao, a zatim izgovorio i poziv. - Kakva strava! - vikao je Džin. - Sada dolazi kući?

- Tačno.

- I dovodi Peruanca?

- Jeste. Veliko iznenađenje, stvarno. Možete li vas dvoje nam pomoć?

- Žao mi je, drugar. Dolazi nam porodica iz pet država.

- Oh, i oni su pozvani. Potrebna nam je gužva.

- Da proverim s Eni.

Luter je zalupio slušalicu, pogledao devet velikih kutija i u tom trenutku mu je sinula ideja. Verovatno loša, ali u ovom trenutku nije bilo mnogo izbora. Otrčao je u garažu i pogledao preko ulice, prema kući Trogdonovih. Kombi je bio pun prtljaga a skije su bile povezane za krov. Ves Trogdon izašao je iz garaže da ubaci i ranac. Luter je brzo prešao preko Bekerovog travnjaka i viknuo: - Hej, Ves!

- Zdravo, Luteru - rekao je užurbano. - Srećan Božić.

- Da, srećan Božić i tebi. - Susreli su se iza Trogdonovog kombija. Luter je znao da mora da bude brz.

- Slušaj, Ves. U neprilici sam.

- Luteru, mi kasnimo. Trebalo je pođemo još pre dva sata. - Jedan mali Trogdon izleteo je iza kombija, pucajući svemirskim pištoljem prema nevidljivoj meti.

- Neću dugo - rekao je Luter, trudeći se da ostane hladnokrvan, ali mrzeći pomisao što mora da moli. - Bler je zvala pre sat vremena. Dolazi kući večeras. Potrebna mi je jelka.

Zabrinuto i umorno Vesovo lice se opustilo, a zatim se pojavio osmeh. A onda se nasmejao.

- Znam, znam - rekao je Luter poraženo.

- Šta ćeš da uradiš s tim tenom? - pitao je Ves smejući se.

- U redu, u redu. Slušaj, Ves, treba mi jelka. Više ih nema na prodaju. Mogu li da pozajmim tvoju?

Triš je povikala negde iz garaže: - Ves! Gde si?

- Ovde sam! - odgovorio joj je. - Treba ti moja jelka?

- Da, vratiću ti je pre nego što se vratiš kući. Kunem se.

- To je glupo.

- Da, jeste, ali nemam izbora. Svima ostalima će jelka trebati večeras, i sutra.

- Ti to ozbiljno, zar ne?

- Najozbiljnije. Hajde, Ves.

Ves je izvadio privezak iz džepa i skinuo ključeve od garaže i ulaznih vrata. - Nemoj da kažeš Triš - rekao je.

- Kunem se da neću.

- A ako polomiš neki ukras, obojica smo mrtvi.

- Neće primetiti, Ves, obećavam.

- Ovo je smešno, znaš.

- Zašto se onda ja ne smejem?

Rukovali su se, pa je Luter požurio kući. Skoro da je stigao kad je Spajk Frohmajer došao do njegovog prilaza na biciklu. - Šta je to bilo? - pitao je.

- Izvini - rekao je Luter.

- Vi i gospodin Trogdon.

- Zašto ne gledaš svoja... - Luter je zastao i shvatio da mu se ukazala prilika. Trenutno su mu bili potrebni saveznici, ne neprijatelji, a Spajk je bio baš takav.

- Hej, Spajk, družo - kazao je ljubazno. - Potrebna mi je mala pomoć.

- O čemu se radi?

- Trogdonovi odlaze od kuće na nedelju dana, a ja ću im paziti jelku.

- Zašto?

- Jelke se često zapale, posebno kad su pune sijalica. Gospodin Trogdon se plaši da će se jelka previše zagrejati, pa ću je ja premestiti kod mene kući na nekoliko dana.

- Samo ugasite sijalice.

- Ipak tu ima dosta žica i ostalih stvari. Prilično je opasno. Možeš li da mi pomogneš? Platiću ti četrdeset dolara.

- Četrdeset dolara! Važi.

- Potrebna su nam mala kolica.

- Pozajmiću od Klema.
- Požuri. I ne govori nikome.
- Zašto ne?
- To je deo dogovora, u redu?
- Dobro. Nije važno.

Spajk je otišao na zadatak. Luter je duboko udahnuo i pogledao uokolo po Hemloku. Neke oči su ga posmatrale, bio je siguran, jer su ga pratili već nedeljama. Kako je postao takav negativac u rođenom komšiluku? Zašto je tako teško da radiš po svome s vremena na vreme? Da uradiš nešto što niko ne sme? Otkud toliko zlobe kod ljudi koje poznaje i voli tolike godine?

Bez obzira šta će se dogoditi u narednih nekoliko sati, zakleo se da se neće pasti toliko nisko da moli komšije da dođu na zabavu. Prvo, ne bi ni došli, zato što su ljuti. A drugo, neće im pružiti zadovoljstvo da ga odbiju.

14.

Drugi poziv uputio je Albritonovima, starim prijateljima iz crkve koji su živeli na sat vremena vožnje od njih. Luter se izjadao, i kad je završio, Rajli Albriton se grohotom smejao. - Luter zove - rekao je Rajli nekome pored sebe, verovatno Doris. - Upravo se javila Bler. Stiže večeras. - I tada je Doris, ili ko god da je bio, prasnula u smeh.

Luter je zažalio što ih je pozvao. - Pomozi mi, Rajli - zamolio ga je. - Možete li vas dvoje da svratite?

- Žao mi je, družo. Idemo kod Makilvejnovih na večeru. Oni su nas zvali malo ranije, znaš.

- U redu - rekao je Luter i spustio slušalicu.

Telefon je odmah zazvonio. Bila je to Nora, nervozna kao nikad. - Gde si ti? - upitala je.

- Pa, u kuhinji. Gde si ti?

- Zaglavila sam se u saobraćaju na Brodu, blizu tržnog centra.

- Zašto ideš u tržni centar?

- Zato što nisam mogla da se parkiram u Okrugu, nisam mogla čak ni sa ulice da skrenem. Nisam kupila ništa. Jesi li ti nabavio jelku?

- Da, prava lepotica.

- Da li je ukrašavaš?

- Da, u pozadini mi Peri Komo peva 'Zvone zvončići', dok ja pijuckam egnog i udešavam jelku. Volela bi da si ovde?

- Jesi li zvao nekoga?

- Da, ni Lerdovi ni Albritonovi ne mogu da dođu.

- Ja sam zvala Pinkertonove, Hartsove, Malounove i Bruklandsove. Svi su zauzeti. Pit Hart mi se smejao, dosadnjaković.

- Ja ću ga prebiti umesto tebe. - Spajk je kucao na vrata. - Moram da idem.

- Mislim da ćeš morati da pozoveš komšije - rekla je, dok joj je glas drhtao.

- Zašto?

- Da ih pozoveš.

- Ni za milion godina, Noro. Sada ću da spustim slušalicu.

- Bler se ne javlja.

- U avionu je, Noro. Nazovi me kasnije.

Spajkova pozajmljena kolica bio je crveni „radio-flajer“ koji je video i bolje dane. (Radio-flajer: vrsta američkih kolica, prim. prev.) Jednim pogledom, Luter je osmotrio da su isuviše mala i stara, ali nisu imali izbora. - Ja idem prvi - objasnio je, kao da je tačno znao šta radi. - Sačekaj pet minuta, pa onda dovedi kolica. Nemoj da te neko vidi, u redu?

- Gde su mojih četrdeset dolara?

Luter mu je dao dvadeseticu. - Pola sada, pola kad završiš posao.

Ušao je kod Trogdona na sporedna vrata garaže, i prvi put u životu osetio se kao provalnik. Kad je otvorio ulazna vrata, alarm je zapištao na nekoliko sekundi, veoma dugačkih sekundi, tokom kojih se Luteru srce zaledilo, i čitav život i karijera protekli su mu pred očima. Uhvaćen, uhapšen, osuđen, oduzeta mu dozvola za rad, isteran iz firme „Vajli i Bek“, osramoćen. A onda je alarm prestao, i on je sačekao nekoliko sekundi pre nego što je počeo da diše. Na displeju pored zadnjih vrata pisalo je da je sve „U redu“.

Kakva zbrka. Kuća je bila skladište otpadaka razbacanih na sve strane, što je bio jasan znak još jedne uspešne posete Deda-Mraza. Triš Trogdon bi zadavila muža da je znala da je Luteru dao ključeve. U dnevnoj sobi je zastao i pogledao jelku.

U Hemloku je bilo dobro poznato da su Trogdonovi malo pažnje posvećivali ukrašavanju jelke. Dozvoljavali su deci da kače bilo šta što pronađu. Na njoj je bilo milion sijalica, mnoštvo loše uklopljenih venčića, gomila drečavih ukrasa, crvenih i zelenih ledenih svećica, čak i nanizanih kokica.

Nora će me ubiti, pomislio je Luter, ali nije imao kud. Plan je bio toliko jednostavan da je morao da uspe. On i Spajk će skloniti lomljive ukrase i venčiče, naravno i kokice, sve to ostaviti na trosedu i stolicama, izneti jelku iz kuće s nedirnutim sijalicama, odneti je do Luterove kuće i ukrasiti pravim ukrasima. A onda, u bliskoj budućnosti, Luter i, možda, Spajk ponovo će skinuti ukrase, preneti jelku preko ulice, vratiti Trogdonove koještarije na nju, i svi će biti zadovoljni.

Ispustio je prvi ukras i on se razbio na komadiće. Pojavio se Spajk. - Nemoj nešto da razbiješ - rekao je Luter, dok je skupljao ukras.

- Hoćemo li imati nevolja zbog ovog? - upitao je Spajk.

- Naravno da ne. A sad radi. I to brzo.

Dvadeset minuta kasnije, sa jelke je skinuto sve lomljivo. Luter je pronašao prljavi peškir u vešernici i ležeći na stomaku ispod jelke, uspeo je da postavi metalno postolje na peškir. Spajk se nadvio nad Luterom, pažljivo nagingujući jelku na jednu stranu, a onda na drugu. Naslonjen na ruke i kolena, Luter je uspeo da gurne jelku prema Spajku, preko drvenog poda, potom preko kuhinjskih pločica, niz uzan hodnik prema vešernici, gde su grane zakačile zid, a suve borove iglice ostavile trag iza sebe.

- Praviš nered - rekao je Spajk, pokušavajući da pomogne.

- Počistiću kasnije - rekao je Luter znojeći se kao trkač.

Jelka je, naravno, bila šira od garažnih vrata, kao i svaka jelka. Spajk je dovukao kolica. Luter je uhvatio jelku za stablo, jedva je podigao, gurnuo vrh kroz vrata i progurao je celu. Kad je bezbedno stajala u garaži, Luter je duboko udahnuo, pritisnuo dugme za otvaranje garaže i uspeo da se nasmeje Spajku.

- Zašto ste tako crni? - upitao je dečak.

Osmeh je nestao istog trenutka kad se Luter setio krstarenja na koje neće otići. Pogledao je na sat - dvadeset do jedan. Dvadeset do jedan, a oni nemaju nijednog gosta za zabavu, nisu nabavili hranu, Sneška, nisu postavili svetiljke, nemaju još ni jelku, osim što je jedna na putu. U tom trenutku, sve se činilo beznadežno.

Ne smeš da odustaneš, staro momče.

Luter se ponovo napeo i podigao jelku. Spajk je gurnuo kolica ispod nje, i naravno, metalno postolje je bilo šire od „radio-flajera“. Međutim, Luter ga je postavio i pogledao na trenutak. - Ti sedi ovde - rekao je, pokazujući na majušno mesto u kolicima, ispod jelke.

Drži je da se ne prevrne. Ja ću da guram.

- Misliš da će upaliti? - upitao je Spajk sumnjičavo.

Preko puta ulice, Ned Beker je bio zabavljen svojim poslom kad je primetio kako jelka nestaje s Trogdonovog prozora. Prošlo je pet minuta, a jelka se pojavila u otvorenoj garaži, gde su se neki čovek i dečak borili s njom. Pogledao je malo bolje i prepoznao Lutera Kranka. Prateći svaki pokret, pozvao je Volta Šila na mobilni telefon.

- Hej, Volte, ovde Ned.

- Srećan Božić, Nede.

- Srećan Božić, Volte. Čuj, posmatram Trogdonovu kuću, i čini mi se da je Krank sišao s uma.

- Kako to misliš?

- Krade njihovu božićnu jelku.

Luter i Spajk su krenuli niz Trogdonov prilaz, koji je bio malo nagnut prema ulici. Luter je bio iza kolica, čvrsto ih držeći, tako da su išla sasvim polako. Spajk je čvrsto držao stablo, prestravljen.

Šil je provirio na ulazna vrata, i kad je video krađu sopstvenim očima, odmah je okrenuo policiju.

Javio se narednik na prijavnici.

- Da, ovde Volt Šil, Hemlok 1483. Ovde se trenutno odigrava pljačka.

- Gde?

- Baš ovde. U Hemloku, broj 1483. Posmatram ih. Požurite.

Trogdonova jelka je prešla preko Hemloka, na drugu stranu ulice, tačno ispred kuće Bekerovih, gde su sada na prozoru

Ned, njegova žena Džud i tašta posmatrali. Luter je uspeo da skrene desno vukući kolica prema svojoj kući.

Hteo je da potrči pre nego što ga iko ugleda, ali Spajk ga je stalno upozoravao da uspori. Luter se plašio da pogleda okolo, i ni za trenutak nije ni pomislio da može da ostane neprimećen. Kad se skoro dočepao svog prilaza, Spajk je rekao: - Policajci.

Luter je skrenuo baš kad su patrolna kola polako stala na sredini ulice, dok su im svetla treptala, ali nije bila uključena sirena. Iz njih su izašla dva policajca kao da se radi o misiji SVAT-a. (SVAT - Odeljenje za specijalno naoružanje i taktiku, prim. prev.)

Luter je prepoznao Salina s velikim stomakom, a zatim i mladog Trina, debelog vrata. Ta dvojica su svraćali kod njega nudeći mu kalendare za Policijsko dobrotvorno udruženje.

- Dobar dan, gospodine Krank - rekao je Salino, sa zlobnim smeškom.

- Dobar dan.

- Kuda ćete s tim? - upitao je Trin.

- Ka mojoj kući - rekao je Luter, pokazujući rukom. Bio je tako blizu.

- Možda biste mogli da objasnite - rekao je Salino.

- Da, pa, Ves Trogdon mi je dozvolio da pozajmim njegovu božićnu jelku. On je otišao pre sat vremena, a Spajk i ja je prenosimo.

- Spajk?

Luter se okrenuo i pogledao iza sebe, dole prema kolicima, u uzani prostor gde je sedeo Spajk. Spajka nije bilo ni tu, niti bilo gde u Hemlok ulici.

- Da, jedan momak iz ulice.

Volt Šil je sedeo na udaljenosti od pedeset metara. Bev se odmarala, ili je barem pokušavala. On se smejao toliko bučno da je morala da ustane i vidi šta se dešava. - Privuci stolicu, dušo, upravo su uhvatili Kranka kako krade jelku.

I Bekerovi su takođe urlali od smeha.

- Dobili smo prijavu da je krađa u toku - rekao je Trin.
- Nema nikakve provale. Ko je zvao?
- Neki gospodin Šil. Čija su ovo kolica?
- Ne znam. Spajkova.
- Znači, ukrali ste i kolica - rekao je Trin.
- Ništa ja nisam ukrao.
- Morate da priznate, gospodine Krank, da ovo izgleda dosta sumnjivo - rekao je Salino.

Da, pod normalnim okolnostima, Luter bi možda morao da prizna da je čitav prizor pomalo neobičan. Ali, Bler je svakog trenutka bila sve bliže i nije bilo vremena za povlačenje. - Uopšte nije, gospodine. Ja stalno pozajmljujem Trogdonovu jelku.

- Moraćemo da vas privedemo u stanicu na ispitivanje - rekao je Trin, i sa pojasa skinuo par lisica. Prizor s niklovanim lisicama srušio je Volta Šila na pod. Bekerovi nisu mogli da dođu do daha.

A Luter je osetio slabost u kolenima. - Hajde, ne mislite valjda ozbiljno.

Sedite na zadnje sedište.

* * *

Luter je seo nisko pozadi, pomišljajući na samoubistvo, prvi put u životu. Dvojica policajaca su čavrljali preko radija, nešto o tome da su pronašli vlasnika ukradene imovine. Svetla na kolima su se i dalje vrtela, a Luter je želeo da kaže samo jednu stvar. Pustite me! Tužiću vas! Isključite ta prokleta svetla! Sledeće godine ću kupiti deset kalendara! Hajde, ubijte me!

Da se Nora sad vrati kući, podnela bi tužbu za razvod braka.

Kirbijevi blizanci su bili desetogodišnji prestupnici sa obronka Hemloka, i iz nekog razloga našli su se ovde. Približili su se kolima, pored zadnjeg stakla i pogledali Lutera pravo u oči, a on se još više skupio u sedištu. Onda im se pridružilo

Belingtonovo derište, pa su sva trojica zurili u Lutera kao da im je ubio majke.

Dotrčao je Spajk, u pratnji Vika Frohmajera. Policajci su izašli i porazgovarali s njim, a zatim je Trin oterao dečurliju i pustio Lutera da izađe sa zadnjeg sedišta.

- Ima ključeve - rekao je Vik, a Luter se tog trenutka setio da zaista ima ključeve Trogdonove kuće. Kakav moron!

- Poznajem obojicu - nastavio je Frohmajer. - Nema ovde nikakve krađe.

Policajci su za trenutak nešto šaputali, a Luter je pokušao da izbegne poglede Spajka i Vika. Pogledao je na stranu, očekujući da ugleda Noru kako skreće na prilaz i da je udari kap.

- Šta ćemo s jelkom? - upitao je Salino Vika.

- Ako on kaže da mu je Trogdon pozajmio, onda je to istina.

- Sigurni ste?

- Siguran sam.

- U redu, u redu - rekao je Salino, još mu se podrugljivo smešeci, kao da nikad nije video većeg prestupnika. Polako su ušli u kola i odvezli se.

- Hvala - rekao je Luter.

- Šta radiš, Luteru? - upitao je Vik.

- Pozajmljujem njihovu jelku. Spajk mi pomaže da je prenesem. Hajdemo, Spajk.

Bez daljeg zadržavanja, Luter i Spajk su pogurali kolica uz prilaz, u garažu, i rvali se s njom dok je nisu lepo smestili pored prozora. Usput su ostavili trag suvih iglica, crvenih i zelenih svećica i nešto kokica. - Usisaču kasnije - rekao je Luter. - Hajde da proverimo lampice.

Zazvonio je telefon. Bila je to Nora, još izbezumljenija nego ranije. - Ne mogu ništa da pronađem, Luteru. Nema ćurke, nema šunke, nema čokolade, nema ničega. A ne mogu da pronađem ni neki lep poklon.

- Poklon? Zašto kupuješ poklone?

- Božić je, Luteru. Da li si zvao Jarberove i Friskijeve?

- Jesam - slagao je. - Bilo im je zauzeto.

- Nastavi da zoveš, Luteru, zato što niko ne dolazi. Ja sam pokušavala Maktirove, Morisove i Vornerove, ali su svi zauzeti. Kakva je jelka?

- Napreduje.

- Nazvaću kasnije.

Spajk je uključio lampice i jelka je oživela. Napali su devet kutija s ukrasima, ne vodeći računa šta gde ide.

Preko puta ulice, Volt Šil ih je posmatrao kroz dvogled.

15.

Spajk je bio na merdevinama, oprezno nagnut nad jelkom, s kristalnim anđelom u jednoj i čupavim irvasom u drugoj ruci kad je Luter čuo automobil na prilazu. Pogledao je kroz prozor i video kako Norin „audi“ polako ulazi u garažu. - To je Nora - rekao je. Brzo je do zaključio da bi Spajkovo učešće u poslu s jelkom trebalo da ostane tajna.

- Spajk, moraš odmah da ideš.

- Zašto?

- Posao je završen, sine, evo ti i druga dvadesetica. Hvala ti puno. - Pomogao je dečaku da siđe sa merdevina, dao mu novac i poveo ga prema izlazu. Kad je Nora ušla u kuhinju, Spajk je polako izašao niza stepenice i nestao.

- Iznesi stvari iz kola - naredila je. Živci su joj bili na izmaku i bila je spremna da plane.

- Šta je bilo? - upitao je on, i odmah poželeo da nije rekao ništa. Bilo je sasvim jasno o čemu se radi.

Ona je zakolutala očima i skoro da je prasnula, a onda je zaškrgutala zubima i ponovila. - Iznesi stvari iz kola.

Luter je poleteo ka vratima i skoro je izašao kad je čuo: - Kakva ružna jelka!

Okrenuo se, spreman za rat, i rekao: - Uzmi ili ostavi.

- Crvene svetiljke? - kazala je, s nevericom u glasu. Trogdon je stavio jedan niz crvenih sijalica i čvrsto ga privezao za stablo jelke. Luter je došao na pomisao da ih iščupa, ali to bi trajalo čitav sat. Umesto toga, on i Spajk su pokušali da ih sakriju ukrasima. Nora ih je, naravno, spazila još iz kuhinje.

Sad je zabila nos u jelku. - Crvene sijalice? Mi nikad nismo imali crvene sijalice.

- Bile su u kutiji - slagao je Luter. Nije voleo da laže, ali je znao da će narednih dana to postati uobičajeno ponašanje.

- U kojoj kutiji?

- Kako to misliš: 'U kojoj kutiji?' Nabacivao sam ukrase na jelku što sam brže mogao kako sam otvarao kutije, Noro. Nije

sad vreme da previše brinemo o jelki.

- Zelene svećice? - rekla je, skidajući jednu sa jelke. - Gde si pronašao ovu jelku?

- Kupio sam poslednju od izviđača. — Izbegavanje istine nije laž.

Bacila je pogled po sobi, na razbacane i prazne kutije, i zaključila da ima važnijih stvari o kojima mora da brine.

- Osim toga - rekao je Luter, neoprezno - kako smo počeli, ko će uopšte da je vidi?

- Umukni i iznesi stvari iz kola.

Bile su četiri kese hrane, iz radnje za koju Luter nikad nije čuo, tri kese s drškama iz prodavnice odeće u tržnom centru, sanduk sokova, pakovanje flaširane vode i buket groznog cveća iz cvećare poznate po ne- verovatno visokim cenama. Luterov mozak računovođe poželeo je da zabeleži trošak, ali je ipak malo bolje razmislio.

Kako će ovo da objasni u kancelariji? Sav novac koji je uštedeo sad je ispario. Uz to, krstarenje na koje neće otići propašće jer nije hteo da plati osiguranje za putovanje. Luter je bio usred finansijske propasti i nije mogao da učini ništa da zaustavi krvarenje.

- Jesi li dobio Jarbere i Friskijeve? - upitala je Nora, stojeći pored telefona sa slušalicom na uvetu.

- Da, ne mogu da dođu.

- Raspakuj te kese s namirnicama - zahtevala je, a zatim rekla u slušalicu: - Su, ovde Nora. Srećan Božić. Čuj, upravo smo doživeli veliko iznenađenje. Bler dolazi kući s verenikom, biće ovde večeras, a mi smo se rastrčali kao ljudi pokušavajući da, u poslednjem trenutku, napravimo zabavu. - Tajac. - Peru, mislili smo da je nećemo videti do sledećeg Božića. - Tajac. - Da, prilično iznenađenje. - Tajac. - Da, s verenikom. - Tajac. - On je doktor. - Tajac. - On je negde odozdo, iz Perua mislim, upoznala ga je tek pre nekoliko nedelja i sad se venčavaju, tako da ne treba ni da ti kažem da smo zaprepasteni. Dakle, večeras. - Tajac.

Luter je izvadio osam pakovanja dimljene oregonske pastrmke, u hermetičkom pakovanju od debelog celofana, onog koje je odavalo utisak da je riba ulovljena pre mnogo godina.

- Zvuči kao dobra zabava - govorila je Nora. - Žao mi je što ne možeš da dođeš. Da, zagriću Bler umesto tebe. Srećan Božić, Su. - Spustila je slušalicu i duboko uzdahnula. U najgorem mogućem trenutku, Luter je rekao: - Dimljena pastrmka?

- Ili to ili smrznuta pica - uzvratila je, gorućeg pogleda i stisnutih pesnica. - U prodavnicama više nema ni ćurke ni šunke, a čak i da je pronađem, nemam vremena da je spremim. Dakle, da, Luteru, gospodine Skitnice sa plaže, imaćemo dimljenu pastrmku za Božić.

Telefon je zavonio i Nora ga je zgrabila.

- Halo, da Emili, kako si? Hvala ti što si se javila.

Luter nije mogao da se seti nijedne osobe koja se zove Emili. Izvukao je ciglu od kilogram i po „čedara“ i veliki komad švajcarskog sira, kutije krekeri, umak od školjki i tri čokoladne pite stare dva dana iz pekare koju je Nora uvek izbegavala. Brbljala je nešto o zabavi u poslednjem trenutku kad je iznenada rekla: - Možete da dođete! To je divno. Oko sedam, neobavezno, onako usput. - Tajac. - Tvoji roditelji? Naravno da mogu da dođu, što više to bolje. Sjajno, Emili. Vidimo se uskoro. - Spustila je slušalicu, bez osmeha.

- Koja Emili?

- Emili Andervud.

Luter je ispustio kutiju krekeri. - Ne - rekao je.

Ona je iznenada poželela da iznese poslednji paket namirnica.

- Nisi valjda, Noro - rekao je on. Reci mi da nisi pozvala Miča Andervuda. Ne ovde, ne u našu kuću. Nisi, Noro, molim te, reci da nisi.

- Očajni smo.

- Ne toliko očajni.

- Meni se Emili sviđa.

- Ona je veštica i ti to znaš. Sviđa ti se? Kad si poslednji put bila s njom na ručku, ili doručku, ili kafi, ili bilo čemu?

- Potrebni su nam ljudi, Luteru.

- Mič 'Velika usta' nije čovek, on je brbljivac. Bučna gomila gluposti. Ljudi se kriju od Andervudovih, Noro. Zašto?

- Oni dolaze. Budi zahvalan.

- Dolaze zato što ih niko pri zdravoj pameti ne bi pozvao na druženje. Oni su uvek slobodni.

- Dodaj mi taj sir.

- Šališ se, zar ne?

- On će biti prijatan prema Enrikeu.

- Enrike nikad više neće nogom kročiti u Sjedinjene Američke Države kad Andervud završi s njim. On mrzi sve - grad, državu, demokrate, republikance, nezavisne, čist vazduh, šta god hoćeš. On je najveća dosada na svetu. Malo će da cvrcne i čuče ga dve ulice odavde.

- Smiri se, Luteru. Gotovo je. Kad smo već kod pića, nisam stigla da kupim vino. Moraćeš ti da odeš.

- Neću da napuštam sigurnost svog doma.

- Da, hoćeš.

Telefon je ponovo zazvonio i Nora ga je zgrabila. Ko bi to mogao da bude? - Luter je promumlao za sebe: - Ne može da bude mnogo gore.

- Bler - rekla je Nora. - Zdravo, dušo.

- Daj mi taj telefon - nastavio je Luter da mumla. - Vratiću ih ja nazad u Peru.

- U Atlanti si... divno - rekla je Nora. Tajac. - Uveliko kuvamo dušo. Spremamo se za zabavu. - Tajac. - I mi smo oduševljeni, dušo, jedva čekamo. - Tajac. - Naravno da pravim pitu s karamel filom, tvoju omiljenu. - Uputila je Luteru prestravljen pogled. - Da, dušo, bićemo na aerodromu u šest. Volim te.

Luter je bacio pogled na sat. Tri sata.

Ona je spustila slušalicu i kazala: - Treba mi kilogram karamela i tegla krema od belog sleza.

- Ja ću da dovršim jelku... treba još ukrasa - rekao je Luter.
- Neću da se tučem s narodom.

Nora je za trenutak počela da gricka nokte razmatrajući kako stvari stoje. To je značilo da sledi plan, verovatno s mnogo detalja.

- Hajdemo ovako - počela je. - Da završimo ukrašavanje do četiri. Koliko će ti trebati za Sneška?

- Tri dana.

- U četiri, ja ću da obavim završni juriš u grad, a ti smesti Sneška na krov. U međuvremenu, pročešljaćemo imenik i pozvati sve koje smo ikad u životu upoznali.

- Ne govori nikome da dolaze Andervudovi.

- Ćuti, Luteru.

- Dimljena pastrmka i Mič Andervud. To će biti najbolji provod u gradu.

Nora je pustila božićni kompakt disk s pesmama Frenka Sinatre i Luter je još dvadeset minuta kačio ukrase na Trogdonovu jelku, dok je Nora postavljala sveće i keramičke figure Deda-Mraza i ukrašavala kamin plastičnim zelenilom i imelom. Dugo nisu prozborili ni reč, a onda je Nora probila led s još nekim uputima. - Ove kutije mogu da se vrate na tavan.

Od svih stvari koje je Luter mrzeo za Božić, možda mu je najodvratniji posao bio da snosi i penje kutije stepenicama do tavana. Uza stepenište do drugog sprata, zatim probijanje kroz uzan hodnik između dveju spavaćih soba, zatim nameštanje, tako da bi kutija, koja je nezbežno bila prevelika, mogla da se podigne uz klimave stepenice kroz otvor na tavanu. Silaženje ili penjanje, svejedno. Pravo je čudo kako je tokom godina izbegao neku ozbiljniju povredu.

- A posle toga, počni da sklapaš Sneška - vikala je kao admiral.

Navalila je na časnog Zabriskija, pa je on konačno rekao da će da svrati, barem na pola sata. Luter je, preteći, pozvao svoju

sekretaricu Doks i nagovarao je dok nije pristala da svrati na nekoliko minuta. Doks se udavala tri puta, trenutno razvedena, ali je uvek imala dečka. Njih dvoje, uz časnog i gospođu Zabriski, uz družinu Andervud, dostizala je brojku osam ako bi se svi pojavili u isto vreme. Ukupno dvanaest, s Krankovima i Bler i Enrikeom.

Zbog broja dvanaest Nora je ponovo zaplakala. Dvanaestoro će u njihovoj sobi za božićnu zabavu izgledati kao da ih ima troje.

Pozvala je svoje dve omiljene prodavnice vina. Jedna je bila zatvorena, a druga će biti otvorena još pola sata. U četiri sata, Nora je pošla, ostavivši gomilu uputstava za Lutera, koji je tada već razmišljao da napadne konjak, sakriven u podrumu.

16.

Samo nekoliko minuta nakon što je Nora otišla, zazvonio je telefon. Luter ga je zgrabio. Možda je ponovo Bler. Reći će joj istinu. Reći će joj šta misli o tome koliko je nepromišljeno ovo iznenađenje u poslednji čas i koliko je sebično. Biće uvređena, ali preboleće. Budući da se bliži venčanje, biće joj potrebni više nego ikad.

- Halo - odsekao je.

- Luter, ovde Mič Andervud - dopro je do njega bučan glas, a kad ga je čuo, Luter je poželeo da gurne glavu u rernu.

- Zdravo, Mič.

- Srećan ti Božić. Hej, čuj, hvala na pozivu i tako to, ali mi jednostavno ne možemo da stignemo. Mnogo poziva, znaš.

O, da, Andervudovi su svima na vrhu liste. Ljudi jednostavno vape za Mičovim nepodnošljivim tiradama o porezu na imovinu i raspodeli gradskog zemljišta. - E, baš mi je žao, Mič - rekao je Luter. - Možda iduće godine.

- Naravno, javite se.

- Srećan Božić, Mič.

Skup od dvanaestoro ljudi sad se smanjio na osmoro, a sledilo je još smetnji. Pre nego što je Luter napravio korak, telefon je zazvonio ponovo. - Gospodine Krank, ja sam, Doks - čuo je umoran glas.

- Zdravo, Doks.

- Žao mi je zbog vašeg krstarenja, i to.

- To si mi već rekla.

- Da, slušajte, nešto mi je iskrslo. Ovaj dečko s kojim se viđam hoće da me iznenadi večerom u 'Taner holu'. Šampanjac, kavijar i tako to. Rezervisao je pre mesec dana. Stvarno ne mogu da ga odbijem.

- Naravno da ne možeš, Doks.

- Iznajmljuje i limuzinu, i sve. Stvarno je divan.

- Jeste, Doks.

- Jednostavno ne možemo da dođemo do vas, ali volela bih da vidim Bler.

Bler je odsutna mesec dana. Doks je nije videla dve godine.

- Reći ću joj.

- Žao mi je, gospodine Krank.

- Sve je u redu.

Spali su na šestoro. Troje Krankovih, Enrike i časni i gospođa Zabriski. Zamalo da pozove Noru i saopšti joj loše vesti, ali čemu? Sirotica je bila tamo napolju i mučila se. Zašto da je natera u plač? Zašto da joj da još jedan razlog da viče na njega zato što je njegova sjajna zamisao propala?

Luter je bio bliži konjaku nego što je hteo da prizna.

* * *

Spajk Frohmajer je ispričao sve što je video i čuo. Sa četrdeset dolara u džepu i zakletvom ćutanja koja je bledela lebdeći negde u vazduhu, u početku nije hteo da govori. Ali, u Hemloku niko nije ćutao. Posle nekoliko podsticajnih udaraca oca Vika, ispričao je sve.

Izvestio je kako mu je gospodin Krank platio da mu pomogne da prenesu jelku iz Trogdonove kuće; kako je pomogao gospodinu Kranku da je smesti u dnevnu sobu, kako je onda nabacao ukrase i sijalice; kako se gospodin Krank šunjao do telefona i zvao neke ljude; kako je čuo taman dovoljno da sazna kako Krankovi spremaju zabavu u poslednjem trenutku za Badnje večer, ali da niko neće da dođe. Nije mogao da navede razlog za takvu zabavu, niti zašto se priprema tako užurbano, pre svega zbog toga što je gospodin Krank zvao sa telefona u kuhinji i govorio tiho. Gospođa Krank je završavala neke poslove i zvala svakih deset minuta.

Prema Spajku, stvari su kod Krankovih bile veoma napete.

Vik je pozvao Neda Bekera, kojeg je obavestio Volt Šil, i njih trojica su se uskoro zatekli u razgovoru, dok su Volt i Ned držali na oku Krankovu kuću.

- Upravo je izašla, u žurbi - javio je Volt. - Nikada nisam video Noru da tako brzo vozi.

- Gde je Luter? - pitao je Frohmajer.

- Još je unutra - odgovorio je Volt. - Izgleda da su završili s jelkom. Moram da kažem, izgledala je lepše kod Trogdonovih.

- Nešto se dešava - rekao je Ned Beker.

* * *

Nora je u svojim kolicima imala sanduk vina, šest boca crvenog i šest boca belog, iako nije bila sigurna zašto je kupila toliko. Ko će ga, u stvari, popiti? Možda će ona. Usput, izabrala je i skupe namirnice. Želela je da se Luter puši kad dobije račun. Toliko novca su želeli da uštede za Božić, a pogledaj u kakvom su škripcu sada.

Službenik ispred prodavnice vina spuštao je ešalone i zaključavao vrata. Jedina preostala kasirka požurivala je poslednje kupce. Ispred Nore je bilo troje ljudi, a jedan iza. U džepu kaputa zazvonio joj je mobilni telefon. - Halo - rekla je polušapatom.

- Noro, ovde Dag Zabriski.

- Halo, oče - rekla je, i počela da se koči. Odavao ga je glas.

- Imamo mali problem ovde - počeo je tužno. - Uobičajena gužva za Badnje veče, znaš, svi jure na sve strane. A Betina tetka iz Toleda upravo je svratila, potpuno neočekivano, i tako zamrsila stvari. Bojim se da nećemo moći da svratimo večeras da vidimo Bler.

Zvučao je kao da godinama nije video Bler.

- Baš šteta - uspela je Nora da izgovori, s tračkom saosećanja. Želela je da grdi i proklinje u isto vreme. - Videćemo se drugi put.

- Znači, nema problema?

- Uopšte nema, oče.

Pozdravili su se uz srećan Božić i ostalo, a Nora se ujela za drhtave usne. Platila je vino, a zatim ga vukla osamsto metara do kola, gundajući na muža pri svakom teškom koraku duž celog puta. Pešačila je do „Krogera“, jedva se probila kroz gužvu na ulazu i s naporom išla duž prolaza, u potrazi za karamelom.

Pozvala je Lutera, ali niko se nije javljao. Biće mu bolje da je gore na krovu.

Sreli su se ispred gomile putera od kikirikija, ugledavši se u istom trenutku. Prepoznala je napadno riđu kosu, narandžastosedu bradu, i male, crne i okrugle naočare, ali nije mogla da se seti njegovog imena. On je, međutim, odmah rekao: - Srećan Božić, Noro.

- Srećan Božić i tebi - rekla je uz kratak, topao osmeh. Nešto loše se desilo njegovoj ženi, ili je umrla od neke bolesti ili je otišla s mlađim čovekom. Upoznali su se nekoliko godina ranije na balu, veoma svečanom, pomislila je. Kasnije je čula za njegovu ženu. Kako se zove? Možda radi na univerzitetu. Bio je ukusno obučen, s džemperom ispod lepog kišnog mantila.

- Zašto ovako juriš okolo? - upitao je. Nosio je praznu korpu.

- Oh, kupovina u poslednjem trenutku, znaš. A ti? - Imala je utisak da ne radi baš ništa, da je izašao među gomilu tek da bi bio tu, i da je verovatno usamljen.

Šta se, pobogu, desilo s njegovom ženom?

Nije mogla da vidi burmu.

- Kupujem neke stvari. Puno hrane za sutra, ha? - upitao je, gledajući puter od kikirikija.

- U stvari, večeras. Vraća se naša ćerka iz Južne Amerike, pa pravimo malu zabavu na brzinu.

- Bler?

- Da.

Poznaje Bler!

Kao da skače s litice, Nora instinktivno kaže: - Zašto ne svratiš?

- Stvarno misliš?

- Oh, naravno, samo svrati. Biće dosta ljudi, dosta dobre hrane. - Pomislila je na dimljenu pastrmku i zamalo da počne da se guši. Sigurno će se odjednom setiti njegovog imena.

- U koje vreme? - pitao je, vidno oduševljen.

- Što ranije, to bolje, recimo oko sedam.

Pogledao je na sat. - Za samo dva sata.

Dva sata! Nora je imala sat, ali kad bi je drugi obavestili o vremenu, to je zvučalo grozno. Dva sata! - Oh, pa moram da žurim - rekla je.

- Vi živite u Hemloku.

- Da. Broj 1478. - Ko je ovaj čovek?

Požurila je, moleći se da joj se njegovo ime odnekle bučno javi. Pronašla je karamel, krem od belog sleza i košarice za pite.

Red ispred „ekspresne“ kase - za one sa deset ili manje stvari - protezao se do smrznute hrane. Nora je stala u red s ostalima, jedva je mogla da vidi kasu, i nije želela da pogleda na sat, stojeći na ivici potpune i konačne predaje.

17.

Odlagao je što je duže mogao, iako nije imao ni sekund za gubljenje. U pola šest će pasti mrak i u trenutku izbezumljenosti Luter je nekako došao na ludu pomisao da Sneška okači pod okriljem mraka. Neće uspeti i on je to znao, ali bilo mu je teško da dođe do razumne ideje i da je ostvari.

Nekoliko trenutaka proveo je planirajući poduhvat. Napad sa zadnje strane kuće - podrazumeva se - ni na koji način neće dopustiti da ga Volt Šil, Vik Frohmajer ili bilo ko drugi uhvate na delu.

Luter je nekako izvukao Sneška iz podruma, ne povredivši ni sebe ni njega, ali je žestoko gundđao kad je došao do dvorišta. Iz ostave u dnu dvorišta dovukao je merdevine. Do sada ga niko nije video, ili je barem on tako mislio.

Krov je bio vlažan, uz komadić ili dva leda. A bilo je i mnogo hladnije ovde gore. S najlonskim užetom, debelim pola centimetra i vezanim oko pojasa, Luter je puzio nagore, kao mačka i prestravljen, preko krovni ploča, dok nije došao do vrha. Provirio je preko venca krova i pogledao dole - Šilovi su bili tačno preko puta njega, tamo dole.

Obmotao je konopac oko dimnjaka, a zatim se polako povlačio unazad, dok nije naleteo na komad leda i skliznuo oko metar. Uhvativši se, zastao je i sačekao da srce ponovo počne da mu radi. Užasnuto je pogledao dole. Da nekim nesrećnim slučajem padne, leteo bi vrlo kratko, a zatim bi se prizemljio na metalni nameštaj u dvorištu, koji se nalazio na tvrdoj cigli. Smrt ne bi bila trenutna, ne, boga mi. Mučio bi se, i ako ne bi poginuo, polomio bi vrat ili bi zadobio oštećenje mozga.

Kako je to smešno. Pedesetogodišnjak koji izvodi ovakvu igru. Najstrašnije je bilo da odozgo ponovo stane na merdevine, što je uspeo tako što je zabio nokte u krovne ploče, dok je, jednu po jednu, prebacivao noge preko oluka. Kad se ponovo našao na zemlji, duboko je udahnuo i čestitao sebi što je preživeo svoj prvi put nagore i nazad.

Sneško se sastojao iz četiri dela - široka, okrugla osnova, zatim grudva, onda telo, s jednom rukom koja maše i jednom na boku, a zatim glava s nasmejanim licem, klipom kukuruza i crnim cilindrom. Luter je gundao dok je sastavljao prokletu stvar, prikačinjući plastične delove. Uvrnuo je sijalicu u srednji deo, priključio je na produžni gajtan od četrdeset metara, vezao najlonski konopac Snešku oko pasa i postavio ga u položaj za penjanje.

Bilo je petnaest do pet. Njegova ćerka i njen verenik sleteće za sat i petnaest minuta. Vožnja do aerodroma traje dvadeset minuta, uz parkiranje, prelaženje, šetnju, guranje.

Luter je poželeo da odustane i počne da pije.

Ali, čvrsto je pri vezao konopac oko dimnjaka, i Sneško je pošao nagore. Luter se peo za njim, uz merdevine, prebacio ga preko oluka na krovne ploče. Luter je vukao, Sneško se malo pomerao. Nije bio ništa drugo do dvadeset kilograma tvrde plastike, ali je uskoro delovao teže. Polako su se peli, jedan pored drugog, Luter na sve četiri, Sneško na leđima.

Samo tračak mraka, ali to je mala pomoć sa neba. Kad mali dvojac stigne na venac, Luter će biti otkriven. Moraće da ustane da savlada Sneška i da ga priveže za prednji deo dimnjaka, a kad bude namešten, osvetljen sa dvesta sveća, stari Sneško će se pridružiti četrdeset jednom bratu i ceo Hemlok će znati da je Luter propao. Zato je zastao na trenutak, odmah ispod vrha i pokušao da ubedi sebe da mu nije važno šta komšije misle ili govore. Stegao je uže kojim je Sneško bio vezan, legao na leđa i pogledao u nebo iznad glave, i shvatio da se istovremeno znoji i smrzava. Smejaće se i cerekati, godinama prepričavajući o tome kako je Luter propustio Božić; biće glavni predmet ismejavanja, ali šta ima veze?

Bler će biti srećna. Enrike će videti pravi američki Božić. A i Nora će valjda biti zadovoljna.

A onda je pomislio kako će *Ostrvska princeza* sutra uveče isploviti iz Majamija, bez dva putnika, i krenuti ka plažama i ostrvima za kojima je Luter žudeo.

Povraćalo mu se.

Volt Šil je bio u kuhinji, gde je Bev završavala pitu, i sada već iz ustaljene navike, stao je do prozora da posmatra kuću Krankovih. Prvo nije video ništa, a zatim se zaledio. Luter je stajao na krovu, provirujući iza dimnjaka, a zatim je Volt ugledao Sneškov crni šešir, pa lice. - Bev! - viknuo je.

Luter se uspenrao, brzo pogledao oko sebe kao lopov, uhvatio se za dimnjak, a onda počeo da vuče Sneška.

- Mora da se šališ - rekla je Bev, brišući ruke kuhinjskom krpom. Volt se toliko smejao da nije mogao da dođe do reči. Dohvatio je telefon da pozove Frohmajera i Bekera.

Kad je Sneško bio ceo gore, Luter ga je pažljivo okrenuo prema prednjem delu dimnjaka, do mesta gde je želeo da ga postavi. Naumio je da ga nekako zadrži tu nekoliko sekundi, dok ne obmota dva centimetra debelu platnenu traku oko njegovog prilično debelog srednjeg dela i čvrsto ga pri veže za dimnjak. Kao prošle godine. Tada je uspelo.

Vik Frohmajer je potrčao u podrum, gde su njegova deca gledala božične filmove. - Gospodin Krank postavlja Sneška. Idite da gledate, ali budite na trotoaru. - Podrum se ispraznio.

Na prednjoj strani krova bilo je leda, samo nekoliko centimetara od dimnjaka, tako da Luter nikako nije mogao da ga primeti. Sneško je stajao na mestu, ali nije bio pričvršćen, i dok se Luter trudio da skine najlonsko uže, prikači gajtan i zategne platnenu traku oko dimnjaka, u trenutku kad se spremao za možda najopasniji pokret u čitavom poduhvatu, čuo je glasove ispod sebe. I kad se okrenuo da vidi ko ga posmatra, neoprezno je stao na parče leda odmah ispod venca, i sve se srušilo odjednom.

Sneško se prevrnuo i odleteo, tumbajući se niz prednji deo krova jer ga ništa nije držalo - ni konopci, ni gajtani, ni trake - ništa. Luter je bio odmah iza njega, ali, srećom, Luter je uspeo da se uplete u sve to. Klizeći naglavačke niz strm krov i vičući da ga čuju Volt i Bev unutra, Luter je kao lavina leteo u sigurnu smrt.

Kasnije je govorio, naravno u sebi, da se jasno seća pada. Očigledno je na prednjem delu krova bilo više leda nego pozadi,

i kad je naleteo na njega, postao je kao pak u hokeju. Dobro se sećao sletanja sa krova, naglavačke, dok ga je očekivao trotoar. Takođe se sećao da je čuo, ali nije video, kako Sneško pada negde u blizini. A zatim jak bol kad je njegov pad zaustavljen - bol oko članaka kad su se konopac i produžni gajtan zategli, odbacujući jadnog Lutera kao bič, ali bez sumnje spasivši mu život.

Prizor u kome Luter leti niz krov na stomaku, kao da juri skakutavog Sneška, bio je više nego što je Volt Šil mogao da izdrži. Vrištao je od smeha dok se nije savio u pojasu. Bev ga je užasnuto posmatrala.

- Umukni, Volte! - viknula je potom. - Učini nešto! - dok je Luter visio i koprcao se iznad betona, nogu nedaleko od oluka.

Luter je bespomoćno visio vrteći se iznad svog prilaza. Posle nekoliko okreta gajtan i konopac su se čvrsto umotali i vrtenje se zaustavilo. Bilo mu je muka i za trenutak je sklopio oči. Kako čovek povraća kad visi naglavačke?

Volt je pozvao policiju. Izvestio je da je čovek povređen i da možda i umire na Hemloku, tako da odmah pošalju pomoć. Zatim je istrčao iz kuće i prešao preko ulice, gde su se Frohmajerova deca sakupljala ispod Lutera. Vik Frohmajer je dotrčao, a ceo klan Bekerovih nagnuo je napolje iz susedne kuće.

- Jadni Sneško - čuo je Luter kako kaže jedno dete.

Jadni Sneško, malo sutra, hteo je da kaže.

Najlonski konopac mu se urezivao u članke. Plašio se da se pomeri, zato što mu činilo da uže pomalo popušta. I dalje se nalazio četiristo metara iznad zemlje i pad bi bio poguban. Okrenut naopako, Luter je pokušavao da diše i da se smiri. Čuo je Frohmajera kako brblja. Hoće li neko, molim vas, da me ubije?

- Luteru, kako si? - upitao je Frohmajer.

- Sjajno, Vik, hvala, a ti? - Luter je počeo ponovo da se uvrće, sasvim lagano se vrteći na vetru. Uskoro se ponovo obrnuo prema ulici i našao se licem u lice s komšijama, poslednjim ljudima koje je želeo da vidi.

- Dajte merdevine - rekao je neko.
- Da li mu je to električni gajtan oko nogu? - upitao je neko drugi.
- Gde je konopac privezan? - upitao je neko. Svi glasovi su mu bili poznati, ali Luter nije mogao da ih prepozna.
- Pozvao sam policiju - čuo je kako kaže Volt Šil.
- Hvala, Volte - rekao je Luter glasno, u pravcu gomile. Ali, vrteo se nazad prema kući.
- Mislim da je Sneško mrtav - dobacio je jedan momak drugom.

Viseći tako, čekajući smrt, iščekujući da konopac popusti malo, a zatim potpuno, posle čega će sleteti dole, Luter je mrzeo Božić s novom strašću. Eto šta mu donosi Božić.

Sve ovo zbog Božića.

Mrzeo je i svoje komšije, sve njih, i mlade i stare. Sad ih se već skupilo desetak na njegovom prilazu, mogao je da čuje kako dolaze, i dok se polako vrteo, opazio je krajičkom oka kako dotrčavaju da ga vide.

Gajtan i konopac su pucnuli negde iznad njega, zatim malo popustili i Luter se spustio za još desetak centimetara pre nego što se, uz trzaj, ponovo zaustavio. Gomila je uzdahnula; bez sumnje, neki od njih zamalo da zapljeskaju.

Frohmajer je izvikivao naređenja kao da ovakve situacije sreće svaki dan. Doneli su dvoje merdevina i postavili ih s dve strane oko Lutera. Ned Beker je iz zadnjeg dvorišta vikao da je pronašao šta pridržava konopac i gajtan, i da, po njegovom iskustvu, neće izdržati još dugo.

- Da li si uključio produžni gajtan? - pitao je Frohmajer.
- Ne - odgovorio je Luter.
- Spustićemo te, u redu?
- Da, molim vas.

Frohmajer se penjao uz jedne merdevine, a Ned Beker uz druge. Luter je bio svestan da je dole Svejđ Ker, kao i Ralf Brikli i Džon Galdi i još neki stariji momci iz ulice.

Moj život je u njihovim rukama, rekao je Luter sebi i zažmurio. Imao je sedamdeset osam kilograma, pet manje zbog krstarenja, strahujući kako su zamislili da ga odvežu i spuste na zemlju. Sve su to bili sredovečni ljudi koji su se znojili samo na terenu za golf. Sigurno ne od dizanja tegova. Svejd Ker je bio krhki vegetarijanac koji je jedva držao novine, a baš on je bio ispod Lutera, spremajući se da mu pomogne da se spusti na zemlju.

- Kakav je plan, Vik? - upitao je Luter. Bilo mu je teško da govori dok su mu noge bile iznad glave. Gravitacija mu je gurala svu krv u glavu, damarajući.

Vik je oklevao. Oni u stvari nisu imali plan.

Luter nije mogao da vidi grupu ljudi koja je stajala tačno ispod njega, da uguši pad.

Međutim, ono što je Luter mogao da čuje bile su dve stvari. Prvo je neko rekao: - Evo je Nora.

A zatim je začuo sirene.

18.

Gomila se razišla da propusti ambulantna kola. Zaustavila su se pet metara od merdevina, od čoveka obešenog za noge i njegovih nazovi spasilaca. Izašla su dva bolničara i vatrogasac, sklonili merdevine, oterali Frohmajera i njegove drugare, a onda je jedan od njih pažljivo dovezao ambulantna kola ispod gospodina Kranka.

- Luteru, šta radiš tamo gore? - povikala je Nora dok se probijala kroz gužvu.

- Kako ti izgleda? - uzvratio joj je, a u glavi mu je udaralo još jače.

- Jesi li dobro?

- Sjajno.

Bolničari i vatrogasac popeli su se na haubu ambulantnih kola, brzo podigli Lutera nekoliko centimetara, odmotali gajtan i konopac, a zatim ga polako spustili. Nekoliko njih je zapljeskalo, ali većina ih je bila nezainteresovana.

Bolničari su ga pregledali, zatim ga spustili na zemlju i odneli ga iza ambulantnih kola, čija vrata su bila otvorena. Luterove noge su bile utrnule i nije mogao da stoji. Drhtao je, pa ga je bolničar pokrio s dva narandžasta ćebeta. Dok je sedeo pozadi u ambulantnim kolima, gledajući na ulicu, trudio se da ne obraća pažnju na zabezegnutu gomilu koja je, bez sumnje, uživala u njegovom poniženju, Luter je osećao samo olakšanje. Njegovo klizanje naglavačke niz krov bilo je brzo, ali jezivo. Imao je sreće što je ostao pri svesti.

Neka zure. Neka pilje. Bilo mu je previše loše da bi brinuo o tome.

Došla je Nora da ga vidi. Poznavala je vatrogasca Kistlera i bolničara Kendala kao dva uljudna mladića, koji su pre nekoliko nedelja svratili nudeći im voćne torte na prodaju i tako skupljajući prilog za njihov praznik. Zahvalila im je što su joj spasli muža.

- Hoćete li da pođete u bolnicu? - upitao je Kendal.

- Samo radi predostrožnosti - rekao je Kistler.

- Ne hvala - rekao je Luter, cvokoćući zubima. - Nije mi ništa slomljeno. - Međutim, u tom trenutku se osećao kao da mu je sve polomljeno.

Dojurila su policijska kola s upaljenim trepćućim svetlom. Trin i Salino su iskočili i šepureći se, probili se kroz gomilu da osmotre stvari.

Frohmajer, Beker, Ker, Šil, Briksli, Krop, Galdi, Belington - svi su se okupili oko Lutera i Nore. Među njima je bio i Spajk. Dok je Luter sedeo tamo, vidao rane i odgovarao na dosadna pitanja momaka u uniformi, gotovo čitav Hemlok tiskao se da bolje vidi.

Kad je Salino shvatio srž priče, rekao je prilično glasno: - Sneško? Mislio sam da vi ove godine ne slavite Božić, gospodine Krank. Prvo pozajmljujete jelku. A sad ovo.

- Šta se dešava, Luteru? - doviknuo mu je Frohmajer. Bilo je to pitanje u ime svih. Odgovor na njega bio je namenjen svima.

Luter je pogledao Noru i shvatio da ona odbija da kaže bilo šta. Na njemu je bilo da objasni.

- Bler dolazi kući za Božić - rekao je brzo, trljajući levi članak.

- Bler dolazi kući - glasno je ponovio Frohmajer, i ta vest je prostrujala gomilom. Bez obzira šta su trenutno mislili o Luteru, komšije su obožavale Bler. Posmatrali su je kako raste, ispratili je na koledž, i svakog leta čekali da se vrati. Čuvala je skoro svu decu u Hemloku. Kao jedinče, Bler se prema svojoj deci odnosila kao prema rođacima. Bila im je kao starija sestra.

- I dovodi verenika - dodao je Luter i to je, takođe, odjeknulo gledalištem.

- Ko je Bler? - upitao je Salino, kao da je detektiv iz odeljenja za ubistva koji traga za rešenjem.

- Moja ćerka - objasnio je Luter čoveku u uniformi. - Pre otprilike mesec dana otišla je u Peru, s Mirovnim snagama, i trebalo je da ostane godinu dana, barem smo mi tako mislili.

Pozvala je danas oko jedanaest. Bila je u Majamiju, na putu kući, da nas iznenadi za Božić, i dovodi verenika, nekog doktora kojeg je upravo upoznala tamo. - Nora se približila i sada ga je držala za ruku.

- I očekuje da vidi božićnu jelku? - rekao je Frohmajer.

- Da.

- A Sneška?

- Naravno.

- A šta je s uobičajenom božićnom zabavom Krankovih?

- I to.

Gomila je počela da se skuplja kad je Frohmajer počeo da pretresa stvari. - Kad stiže? - upitao je.

- Avion sleće u šest.

- U šest!

Ljudi su pogledali na satove. Luter je protljao drugi članak. Noge su ga sada svrbele, što je bio dobar znak. Krv mu je ponovo strujala.

Vik Frohmajer je pošao korak unazad i pogledao komšije u lice. Pročistio je grlo, podigao bradu i počeo:

- U redu, ljudi, evo plana. Priredićemo zabavu ovde kod Krankovih, što će biti božićna dobrodošlica za Bler. Oni koji mogu, neka ostave svoj posao i neka se okupe ovde. Noro, imaš li ćurku?

- Ne - rekla je ona sramežljivo. - Imam dimljenu pastrmku.

- Dimljenu pastrmku?

- Samo to sam mogla da pronađem.

Nekoliko žena su prošaptale: - Dimljena pastrmka?

- Ko ima ćurku? - upitao je Frohmajer.

- Mi imamo dve - rekla je Džud Beker. - Obe su u rerni.

- Odlično - rekao je Frohmajer. - Klife, ti povedi nekoliko ljudi kod Brikslijevih i uzmi Sneška. Donesi i svetiljke, postavićemo ih ovde na Luterovu živicu. Svi idite kući, presvucite se, ponesite sav višak hrane, i okupimo se ovde za pola sata.

Pogledao je Salina i Trina i rekao: - Vi, momci, požurite na aerodrom.

- Zašto? - pitao je Salino.
- Bler će biti potreban prevoz do kuće.
- Nisam siguran da ćemo moći.
- Da pozovem šefa?

Trin i Salino su pošli prema kolima. Komšije su počele da se rasturaju, sad kad je Frohmajer razdelio uputstva. Luter i Nora su ih posmatrali kako se razilaze po Hemloku. Svi užurbani i svi sa zadatkom.

Nora je pogledala Lutera sa suzama u očima, a i Luteru se plakalo. Zglobovi su ga boleli.

Frohmajer je upitao: - Koliko gostiju dolazi na zabavu?

- Oh, ne znam - rekla je Nora, zureći u praznu ulicu.
- Ne toliko koliko misliš - rekao joj je Luter. - Andervudovi su otkazali. Kao i Doks.

I časni Zabriski - rekla je Nora.

- Nije valjda Mič Andervud? - pitao je Frohmajer.
- Da, ali on ne dolazi.

Kakva jadna mala zabava, pomislio je Frohmajer. - Pa, koliko vam gostiju treba?

- Svi su pozvani - rekao je Luter. - Cela ulica.
- Da, cela ulica - dodala je Nora.

Frohmajer je pogledao Kistlera i upitao: - Koliko ljudi ima u stanici večeras?

- Osmorica.
- Mogu li da dođu i bolničari i vatrogasac? - upitao je Vik Noru.

- Da, svi su pozvani - rekla je.
- I policija takođe - dodao je Luter.
- Biće gužva.
- Gužva je dobrodošla, zar ne, Luteru? - kazala je Nora.

On je još malo zagruo ćebad i rekao: - Da, Bler bi volela gužvu.

- A božićni horovi? - upitao je Frohmajer.

- To bi bilo lepo - rekla je Nora.

Pomogli su Luteru da uđe u kuću, i kad je ušao u kuhinju, već je hodao bez pomoći, ali teško hramljući. Kendal mu je ostavio plastični štap. Luter se zakleo da ga neće upotrebiti.

Kad su ostali sami u dnevnoj sobi, uz Trogdonovu jelku, Luter i Nora su proveli nekoliko mirnih trenutaka pored kamina. Razgovarali su o Bler. Uzaludno su pokušavali da zamisle kako će izgledati verenik, a onda mladoženja, a zatim novi zet.

Bili su neizrecivo dirnuti predusretljivošću njihovih komšija. Krstarenje nisu ni pomenuli.

Nora je pogledala na sat i rekla da mora da se sprema. - Eh, da sam imala kameru - rekla je polazeći.

- Ti visiš obešen za noge, dok te posmatra pola grada.

I smejala se sve do spavaće sobe.

19.

Bler je bila samo malo uvređena što je roditelji nisu sačekali na aerodromu. Naravno, javila se kasno i na aerodromu je bila gužva, a i svakako da su bili zauzeti pripremanjem zabave, ali ona ipak kući dovodi jednog jedinog. Međutim, nije ništa rekla i ona i Enrike su brzo koračali niz veliki hol, držeći se za ruke, u korak, nekako graciozno se probijajući kroz gužvu, dodirujući se kukovima i gledajući samo jedno u drugo.

Ni na odeljenju za prijem prtljaga niko nije čekao. Ali, dok su vukli prtljag prema izlazu, Bler je ugledala dva policajca koji su držali rukom pisanu tablu: „Bler i Enrik“.

Pogrešno su napisali Enrike, ali ko je u tom trenutku mario? Pozvala ih je i oni su skočili, dohvatili prtljag i povelili ih kroz gužvu. Dok su izlazili policajac Salino je objašnjavao da je šef poslao policijsku pratnju za Bler i Enrikea. Dobro došli kući!

- Čekaju vas na zabavi - rekao je dok je stavljao njihove stvari u prtljažnik policijskog automobila, koji je bio nepropisno parkiran na krivini ispred taksista. Ispred tog, bio je parkiran još jedan policijski auto.

Budući da je bio Južnoamerikanac, Enrike je malo oklevao da samovoljno sedne na zadnje sedišta policijskog automobila. Gledao je zbunjeno oko sebe, gomilu pešaka, taksija i nanizanih autobusa, bučnih ljudi i čuvara koji pište. Palo mu je na pamet da pobegne, a zatim mu se pogled vratio na predivno lice devojke koju voli.

- Hajdemo - rekla je, i oni su ušli unutra. Pratio bi je bilo kuda. S uključenim trepćućim svetlima, dva automobila su krenula, jureći kroz saobraćaj, naterujući ostale na ivičnjake.

- Ovo se dešava stalno? - upitao je Enrike.

- Nikad - odgovorila je Bler. Dobra stvar, pomislila je.

Policajac Trin je vozio kao lud. Policajac Salino se smeškao na pomisao kako Luter Krank visi obešen za noge dok ga ceo komšiluk posmatra. Ali, neće ništa da kaže. Bler nikada neće saznati istinu, barem je tako tvrdio Vik Frohmajer, koji se konačno probio do gradonačelnika i kojeg je i šef rado poslušao.

Dok su se probijali prema prilazu gradu, počeo je da pada lagani sneg. - Predviđaju da će pasti nekoliko centimetara - rekao je Salino preko ramena. - Ima li snega u Peruu?

- Na planinama - rekao je Enrike. - Ali, ja živim u Limi, u glavnom gradu.

- Jedan moj rođak je jednom bio u Meksiku - rekao je Salino, ali nije nastavio, jer nije imao šta da doda. Taj rođak je zamalo umro itd., ali je Salino mudro odlučio da ne počinje priču o strahotama Trećeg sveta.

Bler je odlučila da se zaštitnički postavi prema vereniku i njegovoj domovini, tako da je brzo postavila pitanje: - Da li je bilo snega od Dana zahvalnosti?

Vreme je svima bilo najomiljenija tema. - Palo je dva centimetra pre nedelju dana, zar ne? - rekao je Salino, gledajući Trina, koji je vozio stežući volan i uspevajući da zadrži odstojanje od tri metra iza policijskih kola ispred njih.

- Četiri centimetara - rekao je Trin odlučno.

- Ne, bilo je dva centimetra, zar ne? - usprotivio se Salino.

- Četiri - rekao je Trin, odmahujući glavom, i to je nerviralo Salina.

Konačno su se našli na tri centimetra snega, dok su Bler i Enrike udobno smešteni pozadi posmatrali nizove urednih kuća.

- Još malo pa smo stigli - rekla je tiho. - Ovo je Stanton, pa dolazi Hemlok.

Spajk je bio osmatrač. Dva puta je osvetlio izviđačkom zelenom lampom i predstava je mogla da počne.

Luter je žalosno dohramao do kupatila, gde je Nora dovršavala šminkanje. Dvadeset minuta je očajnički isprobavala sa svim što je mogla da pronađe - podlogom, puderima, senkama. Njena divno pocrnela koža bila je skrivena od vrata nadole, i ona je bila odlučna da osvetli lice.

Međutim, nije joj uspevalo.

- Izgledaš kao da si smršala - rekao je Luter iskreno. Puder joj je lebdeo iznad glave.

Luter je bio u prevelikim bolovima da bi vodio računa o svom tenu. Prema Norinom predlogu, obukao je crno - crni džemper preko crne rolke, uz tamnosive pantalone. Po njenom mišljenju, što je tamnija odeća, to ten izgleda svetliji. Džemper je obukao samo jednom, i srećom, poklonila mu ga je Bler za rođendan. Rolku nije nikada obukao i ni on ni Nora nisu mogli da se sete odakle mu.

Osećao se kao poručnik mafije.

- Zaboravi - rekao je dok je ona ubacivala flaše i činilo se da je spremna da jednu baci i na njega.

- E, neću - prasnula je. - Bler neće saznati za krstarenje, da li me razumeš, Luteru?

- Onda nemoj da joj kažeš za krstarenje. Reci joj da ti je doktor preporučio kvarcovanje za, oh, koji ono beše vitamin?

- D se dobija sunčanjem, ne kvarcovanjem. Još jedna glupa zamisao, Luteru.

- Reci joj da smo imali potpuno neočekivano toplo vreme, dosta smo bili napolju, radili u bašti.

- To je tvoja laž, i neće uspeti. Nije ona slepa. Pogledaće tvoje cveće i videće da nije mesecima obrađivano.

- Ups.

- Imaš još neku tako sjajnu zamisao?

- Pripremamo se za letovanje? Kupili smo paket za crnjenje?

- Baš smešno.

Proletela je pored njega u žurbi, dok je trag pudera lebdeo iza nje. Luter je hramao niz hodnik, s novim plastičnim štapom, prema gužvi u dnevnoj sobi kad je začuo nekog kako viče: - Evo ih.

Zbog neispravnosti platnene trake, Ralf Briksli je zapravo sam držao Sneška, ispred dimnjaka Lutera Kranka, na Luterovom krovu, na snegu i hladnoći, kad je video trepćuće zeleno svetlo na kraju ulice. - Stižu - povikao je prema Krankovom dvorištu, gde je njegov pomoćnik Džad Belington čekao pored merdevina, pokušavajući da popravi traku.

S Ralfove tačke gledišta, on je posmatrao s određenom merom ponosa (i s nekom merom straha jer je bilo hladno i bivalo sve hladnije) dok se komšiluk okupljao da pomogne nekom svom, makar to bio i Luter Krank.

Veliki hor, pod nesigurnom dirigentskom palicom gospođe Elen Malholand, sakupio se pored prolaza i počeo da peva *Zvone zvončići*. Linda Galdi je imala čitavu zbirku zvona, i njen na brzinu skupljeni sastav počeo je da zvoni, prateći hor. Prednji travnjak je bio pun komšijske dece, koja su sva željno iščekivala Bler i njenog tajanstvenog verenika.

Kad su policijska kola usporila ispred kuće Krankovih, raspoloženje se poboljšalo, uz glasne pozdrave dece iz Hemloka.

- Moj bože - rekla je Bler. - Koliko ljudi.

Ispred kuće Bekerovih bio je parkiran vatrogasni kamion, a ispred Trogdonovih ambulanta kola, i na određeni znak, sva svetla počеше da trepte kao dobrodošlica za Bler. Kad su se policijska kola zaustavila na prilazu, Vik Frohmajer je otvorio ulazna vrata. - Srećan Božić, Bler - glasno je rekao.

Ona i Enrike uskoro su bili na travnjaku ispred kuće, okruženi desetinama komšija, dok je hor odjekivao. Bler je predstavila Enrikea, koji je delovao kao da je pomalo zbunjen ovakvim dočekom. Popeli su se stepenicama u dnevnu sobu, gde je usledilo pozdravljanje. Po Norinoj želji, četvorica vatrogasaca i trojica policajaca stajali su rame uz rame ispred jelke, pokušavajući da je što više zaklone da je Bler ne vidi.

Luter i Nora su u spavaćoj sobi nestrpljivo iščekivali susret sa ćerkom, i tiho upoznavanje s Enrikeom.

- Šta ako nam se ne dopadne? - promumlao je Luter, sedeći na ivici kreveta, trljajući članke. U hodniku se čulo kako se zabava zahuktava.

- Ćuti, Luteru. Odgajili smo pametnu devojkicu. - Nora je stavljala poslednje naslage pudera na obraze.

- Ali, tek su se upoznali.

- Ljubav na prvi pogled.

- To je nemoguće.

- Možda si u pravu. Meni su bile potrebne tri godine da uvidim tvoje sposobnosti. - Vrata su se otvorila i Bler je utrčala. Nora i Luter su prvo pogledali nju, a zatim bacili pogled iza nje, da vide kakav je Enrike.

Uopšte nije imao taman ten! Bio je barem za dve nijanse svetliji od Lutera!

Grlili su i stezali ćerku kao da je bila odsutna godinama, a zatim, s velikim olakšanjem, pozdravili budućeg zeta.

- Vas dvoje izgledate divno - rekla je Bler, odmeravajući ih. Nora je nosila debeli božićni džemper, i prvi put je želela da izgleda punija. Luter je izgledao kao postariji žigolo.

- Vodili smo računa o težini - rekao je, i dalje stežući Enrikeu ruku.

- Sunčao si se - rekla je Bler Luteru.

- Pa, da, imali smo neubičajeno toplo vreme. Malo sam izgoreo u bašti prošlog vikenda.

- Hajdemo na zabavu - rekla je Nora.

- Da društvo ne čeka - dodao je Luter, pošavši ispred njih.

- Zar nije zgodan? - šapnula je Bler majci. Enrike je bio samo korak ispred njih.

- Veoma zgodan - rekla je Nora ponosno.

- Zašto tata hramlje?

- Povredio je nogu. Sad mu je dobro.

Dnevna soba je bila puna ljudi, različitih, primetila je Bler, ali to joj nije bilo važno. Većina uobičajenih gostiju nije bila tu. Većina komšija jeste. I nije shvatala zašto su pozvani policajci i vatrogasci.

Bilo je poklona za Enrikea, koje je on otvarao na sredini sobe. Ned Beker je doneo crvenu majicu iz obližnjeg kantri kluba. Džon Galdi je upravo dobio monografiju mesnih krčmi. Njegova žena ju je prepakovala i predali su je Enrikeu, koji je bio dirnut gotovo do suza. Vatrogasci su mu poklonili dve voćne

torte, iako je on priznao da u Peruu nemaju takve poslastice. Policijsko dobrotvorno udruženje poklonilo mu je kalendar.

- Savršeno govori engleski - šapnula je Nora Bler.

- Bolje od mene - uzvratila je ona šapatom.

- Zar nisi rekla da nikad nije bio u SAD.

- Studirao je u Londonu.

- Oh. - I Enrike je dobio još jedan poen. Zgodan, obrazovan u inostranstvu, doktor. - Gde ste se upoznali?

- U Limi, tokom orijentacije.

Raspoloženje se još više popravilo kad je Enrike otpakovao visoku kutiju i izvadio lampu od lave, doprinos Belingtonovih.

Kad su završili s poklonima, Luter je objavio „večera“ i gomila je prešla u kuhinju, gde je sto bio prekriven priložima iz Hemloka, mada je hrana postavljena iznova, dobivši svež, praznični izgled. Čak je i Norinu dimljenu pastrmku uredila Džesika Briksli, možda najbolja kuvarica u ulici.

Pevači su se smrzli i umorili mada sneg nije padao jako. Čuli su za večeru i ušli unutra, zajedno s ansamblom zvončića gospođe Linde Galdi.

Čovek s narandžastosedom bradom, kojeg je Nora srela kraj putera od kikirikija kod „Krogera“, pojavio se najednom i kao da je poznavao sve, iako niko nije poznavao njega. Nora ga je dočekala i pažljivo ga pratila dok se konačno nije predstavio kao Marti. Martiju se svidela zabava i uskoro se uklopio u društvo. Zgrabio je Enrikea uz kolač i sladoled, i njih dvojica su ubrzo utonuli u razgovor, ni manje ni više nego na španskom.

- Ko je to? - šapnuo je Luter dok je hramajući prolazio.

- Marti - uzvratila mu je Nora šapatom, kao da ga poznaje godinama.

Kad su svi jeli, polako su se vratili u dnevnu sobu, gde je plamtela vatra. Deca su otpevala dve božićne pesme, a zatim je nastupio Marti s gitarom. Izašao je i Enrike i objasnio da bi on i njegov novi prijatelj želeli da otpevaju nekoliko starih peruanskih božićnih pesama.

Marti se okomio na gitaru iz dubine duše, i duet je započeo nastup. Publici su reči bile nepoznate, ali poruka je bila jasna. Božić je vreme radosti i mira širom sveta.

- On i peva - Nora je šapnula Bler, koja je prosto sijala od sreće.

Između pesama, Marti je objasnio da je nekada radio u Peruu, i da mu posle ovih pesama nedostaje ta zemlja. Enrike je uzeo gitaru, odsvirao nekoliko akorda, a zatim tiho ponovo zapevao.

Luter se navalio na kamin, oslanjajući se čas na jednu čas na drugu nogu i veselo se smešio, iako je želeo da legne i spava doveka. Gledao je lica svojih komšija, koji su svi bili opčinjeni muzikom. Svi su bili tu; osim Trogdonovih.

I Volta i Bev Šil.

20.

Posle još jedne strane božićne pesme, i tokom gromoglasnog aplauza za Enrikea i Martija, Luter se neopaženo izvukao iz kuhinje i prošao kroz neosvetljenu garažu. Obučen u odeću za sneg - kaput, vunenu kapu, šal, čizme i rukavice - polako je napredovao, oslanjajući se na plastični štap za koji se zakleo da ga neće upotrebiti, trudeći se da se ne trza pri svakom koraku, iako su mu oba članka bila otečena i bolna.

Štap mu je bio u desnoj ruci, a u levoj veliki koverat. Sneg je i dalje lagano padao, ali je već pokrio zemlju.

Na trotoaru se okrenuo i pogledao skup u svojoj dnevnoj sobi. Puna kuća. Jelka koja je iz daljine izgledala bolje. Iznad je bio pozajmljeni Sneško.

Hemlok je bio tih. Vatrogasna, ambulantna i policijska kola su otišla, sva sreća. Luter je pogledao na istok i na zapad i nije video nikoga da se vrzma tuda. Većina ljudi bila je u njegovoj kući, pevajući u horu, izvukavši ga iz nezgode koju će svakako zapamtiti kao jednu od najčudnijih u životu.

Kuća Šilovih bila je osvetljena spolja, ali skoro potpuno mračna iznutra. Luter je polako išao uz njihov prilaz, čizme su mu trljale ranjave članke, a štap mu je omogućavao da čitava pustolovina uspe. Na tremu je pozvonio i ponovo pogledao svoju kuću, tačno preko puta ulice. Ralf Briskli i Džad Belington pojavili su se iza ugla, žurno zatežući svetiljke na Luterovoj živici.

Za trenutak je zažmurio, zavrteo glavom i spustio pogled na noge.

Volt Šil je otvorio vrata i ljubazno rekao: - Pa, Srećan Božić, Luteru.

- Srećan Božić i tebi - rekao je Luter s iskrenim osmehom.
- Nisi na zabavi.
- Samo trenutak, Volte. Mogu li da uđem?
- Naravno.

Luter se dovukao u predsoblje, gde se zaustavio na otiraču. Na čizmama mu se skupilo nešto snega, pa nije hteo da ostavlja tragove.

- Hoćeš li da skineš kaput? - pitao je Volt. Nešto se peklo u kuhinji, i Luter je to shvatio kao dobar znak.

- Ne, hvala. Kako je Bev?

- Danas je dobro, hvala. Taman smo pošli kod tebe da vidimo Bler kad je počeo sneg. Pa, kakav je verenik?

- Veoma fin mladić.

Bev Šil je ušla iz trpezarije, pozdravila ga i poželela mu srećan Božić. Na sebi je imala crveni svečani džemper i izgledala isto kao i ranije, koliko je Luter mogao da primeti. Pričalo se da joj je doktor dao šest meseci života.

- Prilično nezgodan pad - rekao je Volt uz osmeh.

- Moglo je da bude i gore - rekao je Luter, smeškajući se, pokušavajući da uživa u sebi kao izvoru podsmeha. Nećemo dugo o tome, rekao je odlučno u sebi.

Pročistio je grlo i rekao: - Čujte, Bler ostaje deset dana, tako da nećemo ići na krstarenje. Nora i ja bismo voleli da idete vas dvoje. - Lagano je podigao koverat, kao da je mahnuo njime prema njima.

Njihova reakcija je usledila tek pošto su izmenjali poglede i pokušali da razmisle. Bili su zaprepašćeni i prilično dugo nisu mogli da progovore ni reč. Zato je Luter nastavio: - Avion poleće sutra u podne. Moraćete da budete tamo ranije da potvrdite imena, i to. Malo je nezgodno, ali isplati se. Zvao sam putničku agenciju danas po podne. Deset dana na Karibima, plaže, ostrva, takve stvari. Biće to odmor iz snova.

Volt je odmahnuo glavom, ali jako lagano. Bevine oči su bile vlažne. Nijedno od njih dvoje nisu govorili, dok Volt nije nekako uspeo da kaže, prilično neuverljivo: - Ne možemo to da prihvatimo, Luteru. To nije u redu.

- Nemoj da si smešan. Nisam uplatio osiguranje za putovanje, pa ako vi ne pođete, onda propada čitav aranžman.

Bev je pogledala Volta, koji je već gledao u nju, i kad su im se pogledi sreli, Luter je uhvatio taj trenutak. Ludo, ali zašto da ne?

- Nisam sigurna da će mi doktor dozvoliti - rekla je sramežljivo.

- Očekuje me onaj posao s 'Leksonom' - mumlao je za sebe Volt češkajući se po glavi.

- A obećali smo i Sortsovima da ćemo doći za Novu godinu - dodala je Bev, pomišljajući se.

- Beni je rekao da će možda da navrati. - Beni je bio njihov najstariji sin, koji nije svraćao godinama.

- A šta ćemo s mačkom? - upitala je Bev.

Luter ih je pustio da se muče i odupiru, a kad im je ponestalo neuverljivih izgovora, kazao je: - To je naš poklon za vas; iskren, od srca i neobavezujuća božićna ponuda za dvoje ljudi koji, trenutno, imaju teškoća da pronađu izgovor. Samo napred, u redu?

- Ne znam da li imam odgovarajuću odeću - rekla je Bev, naravno.

Na šta je Volt odgovorio: - Ne budi smešna.

Kako je njihov otpor slabio, Luter je pošao u odlučujući napad. Gurnuo je koverat prema Voltu. - Sve je tu... karte za avion, vaučere za krstarenje, brošure, sve, uključujući i broj telefona turističke agencije.

- Koliko to košta, Luteru? Ako odemo, nadoknadićemo ti troškove.

- To je jednostavno poklon, Volte. Nema cenu, nema plaćanja. Nemoj da mi otežavaš.

Volt je razumeo, ali mu se isprečio ponos. - Moraćemo o tome da razgovaramo kad se vratimo.

Eto, već su otišli i vratili se.

- Tada ćemo razgovarati o svemu.

- A šta ćemo s mačkom? - upitala je Bev.

Volt se štipkao za bradu, ozbiljno razmišljajući, i rekao: - Da, to je baš nezgodno. Kasno je da pozovemo štenaru.

U pravom trenutku, krupni, crni i čupavi mačak ušao je u predsoblje, očešao se o Voltovu desnu nogu i bacio dubok pogled prema Luteru.

- Ne možemo tek tako da ga ostavimo - rekla je Bev.

- Ne, ne možemo - rekao je Volt.

Luter je mrzeo mačke.

- Možemo da pitamo sudiju Bekera - rekla je Bev.

- Nema potrebe. Ja ću da pazim na njega - rekao je Luter, progutavši knedlu, znajući savršeno jasno da će to biti Norin zadatak.

- Siguran si? - upitao je Volt, malo prebrzo.

- Ne brini.

Mačak je još jednom pogledao Lutera i odšunjao se napolje. Osećanja su bila uzajamna.

Opraštanje je trajalo mnogo duže od pozdrava, a kad je Luter zagrlio Bev, pomislio je da će je polomiti. Ispod džempera nalazila se krhka i bolesna žena. Suze su joj lile niz obraze. - Pozvaću Noru - prošaptala je. - Hvala.

Stari dobri, „čvrst kao stena“, Volt, takođe je plakao. Na stepeništu, kad su se rukovali, kazao je: - Ovo nam toliko mnogo znači, Luteru. Hvala ti.

Kad su Šilovi ponovo ostali iza svojih vrata, Luter je pošao kući. Oslobodivši se teške koverte, skupih karata i debelih brošura, samilosti koju je to donosilo, koračao je brže, ispunjen zadovoljstvom zbog savršenog poklona, Luter je hodao pravo i ponosno, skoro ne hramljući.

Kad je izašao na ulicu, zaustavio se i pogledao preko ramena. Kuća Šilovih, pre samo nekoliko trenutaka mračna kao pećina, sada je oživela od svetala upaljenih i na spratu i u prizemlju. Pakovaće se cele noći, pomislio je Luter.

Preko ulice su se otvorila vrata, i porodica Galdi je bučno izašla iz dnevne sobe Krankovih. Iza njih su izlazili smeh i muzika, koji su odjekivali Hemlokom. Ova zabava će potrajati.

Stojeći na ivičnjaku, dok mu se slab sneg skupljao na vunenoj kapi i okovratniku, i dok je posmatrao lepo ukrašenu kuću u koju se ugurao skoro ceo komšiluk, Luter je zastao da se podseti koliko je blagosloven. Bler je došla kući s veoma finim, zgodnim i uljudnim mladićem, koji ju je obožavao. I koji je, u tom trenutku, bio glavni čovek na zabavi, zajedno s Martijem Kakosezvaše.

Luter je bio srećan što može da stoji, umesto da leži na ploči u „Frenklinovom pogrebnom zavodu“, ili da bude vezan za krevet na intenzivnoj nezi u bolnici „Milosrđe“, povezan na razne cevčice. Još se tresao od pomisli na klizanje niz krov, naglavačke. Stvarno je imao puno sreće.

Bio je blagosloven zbog prijatelja i komšija koji su žrtvovali božićno veče da spasu njega.

Pogledao je svoj dimnjak, odakle ga je posmatrao Brikslijev Sneško. Okruglo, nasmejano lice, cilindar, lula od kukuruza. Između naleta vetra, Luteru se učinilo da mu je sneško namignuo.

Gladan, kao i uvek, Luteru se odjednom prijela dimljena pastrmka. Počeo je da juri kroz sneg. - Ješću i voćnu tortu - zakleo se.

Propustiti Božića. Kakva glupa ideja.

Možda iduće godine.

Beleška o piscu

Džon Grišam je rođen 8. februara 1955. godine, a već nekoliko godina je verovatno najpopularniji američki pisac. Kao dete sanjao je da bude profesionalni igrač bejzbola. Grišam je po struci advokat i deset godina se aktivno bavio advokaturom dok se nije u potpunosti posvetio pisanju knjiga. Njegova „specijalnost“ su takozvani pravni trileri. Do sada je napisao sledeće romane: *Vreme za ubijanje* (1989), *Firma* (1991), *Dosije Pelikan* (1992), *Klijent* (1993), *Gasna komora* (1994), *Maher* (1995), *Laka porota* (1996), *Partner* (1997), *Ulični advokat* (1998), *Testament* (1999), *Bratija* (2000), *Obojena kuća* (2001), *Propustiti Božić* (2001), *Sudski poziv* (2002). Njegove knjige prodane su u šezdeset miliona primeraka širom sveta i prevedene na dvadeset devet jezika. Šest romana je i ekranizovano: *Firma*, *Dosije Pelikan*, *Klijent*, *Vreme za ubijanje*, *Maher* i *Gasna komora*.

Džon Grišam sa ženom i dvoje dece živi na jednoj farmi u Misisipiju.

Table of Contents

[1.](#)

[2.](#)

[3.](#)

[4.](#)

[5.](#)

[6.](#)

[7.](#)

[8.](#)

[9.](#)

[10.](#)

[11.](#)

[12.](#)

[13.](#)

[14.](#)

[15.](#)

[16.](#)

[17.](#)

[18.](#)

[19.](#)

[20.](#)

[Beleška o piscu](#)